

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

RREGULLORE (QRK) NR. 11/2017 PËR PROGRAMET E TRAJNIMEVE BAZIKE DHE TË AVANCUARA SI DHE PROVIMIN PROFESIONAL NË FUSHËN E MBROJTJES NGA FATKEQËSITË NATYRORE DHE FATKEQËSITË TJERA¹

REGULATION (GRK) NO. 11/2017 ON BASIC AND ADVANCED TRAINING PROGRAMS AND PROFESSIONAL EXAM IN THE FIELD OF PROTECTION AGAINST NATURAL DISASTERS AND OTHER DISASTERS²

UREDBA (VRK) BR. 11/2017 O PROGRAMIMA OSNOVNIH I UNAPREĐENIH OBUKA I O STRUČNOM ISPITU U OBLASTI ZAŠTITE OD PRIRODNIH I DRUGIH NEPOGODA³

---

¹ Rregullore (QRK) nr. 11/2017 për programet e trajnimeve bazike dhe të avancuara si dhe provimin profesional në fushën e mbrojtjes nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera, është miratuar në mbledhjen e 149 të Qeverisë së Republikës së Kosovës me vendimin numër.11/149 me datë: 17.07.2017.

² Regulation (GRK) nr. 11/2017 on basic and advanced training programs and professional exam in the field of protection against natural disasters and other disasters, was approved on 149 meeting of the Government of the Republic of Kosovo with the decision no. 11/149, date: 17.07.2017.

³ Uredba (VRK) br. 11/2017 o programima osnovnih i unapređenih obuka i o stručnom ispitu u oblasti zaštite od prirodnih i drugih nepogoda, osvojen je na 149 sednice Vlade Republike Kosova, odluku br. 11/149, od 17.07.2017.

<p>Qeveria e Republikës së Kosovës,</p> <p>Në mbështetje të Nenit 93 (4) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, në pajtim me Nenin 111 paragrafi 3 të Ligjit Nr. 04/L-027 për Mbrojtje nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera (Gazeta Zyrtare Nr. 19/28), si dhe në Nenin 19 (6.2) të Rregullores Nr. 09/2011 të Punës së Qeverisë (Gazeta Zyrtare nr. 15, 12.09.2011),</p> <p>Miraton:</p> <p>RREGULLORE (QRK) NR. 11/2017 PËR PROGRAMET E TRAJNIMEVE BAZIKE DHE TË AVANCUARA SI DHE PROVIMIN PROFESIONAL NË FUSHËN E MBROJTJES NGA FATKEQËSITË NATYRORE DHE FATKEQËSITË TJERA</p> <p style="text-align: center;">Neni 1 Qëllimi</p> <p>Me këtë rregullore përcaktohet programi i trajnimeve bazike dhe të avancuara, organizimi i provimit profesional si dhe</p>	<p>The Government of the Republic of Kosovo,</p> <p>Pursuant to Article 93 (4) of the Constitution of the Republic of Kosovo, in accordance with Article 111 paragraph 3 of Law no. 04/L-027 for Protection against Natural and Other Disasters (Official Gazette no. 19/28), and Article 19 (6.2) of Regulation No. 09/2011 of Rules and Procedure of the Government of the Republic of Kosovo (Official Gazette no. 15, 12.09.2011),</p> <p>Approves:</p> <p>REGULATION (GRK) No. 11/2017 ON BASIC AND ADVANCED TRAINING PROGRAMS AND PROFESSIONAL EXAM IN THE FIELD OF PROTECTION AGAINST NATURAL AND OTHER DISASTERS</p> <p style="text-align: center;">Article 1 Purpose</p> <p>This Regulation defines the basic and advanced training program, arrangement of the professional exam and the</p>	<p>Vlada Republike Kosovo,</p> <p>Na osnovu člana 93 (4) Ustava Republike Kosovo, u skladu sa članom 111, stav 3 zakona br. 04/L-027 o zaštiti od prirodnih i drugih nepogoda (Službeni List Br. 19/28), kao i člana 19 (6.2.) Poslovnika br. 09/2011 o Radu Vlade (Službeni List br. 15, 12.09.2011),</p> <p>Usvaja:</p> <p>UREDBA (VRK) BR. 11/2017 O PROGRAMIMA OSNOVNIH I UNAPREĐENIH OBUKA I O STRUČNOM ISPITU U OBLASTI ZAŠTITE OD PRIRODNIH I DRUGIH NEPOGODA</p> <p style="text-align: center;">Član 1 Cilj</p> <p>Ovim Uredbom se utvrđuje program osnovnih i unapređenih obuka, organizovanje stručnog ispita i uslove</p>
--	---	---

<p>kushtet që duhet të plotësohen nga personat juridik për aftësimin teorik dhe praktik të kandidatëve në fushën e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.</p> <p style="text-align: center;">Neni 2 Fushëveprimi</p> <p>Dispozitat e kësaj rregulloreje janë të detyrueshme për të gjithë personat fizik dhe juridik që merren me fushën e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.</p> <p style="text-align: center;">Neni 3 Përkufizimet</p> <p>1. Shkurtesat e përdorura në këtë rregullore kanë kuptimin si në vijim:</p> <p>1.1. MPB – Ministria e Punëve të Brendshme;</p> <p>1.2. AME – Agjencia e Menaxhimit Emergjent;</p> <p>1.3. SMSHN – strukturat për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë.</p> <p>2. Termat tjera të përdorur në këtë</p>	<p>conditions to be met by legal persons for theoretical and practical training of candidates in the field of protection and rescue against natural and other disasters</p> <p style="text-align: center;">Article 2 Scope</p> <p>The provisions of this Regulation are mandatory for all natural and legal persons involved in the protection and rescue against natural and other disasters.</p> <p style="text-align: center;">Article 3 Definitions</p> <p>1. Abbreviations used in this regulation shall have the following meaning:</p> <p>1.1. MIA – Ministry of Internal Affairs;</p> <p>1.2. EMA – Emergency Management Agency;</p> <p>1.3. SPRA – Structures for Protection, Rescue and Aid.</p> <p>2. Other terms used in this regulation shall</p>	<p>koje treba ispuniti od pravnih lica za teorijsko osposobljavanje kandidata u oblasti zaštite i spasavanja od prirodnih i drugih nepogoda.</p> <p style="text-align: center;">Član 2 Delokrug</p> <p>Odredbe ovog Uredbe su obavezne za sva fizička i pravna lica koja se bave oblašću zaštite i spasavanja od prirodnih i drugih nepogoda.</p> <p style="text-align: center;">Član 3 Definicije</p> <p>1. Skracenice upotrebljene u ovom Uredbu imaju sledeće značenje:</p> <p>1.1. MUP – Ministarstvo Unutrašnjih Poslova;</p> <p>1.2. AUVS – Agenciju za Upravljanje Vanrednim Situacijama;</p> <p>1.3. SZSP – struktura za zaštitu, spasavanje i pomoć.</p> <p>2. Izrazi upotrebljeni u ovom Uredbu</p>
--	---	--

<p>rregullore kanë kuptimin ashtu siç përcaktohet në Ligjin Nr. 04/L-027 për Mbrojtje nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera si dhe me legjislacionin përkatës në fuqi.</p> <p style="text-align: center;">Neni 4 Programi i trajnimeve</p> <p>1. Programi i trajnimeve për pjesëtarët e njëjësive, shërbimeve, shoqatave, organizatave joqeveritare, institucioneve dhe ndërmarrjeve në fushën e mbrojtjes, shpëtimit dhe ndihmës nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera përbëhet prej trajnimeve bazike dhe të avancuara.</p> <p>2. Trajnimet bazike dhe të avancuara nga paragrafi 1 i këtij neni përbëhen prej pjesës së përgjithshme teorike dhe pjesës së veçantë teorike dhe praktike.</p> <p style="text-align: center;">Neni 5 Pjesa e përgjithshme teorike e programit të trajnimeve bazike</p> <p>1. Pjesa e përgjithshme teorike e programit të trajnimeve bazike për kryerjen e punëve të mbrojtjes dhe shpëtimit përfshinë:</p>	<p>have the meaning as in the Law No. 04/L-027 for Protection against Natural and Other Disasters, as well as in the relevant applicable legislation.</p> <p style="text-align: center;">Article 4 Training Program</p> <p>1. The training program for members of units, services, associations, NGOs, institutions and enterprises in the field of protection, rescue and aid from natural and other disasters shall consist of basic and advanced training.</p> <p>2. Basic and advanced training in paragraph 1 of this Article consists of the general theoretical part and special theoretical and practical part.</p> <p style="text-align: center;">Article 5 General theoretical part of the basic training program</p> <p>1. General theoretical part of the basic training program for carrying out protection and rescue services shall consist of the:</p>	<p>imaju značenje utvrđeno u Zakonu br. 04/L-027 o zaštiti protiv prirodnih i drugih nepogoda kao i sa odgovarajućim zakonodavstvom na snazi.</p> <p style="text-align: center;">Član 4 Program obuke</p> <p>1. Program obuke za pripadnike jedinica, službi, udruženja, nevladinih organizacija, institucija i preduzeća u oblasti zaštite, spasavanja i pomoći od prirodnih i drugih nepogoda, sastoji se od osnovnih i unapređenih obuka.</p> <p>2. Osnovne i unapređene obuke iz stava 1 ovog člana se sastoje od opšteg teorijskog dela i posebnog teorijskog i praktičnog dela.</p> <p style="text-align: center;">Član 5 Opšti teorijski deo programa osnovnih obuka</p> <p>1. Opšti teorijski deo programa osnovnih obuka za obavljanje poslova na zaštiti i spasavanju, obuhvata:</p>
---	--	--

<p>1.1. bazat e së drejtës kushtetuese;</p> <p>1.2. bazat e sistemit të administratës shtetërore, marrëdhënies së punës dhe vetëqeverisjes lokale, dhe</p> <p>1.3. bazat e sistemit të mbrojtjes dhe shpëtimit.</p> <p style="text-align: center;">Neni 6 Pjesa e veçantë teorike e programit të trajnimeve bazike</p> <p>1. Pjesa e veçantë teorike e programit të trajnimeve bazike për kryerjen e punëve të mbrojtjes dhe shpëtimit përfshinë:</p> <p>1.1. mbrojtjen dhe shpëtimin nga zjarri;</p> <p>1.2. mbrojtjen dhe shpëtimin nga fatkeqësitë natyrore;</p> <p>1.3. mbrojtjen dhe shpëtimin nga fatkeqësitë tekniko-teknologjike, dhe</p> <p>1.4. ndihmën e parë.</p>	<p>1.1. basis of constitutional law;</p> <p>1.2. basis of the state administration system, employment and local self-government, and</p> <p>1.3. basis of protection and rescue system.</p> <p style="text-align: center;">Article 6 Special theoretical part of basic training program</p> <p>1. Special theoretical part of the basic training program for carrying out protection and rescue services shall consist of:</p> <p>1.1. fire protection and rescue;</p> <p>1.2. protection and rescue from natural disasters;</p> <p>1.3. protection and rescue from technical and technological disasters, and</p> <p>1.4. first aid.</p>	<p>1.1. osnove ustavnog prava;</p> <p>1.2. osnove sistema državne administracije, radnog odnosa i lokalne samouprave, i</p> <p>1.3. osnove sistema zaštite i spasavanja.</p> <p style="text-align: center;">Član 6 Posebni teorijski deo programa osnovnih obuka</p> <p>1. Posebni teorijski deo programa osnovne obuke za obavljanje poslova na zaštiti i spasavanju, obuhvata:</p> <p>1.1. zaštitu i spasavanje od požara;</p> <p>1.2. zaštitu i spasavanje od prirodnih nepogoda;</p> <p>1.3. zaštitu i spasavanje od tehničko-tehnoloških nepogoda, i</p> <p>1.4. prvu pomoć.</p>
---	---	---

<p style="text-align: center;">Neni 7</p> <p style="text-align: center;">Pjesa e veçantë praktike e programit të trajnimeve bazike për kryerjen e punëve të mbrojtjes dhe shpëtimit</p>	<p style="text-align: center;">Article 7</p> <p style="text-align: center;">Special practical part of basic training program for carrying out protection and rescue services</p>	<p style="text-align: center;">Član 7</p> <p style="text-align: center;">Posebni praktični deo programa osnovne obuke za obavljanje poslova zaštite i spasavanja</p>
<p>1. Për verifikimin e aftësive praktike të kandidatëve organizohen ushtrimet funksionale për:</p> <p>1.1. fikjen e zjarrit, shpëtimit të njerëzve dhe të mirave materiale të rrezikuara nga zjarri;</p> <p>1.2. shpëtimin dhe largimin e të rrezikuarve jashtë zonës së rrezikuar tek rrënimet dhe rrënojat, rrëshqitjet e dheut dhe ortekët;</p> <p>1.3. mbrojtjen dhe shpëtimin gjatë vërshimeve dhe fatkeqësive tjera atmosferike në lumenj dhe liqene;</p> <p>1.4. mbrojtjen dhe shpëtimin gjatë aksidenteve me materie të rrezikshme;</p> <p>1.5. shpëtimin gjatë aksidenteve të komunikacionit dhe përplasjes së aeroplanëve civil dhe</p> <p>1.6. shpëtimin në shpella, pyje dhe gjatë fatkeqësive në miniera.</p>	<p>1. In order to verify the practical skills of candidates, functional exercises shall be organized for:</p> <p>1.1. fire extinguishing, rescue of people and material goods endangered by fire;</p> <p>1.2. rescue and evacuation of endangered persons out of the endangered area and ruins, landslides and avalanches;</p> <p>1.3. protection and rescue during floods and other weather disasters in rivers and lakes;</p> <p>1.4. protection and rescue in accidents with hazardous substances;</p> <p>1.5. rescue during traffic accidents and collision of civil aircraft and</p> <p>1.6. rescue in caves, forests and mining disasters.</p>	<p>1. Za verifikaciju praktičnih sposobnosti kandidata organizuju se funkcionalne vežbe za:</p> <p>1.1. Gašenje požara, spasavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih od požara;</p> <p>1.2. spasavanje i udaljavanje ugroženih van zone opasnosti kod razaranja i rušenja, klizanja zemljišta i lavina;</p> <p>1.3. odbranu i spasavanje tokom poplave i ostalih atmosferskih nepogoda u rekama i jezerima;</p> <p>1.4. zaštitu i spasavanje tokom nesreća sa opasnim materijama;</p> <p>1.5. spasavanje tokom saobraćajnih nesreća i sudara civilnih aviona i</p> <p>1.6. spasavanje u pećinama, šumama i tokom nesreća u rudnicima.</p>

<p>3. Përmbajtja e pjesës së përgjithshme dhe të veçantë teorike dhe pjesës së veçantë praktike e programit të trajnimeve bazike është e paraqitur në shtojcën 1 të kësaj rregulloreje.</p> <p style="text-align: center;">Neni 8 Pjesa e përgjithshme teorike e programit të trajnimeve të avancuara</p> <p>1. Pjesa e përgjithshme teorike e programit të trajnimeve të avancuara për menaxhim me SMSHN përfshinë:</p> <p>1.1. sistemin kushtetues;</p> <p>1.2. të drejtën në punë dhe financa;</p> <p>1.3. bazat e sistemit të administratës shtetërore, marrëdhënies së punës dhe vetëqeverisjes lokale;</p> <p>1.4. sistemin e mbrojtjes dhe shpëtimit, dhe</p> <p>1.5. bazat e sistemit të mbrojtjes në punë dhe mbrojtjes së mjedisit.</p>	<p>3. The content of the general and special theoretical part and special practical part of basic training program shall be presented in Annex 1 of this Regulation.</p> <p style="text-align: center;">Article 8 General theoretical part of advanced training program</p> <p>1. General theoretical part of the advanced training program for management with SPRA shall consist of the following:</p> <p>1.1. The constitutional system;</p> <p>1.2. the right of work and finance;</p> <p>1.3. basis of the state administration system, employment relations and local self-government;</p> <p>1.4. protection and rescue system, and</p> <p>1.5. basis of the work protection system and environmental protection.</p>	<p>3. Sadržaj opšteg i posebnog teorijskog dela i posebnog praktičnog dela programa osnovne obuke je prikazano u aneksu 1 ovog Uredbe.</p> <p style="text-align: center;">Član 8 Opšti teorijski deo programa unapređenih obuka</p> <p>1. Opšti teorijski deo programa unapređenih obuka za upravljanje SZSP obuhvata:</p> <p>1.1. ustavni sistem;</p> <p>1.2. pravo na rad i finansije;</p> <p>1.3. osnove sistema državne administracije, radnog odnosa i lokalne samouprave;</p> <p>1.4. sistem zaštite i spasavanja, i</p> <p>1.5. osnove sistema zaštite na poslu i zaštite životne sredine.</p>
---	--	---

<p style="text-align: center;">Neni 9 Pjesa e veçantë teorike e programit të trajnimeve të avancuara</p> <p>1. Pjesa e veçantë teorike e programit të trajnimeve të avancuara për menaxhim me SMSHN përfshinë:</p> <p>1.1. mbrojtjen dhe shpëtimin nga zjarri;</p> <p>1.2. mbrojtjen dhe shpëtimin nga fatkeqësitë natyrore;</p> <p>1.3. mbrojtjen dhe shpëtimin nga fatkeqësitë tekniko-teknologjike, dhe</p> <p>1.4. ndihmën e parë.</p>	<p style="text-align: center;">Article 9 Special theoretical part of the advanced training program</p> <p>1. Special theoretical part of the advanced training program for SPRA management shall consist of:</p> <p>1.1. fire protection and rescue;</p> <p>1.2. protection and rescue from natural disasters;</p> <p>1.3. protection and rescue from technical and technological disasters, and</p> <p>1.4. first aid.</p>	<p style="text-align: center;">Član 9 Posebni teorijski deo programa unapređenih obuka</p> <p>1. Posebni teorijski deo programa unapređenih obuka za upravljanje SZSP-om obuhvata:</p> <p>1.1. zaštitu i spasavanje od požara;</p> <p>1.2. zaštitu i spasavanje od prirodnih nepogoda;</p> <p>1.3. zaštitu i spasavanje od tehničko-tehnoloških nepogoda, i</p> <p>1.4. prvu pomoć.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 10 Pjesa e veçantë praktike e programit të trajnimeve të avancuara</p> <p>1. Për verifikimin e aftësive praktike të kandidatëve organizohen ushtrimet taktike për:</p> <p>1.1. fikjen e zjarrit, shpëtimin të njerëzve dhe të mirave materiale të rrezikuara nga zjarri;</p>	<p style="text-align: center;">Article 10 Special practical part of the advanced training program</p> <p>1. For verifying the practical skills of candidates, tactical exercises shall be organized on:</p> <p>1.1. fire extinguishing, rescue of people and material goods endangered by fire;</p>	<p style="text-align: center;">Član 10 Posebni teorijski deo programa unapređenih obuka</p> <p>1. Za verifikaciju praktičnih veština kandidata organizuju se taktike vežbe za:</p> <p>1.1. gašenje požara, spasavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih vatrom;</p>

<p>1.2. shpëtimin dhe largimin e të rrezikuarve jashtë zonës së rrezikuar tek rrënimet dhe rrënojat, rrëshqitjet e dheut dhe ortekët;</p> <p>1.3. mbrojtjen dhe shpëtimin gjatë vërshimeve dhe fatkeqësive tjera atmosferike në lumenj dhe liqene;</p> <p>1.4. mbrojtjen dhe shpëtimin gjatë aksidenteve me materie të rrezikshme;</p> <p>1.5. shpëtimin gjatë aksidenteve të komunikacionit dhe përplasjes së aeroplanëve civil;</p> <p>1.6. shpëtimin në shpella, pyje dhe gjatë fatkeqësive në miniera, dhe</p> <p>1.7. udhëheqjen dhe komandimin në intervenimet komplekse.</p> <p>2. Përmbajtja e pjesës së përgjithshme dhe të veçantë teorike dhe pjesës së veçantë praktike e programit të trajnimeve të avancuara është e paraqitur në shtojcën 2 të kësaj rregulloreje.</p>	<p>1.2. rescue and evacuation of endangered persons out of the endangered area and ruins, landslides and avalanches;</p> <p>1.3. protection and rescue during floods and other weather disasters in rivers and lakes;</p> <p>1.4. protection and rescue in accidents with hazardous substances;</p> <p>1.5. rescue during traffic accidents and collision of civil aircraft;</p> <p>1.6. rescue in caves, forests and mining disasters, and</p> <p>1.7. leading and commanding complex interventions.</p> <p>2. The content of the general and special theoretical part and the special practical part of basic training program shall be presented in Annex 2 of this Regulation.</p>	<p>1.2. spasavanje i udaljavanje ugroženih van ugrožene zone kod razaranja i rušenja, klizanja zemljišta i lavina;</p> <p>1.3. zaštitu i spasavanje tokom poplava i drugih atmosferskih nepogoda u rekama i jezerima;</p> <p>1.4. zaštitu i spasavanje tokom nesreća opasnim materijama;</p> <p>1.5. spasavanje tokom saobraćajnih nesreća i sudara civilnih aviona;</p> <p>1.6. spasavanje u pećinama, šumama i drugim nesrećama u rudnicima, i</p> <p>1.7. rukovođenje i komandovanje tokom složenih intervencija.</p> <p>2. Sadržaj opšteg i posebnog teorijskog i praktičnog dela programa za unapređenu obuku je prikazan u aneksu 2 ovog Uredbe.</p>
---	--	--

<p align="center">Neni 11 Ligjërimi dhe aftësimi teorik dhe praktik</p>	<p align="center">Article 11 Theoretical and practical lecturing and training</p>	<p align="center">Član 11 Predavanja i teorijsko i praktično osposobljavanje</p>
<p>1. Aftësimi teorik dhe praktik i kandidatëve për t'u marrë me punët e menaxhimit me SMSHN dhe me punët e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera mbahet nga personi juridik i licencuar për këtë lëmi.</p> <p>2. Ligjërimi dhe aftësimi teorik dhe praktik, sipas paragrafit 1 të këtij neni, mbahet së paku në katërqinddhjetë (410) orë mësimore për secilën pjesë të planprogramit të aftësimit profesional sipas shtojcës 1 dhe 2 të kësaj rregulloreje.</p> <p>3. Secila orë mësimore zgjat së paku 45 minuta.</p> <p>4. Aftësimi teorik dhe praktik zhvillohet nga ligjërues dhe instruktorë të kualifikuar të cilët kanë lidhur kontratë me personat juridik të licencuar për aftësim.</p> <p>5. Aftësimi praktik mbahet në poligonet përkatëse për realizimin e ushtrimeve praktike në fushën e mbrojtjes dhe</p>	<p>1. Theoretical and practical training of candidates for engaging in management works with SPRA and protection and rescue services against natural and other disasters, shall be held by the legal person licensed in this area.</p> <p>2. Theoretical and practical lecturing and training, under paragraph 1 of this Article, shall be held in at least Four hundred and ten (410) teaching hours for each part of the curriculum of vocational training according to Annex 1 and 2 of this Regulation.</p> <p>3. Each teaching hour shall last for 45 minutes.</p> <p>4. Theoretical and practical training shall be conducted by qualified lecturers and instructors who have signed a contract with legal entities licensed for training.</p> <p>5. Practical training shall be held in respective ranges for conducting the practical exercises in the field of</p>	<p>1. Teorijsko i praktično osposobljavanje kandidata za bavljenje poslovima upravljanja SZSP-a i poslovima na zaštiti i spasavanju od prirodnih i drugih nepogoda, drži licencirano pravno lice iz ove oblasti.</p> <p>2. Predavanje, teorijsko i praktično osposobljavanje, u skladu sa stavom 1 ovog člana, održava se najmanje četrstodeset (410) nastavnih časova za svaki deo programa stručnog osposobljavanja u skladu sa aneksom 1 i 2 ovog Uredbe.</p> <p>3. Svaki nastavni čas traje najmanje 45 minuta.</p> <p>4. Teorijsko i praktično osposobljavanje se razvija od strane kvalifikovanih predavača i instruktora koji su sklopili ugovor sa licenciranim pravnim licima za osposobljavanje.</p> <p>5. Praktično osposobljavanje se održava na odgovarajućim poligonima za realizaciju praktičnih vežbi u oblasti</p>

<p>shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.</p> <p style="text-align: center;">Neni 12 Ligjëruesit dhe instruktorët</p> <p>1. Zbatimi i planprogramit nga neni 4 i kësaj rregulloreje bëhet nga ligjërues të fushës juridike, ekonomike, menaxhimit emergjent dhe instruktorë të ndihmës së parë, mbrojtjes nga zjarri dhe zjarrfikjes dhe shpëtimit.</p> <p>2. Ligjëruesit e fushës juridike, ekonomike dhe mbrojtjes dhe shpëtimit janë persona që kanë diplomë të fakultetit juridik, ekonomik dhe menaxhimit emergjent, apo të ndonjë institucioni të politikave të sigurisë dhe kanë së paku tre (3) vjet përvojë pune në fushën përkatëse.</p> <p>3. Instruktorë të mbrojtjes nga zjarri dhe zjarrfikjes dhe shpëtimit janë persona të cilët kanë diplomë apo certifikatë të fushës përkatëse.</p> <p>4. Instruktorët për ndihmë të parë janë persona që kanë diplomë të fakultetit të mjekësisë apo certifikatë të vlefshme të lëshuar nga Kryqi i Kuq ose dokument të lëshuar nga institucioni përkatës i</p>	<p>protection and rescue against natural and other disasters.</p> <p style="text-align: center;">Article 12 Lecturers and inspectors</p> <p>1. Implementation of the curriculum from Article 4 of this regulation shall be done by lecturers in the field of law, economics, emergency management and instructors of first aid, fire protection, fire extinguishing and rescue.</p> <p>2. Lecturers in the field of law, economy, protection and rescue shall be persons who have a university degree in law, economics and emergency management, or any institution of security policy and have at least 3 years work experience in the relevant field.</p> <p>3. Fire protection, fire extinguishing and rescue instructors shall be persons who have a diploma or certificate in the relevant field.</p> <p>4. First-aid instructors shall be persons who have a university degree in medicine or a valid certificate issued by the Red Cross, or a document issued by the relevant institution supported by the</p>	<p>zaštite i spasavanja od prirodnih i drugih nepogoda.</p> <p style="text-align: center;">Član 12 Predavači i instruktori</p> <p>1. Sprovođenje plana i programa iz člana 4 Ovog Uredbe se vrši od strane predavača iz oblasti prava, ekonomije, upravljanja vanrednim situacijama i instruktora prve pomoći, zaštiti od vatre i gašenja požara i spasavanja.</p> <p>2. Predavači iz oblasti prava, ekonomije i zaštite i spasavanja su lica koja imaju diplomu pravnog fakulteta, ekonomskog i upravljanja vanrednim situacijama, ili neke druge institucije bezbednosnih politika i imaju najmanje 3 godina iskustva u odgovarajućoj oblasti.</p> <p>3. Instruktori za zaštitu od požara i gašenja požara i spasavanja su lica koja imaju diplomu ili sertifikate iz odgovarajućih oblasti.</p> <p>4. Instruktori za prvu pomoć su lica koja imaju diplomu medicinskog fakulteta ili validni sertifikat izdat od strane Crvenog krsta ili dokument izdat od odgovarajuće institucije podržane od Ministarstva za</p>
--	---	---

<p>mbështetur nga Ministria e Shëndetësisë.</p> <p>5. AME-ja në bazë të kërkesës së ligjëruesit apo instruktorit, lëshon vërtetim për angazhim në ligjërime dhe aftësim.</p> <p style="text-align: center;">Neni 13 Certifikata e aftësimit teorik dhe praktik</p> <p>Pas përfundimit të aftësimit teorik dhe praktik për t'u marrë me punët e menaxhimit me SMSHN dhe punët e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera personi juridik i licencuar i lëshon kandidatit certifikatë për përfundimin e suksesshëm të aftësimit teorik dhe praktik për t'u marrë me punët e menaxhimit me SMSHN dhe punët e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera sipas shtojcës 3 të kësaj rregulloreje.</p> <p style="text-align: center;">Neni 14 Procesi i njohjes së dokumentit të aftësimit</p> <p>1. Dokumenti i aftësimit duhet të verifikohet se a është në pajtim me plan</p>	<p>Ministry of Health.</p> <p>5. EMA, following the request of the lecturer or instructor, shall issue a certificate for engagement in lecturing and training.</p> <p style="text-align: center;">Article 13 Theoretical and practical training certificate</p> <p>Upon completion of theoretical and practical training for engaging in management works with SPRA and protection and rescue services against natural and other disasters, the licensed legal entity shall issue to the candidate a certificate for successful completion of theoretical and practical training for engaging in management works with SPRA and protection and rescue services against natural and other disasters in accordance with Annex 3 of this Regulation.</p> <p style="text-align: center;">Article 14 Training document recognition process</p> <p>1. The training document should be verified whether it is in accordance with</p>	<p>Zdravstvo.</p> <p>5. AUVS na osnovu zahteva predavača ili instruktora izdaje potvrdu za angazovanje u predavanjima ili osposobljavanjima.</p> <p style="text-align: center;">Član 13 Sertifikat o teorijskom i praktičnom osposobljavanju</p> <p>Nakon okončanja teorijskog ili praktičnog osposobljavanja radi izvršavanja poslova upravljanja SZSP-om i poslovima na zaštiti i spasavanju od prirodnih nepogoda i drugih nepogoda, licencirano pravno lice izdaje sertifikat kandidatu nakon uspešnog okončanja teorijskog i praktičnog osposobljavanja radi bavljenja poslovima upravljanja SZSP-a i poslovima na zaštiti i spasavanju od prirodnih i drugih nepogoda u skladu sa aneksom 3 ovog Uredbe.</p> <p style="text-align: center;">Član 14 Proces priznavanja dokumenta za osposobljavanje</p> <p>1. Dokument za osposobljavanje treba verifikovati da li je u skladu sa planom i</p>
--	---	--

<p>programin e përcaktuar sipas kësaj rregulloreje.</p> <p>2. Njohja do të bazohet në rezultatet e marra gjatë krahasimit të plan programit të kryer të aftësimin, i cili duhet të jetë së paku 70% i përafërt me plan programin e paraparë sipas shtojcës 1 dhe 2 të kësaj rregulloreje.</p> <p>3. Kërkesa për procesin e njohjes së aftësimin bëhet sipas shtojcës 5.</p>	<p>the curriculum set forth in this regulation.</p> <p>2. Recognition shall be based on the results obtained when comparing the completed training curriculum, which must be at least 70% similar to the curriculum defined by Annex 1 and 2 of this Regulation.</p> <p>3. Request for recognition process of the training is done in accordance to Annex 5.</p>	<p>programom utvrđenim prema ovom Uredbe.</p> <p>2. Priznavanje će biti zasnovano na dobijenim rezultatima tokom upoređivanja završenog plana i programa za osposobljavanje, koji treba da bude najmanje 70% sličan sa planom i programom predviđenom u aneksu 1 i 2 ovog Uredbe.</p> <p>3. Zahtev za proces priznavanja osposobljavanja se vrši u skladu sa aneksom 5.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 15 Kërkesa për paraqitje të provimit profesional</p> <p>1. Pas përfundimit të suksesshëm të aftësimin teorik dhe praktik për t'u marrë me punët e menaxhimit me SMSHN dhe punët e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera, kandidati mund të paraqet kërkesën për t'ju nënshtruar provimit profesional tek personi juridik i licencuar për aftësim, sipas shtojcës 6 të kësaj rregulloreje.</p> <p>2. Personi juridik nga paragrafi 1 i këtij neni paraqet kërkesën në AME së paku</p>	<p style="text-align: center;">Article 15 Request for submission of professional exam</p> <p>1. Upon successful completion of the theoretical and practical training for engaging in management works with SPRA and protection and rescue services against natural and other disasters, the candidate may submit a request to undergo professional exam to the legal entity licensed for training according to Annex 6 of this Regulation.</p> <p>2. The legal entity referred to in paragraph 1 of this Article shall submit the request to</p>	<p style="text-align: center;">Član 15 Zahtev za prijavljivanje stručnog ispita</p> <p>1. Nakon uspešnog okončanja teorijskog i praktičnog ispita radi bavljenja poslovima upravljanja SZSP-om i poslovima na zaštiti i spasavanju od prirodnih i drugih nepogoda, kandidat može podneti zahtev za polaganje stručnog ispita kod pravnog lica licenciranog za osposobljavanje, u skladu sa prilogom 6 ovog Uredbe.</p> <p>2. Pravno lice iz stava 1. ovog člana podnosi zahtev AUVS-u najmanje pet (5)</p>

<p>pesë (5) ditë para mbajtjes së provimit, të cilës ia bashkëngjit listën e kandidatëve që do t'i nënshtrohen provimit së bashku me dokumentet e tyre (aplikacionin, kopjen e letërnjoftimit, certifikatën e trajnimit dhe fletëpagesën).</p> <p>3. Personat të cilët janë të certifikuar paraprakisht në ndonjë institucion përkatës për aftësim për t'u marrë me punët e menaxhimit me SMSHN dhe punët e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera kanë të drejtë të bëjnë kërkesë për njohje të certifikatës.</p> <p>4. Personit të cilit i është njohur dokumenti i aftësisimit sipas nenit 14 të kësaj rregulloreje mund ta paraqet kërkesën për t'ju nënshtrohet provimit profesional sipas paragrafit 1 të këtij neni.</p>	<p>EMA at least five (5) days prior to the exam, which should have attached the list of candidates who will undergo the exam along with their documents (application, copy of the ID, training certificate and receipt of payment).</p> <p>3. Persons who were certified in advance in any relevant training institution for engaging in management works with SPRA and protection and rescue services against natural and other disasters shall be eligible to apply for recognition of the certificate.</p> <p>4. A person, whose training document has been recognized, under Article 14 of this regulation, may submit a request to undergo the professional exam under paragraph 1 of this Article.</p>	<p>dana pre održavanja ispita, sa kojim prilaže spisak kandidata koji će polagati ispit zajedno sa njihovom dokumentacijom (aplikacijom, kopijom liče karte, sertifikatom za obuku i uplatnicom).</p> <p>3. Lica koja su prethodno sertifikovana u nekoj odgovarajućoj instituciji za osposobljavanje radi bavljenja poslovima upravljanja SZPS-om i zaštitom i spasavanjem od prirodnih i drugih nepogoda imaju pravo da podnesu zahtev za priznavanje sertifikata.</p> <p>4. Lice kojem je priznat dokument o osposobljavanju u skladu sa članom 14. ovog Uredbe može podneti zahtev za polaganje stručnog ispita po stavu 1. ovog člana.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 16 Provimi profesional</p>	<p style="text-align: center;">Article 16 Professional exam</p>	<p style="text-align: center;">Član 16 Stručni ispit</p>
<p>1. Testimi i njohurive profesionale për menaxhim me SMSHN dhe kryerjen e punëve të mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera bëhet përmes dhënies së provimit profesional i cili organizohet nga AME-ja.</p>	<p>1. The testing of professional knowledge on the SPRA management, and the performance of protection and rescue operations from natural disasters and other disaster, is done by passing the professional exam organised by EMA.</p>	<p>1. Testiranje stručnih znanja o upravljanju SZSP-om i izvršavanje radova na zaštiti i spasavanju od prirodnih i drugih nepogoda se vrši polaganjem stručnog ispita koji organizuje AUVS.</p>

<p>2. Provimi profesional jepet para komisionit për dhënien e provimit profesional, i cili themelohet me vendim të Drejtorit të Përgjithshëm të AME-së.</p> <p>3. Komisioni nga paragrafi 2 i këtij neni përbëhet prej pesë (5) anëtarëve.</p> <p>4. Gjatë provimit profesional duhet të mbahet procesverbali dhe të përpilohet raporti me rezultatet e provimit profesional, i cili nënshkruhet nga anëtarët e komisionit dhe i njëjti dorëzohet tek kryetari i komisionit.</p> <p>5. Kandidatëve të suksesshëm që kanë kaluar provimin me së paku 70% të pjesës teorike të provimit dhe 70% të pjesës praktike të provimit, iu lëshohet certifikatë sipas shtojcës 4.</p> <p>6. Pjesa praktike realizohet përmes ushtrimit taktik përkatësisht funksional të cilin e përcakton anëtari i komisionit i caktuar nga kryetari i komisionit.</p> <p>7. Mënyrën e verifikimit të pjesës praktike</p>	<p>2. Professional exam shall be passed before the Commission on passing the professional exam which is established by a decision of the Director General of EMA.</p> <p>3. The Commission referred to in paragraph 2 of this Article is comprised of five (5) members.</p> <p>4. Minutes should be taken during the professional exam and a report with the results of the professional exam should be drafted, which shall be signed by members of the Commission and the same is submitted to the chairman of the Commission.</p> <p>5. Successful candidates who have passed at least 70% of the theoretical part of the exam and 70% of the practical part of the exam shall be issued a certificate according to Annex 4.</p> <p>6. The practical is realized through tactical, respectively functional exercises, which is determined by the member of the Commission appointed by the chairman of the Commission.</p> <p>7. The method of verifying the practical</p>	<p>2. Stručni ispit se polaže ispred komisije za polaganje stručnog ispita koja se osniva odlukom Generalnog direktora AUVS-a.</p> <p>3. Komisija, iz stava 2. ovog člana, se sastoji od pet (5) članova.</p> <p>4. Tokom stručnog ispita treba voditi zapisnik i sastaviti izveštaj sa rezultatima stručnog ispita, kojeg potpisuju članovi komisije i isti se podnosi predsedniku komisije.</p> <p>5. Uspešnim kandidatima koji polože ispit sa najmanje 70 % teorijskog dela ispita i 70 % praktičnog dela ispita izdaje se sertifikat u skladu sa prilogom 4.</p> <p>6. Praktični deo se realizuje taktičkom vežbom odnosno funkcionalnom vežbom koju određuje član komisije određen od strane predsednika komisije.</p> <p>7. Način verifikacije praktičnog dela</p>
---	---	---

<p>e përcakton komisioni.</p> <p>8. Suksessi i kandidatit në verifikimin e pjesës praktike vlerësohet me “kaloi” ose “nuk kaloi”.</p> <p>9. Provimi mund të vëzhgohet nga përfaqësuesi i personit juridik i licencuar i cili e ka aftësuar kandidatin.</p>	<p>part shall be determined by the Commission.</p> <p>8. Success of a candidate while verifying the practical part shall be with “pass” or “fail”.</p> <p>9. The exam can be monitored by the representative of the legal entity who has provided the training of the candidate</p>	<p>određuje komisija.</p> <p>8. Uspeh kandidata tokom verifikacije praktičnog dela ocenjuje se “položio” ili “nije položio”.</p> <p>9. Ispit se može posmatrati od strane predstavnika licenciranog pravnog lica koji je izvršio osposobljavanje kandidata.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 17 Mbajtja e provimit profesional</p> <p>1. Kryetari i komisionit cakton datën, kohën dhe vendin e dhënies së provimit profesional.</p> <p>2. Provimi mbahet në ndonjëerën nga gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës apo në gjuhën angleze, sipas nevojës.</p> <p>3. Provimi profesional mbahet në lokalet e personit juridik të licencuar për aftësimin teorik dhe praktik për t’u marrë me punët e menaxhimit me SMSHN dhe punët e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.</p> <p>4. Provimi profesional organizohet në dy pjesë:</p>	<p style="text-align: center;">Article 17 Organizing of the professional exam</p> <p>1. Chairman of the commission shall set the date, time and place of the professional exam.</p> <p>2. The exam shall be held in one of the official languages of the Republic of Kosovo or in English, as appropriate.</p> <p>3. Professional exam shall be held in the premises of a legal entity licensed for theoretical and practical training for engaging in management works with SPRA and protection and rescue services against natural and other disasters.</p> <p>4. Professional exam shall be organized in two parts:</p>	<p style="text-align: center;">Član 17 Održavanje stručnog ispita</p> <p>1. Predsednik komisije određuje datum, vreme i mesto polaganja stručnog ispita.</p> <p>2. Ispit se održava na nekom od službenih jezika Republike Kosovo ili na engleskom jeziku, po potrebi.</p> <p>3. Stručni ispit se održava u prostorijama licenciranog pravnog lica za teorijsko i praktično osposobljavanje za bavljenje poslovima upravljanja SZPS-om i poslovima na zaštiti i spasavanju od prirodnih i drugih nepogoda.</p> <p>4. Stručni ispit se organizuje u dva dela:</p>

<p>4.1. pjesën teorike, dhe</p> <p>4.2. pjesën praktike.</p> <p>5. Shpenzimet për mbajtjen e provimit profesional i bartë vetë kandidati.</p> <p>6. Shuma e shpenzimeve për dhënien e provimit profesional dhe mënyra e pagesës përcaktohet me vendim nga Drejtori i Përgjithshëm i AME-së.</p>	<p>4.1. theoretical part, and</p> <p>4.2. practical part.</p> <p>5. Expenditures for the professional exam shall be covered by the candidate himself.</p> <p>6. Expenditures for passing the professional exam and the payment method shall be determined by a decision of the Director General of EMA.</p>	<p>4.1. teorijski deo, i</p> <p>4.2. praktični deo.</p> <p>5. Troškove za održavanje stručnog ispita snosi sam kandidat.</p> <p>6. Iznos troškova za polaganje stručnog ispita i način plaćanja se određuje odlukom Generalnog direktora AUVS-a.</p>
<p>Neni 18 Pjesa teorike e provimit profesional</p>	<p>Article 18 Theoretical part of the professional exam</p>	<p>Član 18 Teorijski deo stručnog ispita</p>
<p>1. Testin për pjesën teorike e përgatit komisioni për dhënien e provimit profesional dhe administron me testin duke bërë ndryshime sistematike në pyetje.</p> <p>2. Testi i provimit profesional duhet të përmbajë më së shumti pesëdhjetë (50) pyetje.</p> <p>3. Pyetjet nga testi duhet të jenë të shumëllojshme, me rumbullaksim e njëjës prej përgjigjeve të sakta, me rumbullaksim e përgjigjeve saktë dhe të pa saktë dhe me plotësimin në të zbrazët</p>	<p>1. The theoretical part of the test shall be prepared by the Commission on the professional exam and it shall administer the test making systematic changes to the questions.</p> <p>2. The professional examination shall up to fifty (50) questions at the most.</p> <p>3. Questions from the test should be diverse, including questions that require circling one of the correct options, circling correct and incorrect answers, and open questions.</p>	<p>1. Test o teorijskom delu priprema komisija za polaganje stručnog ispita i upravlja testom vršeći sistematske izmene u pitanjima.</p> <p>2. Test stručnog ispita treba da sadrži najviše pedeset (50) pitanja.</p> <p>3. Pitanja iz testa moraju biti raznovrsna, zaokruživanjem jednog od tačnih ili netačnih pitanja i popunjavanjem praznog dela tekstem.</p>

<p>me tekst.</p> <p>4. Pjesa teorike e provimit duhet të mbahet në kohëzgjatje deri në 2 orë.</p> <p style="text-align: center;">Neni 19 Pjesa praktike e provimit profesional</p> <p>1. Pjesa praktike e provimit profesional mbahet për kandidatët të cilët e kanë kaluar me sukses pjesën teorike të provimit profesional.</p> <p>2. Pjesa praktike e provimit i identifikon njohuritë e kandidatit, sipas nenit 4, paragrafi 1, nën paragrafi 1.2 dhe shtojcës 1 dhe 2 të kësaj rregulloreje.</p> <p>3. Nëse kandidati kalon pjesën teorike dhe dështon në pjesën praktike, atëherë kandidatit i lejohet që ta përsërisë pjesën praktike brenda gjashtë (6) muajsh pas dështimit.</p> <p style="text-align: center;">Neni 20 Punët administrative të sekretarisë</p> <p>1. Punët administrative për nevoja të komisionit i kryen sekretaria në kuadër të Departamentit të Gatishmërisë.</p>	<p>4. The theoretical part of the exam should be held for a period of up to 2 hours.</p> <p style="text-align: center;">Article 19 Practical part of the professional exam</p> <p>1. Practical part of the professional exam shall be held for candidates who have successfully passed theoretical part of the professional exam.</p> <p>2. The practical part of the exam shall identify candidate's knowledge, according to Article 4, paragraph 1, sub-paragraph 1.2 and Annex 1 and 2 of this Regulation.</p> <p>3. If a candidate passes the theoretical part and fails the practical part, then the candidate is allowed to repeat the practical part within six (6) months following the failure.</p> <p style="text-align: center;">Article 20 Administrative work of the Secretariat</p> <p>1. Administrative works for the needs of the Commission shall be carried by the Secretariat within the Preparedness</p>	<p>4. Teorijski deo ispita treba trajati do 2 časa.</p> <p style="text-align: center;">Član 19 Praktični deo stručnog ispita</p> <p>1. Praktični deo stručnog ispita se održava za kandidate koji su uspešno položili teorijski deo stručnog ispita.</p> <p>2. Praktični deo ispita identifikuje znanje kandidata, u skladu sa članom 4, stavom 1, podstavom 1.2 i priloga 1 i 2 ovog Uredbe.</p> <p>3. Ukoliko kandidat položi teorijski deo i doživi neuspeh u praktičnom delu, kandidatu je dozvoljeno da ponovi praktični deo u roku od šest (6) meseci od neuspeha.</p> <p style="text-align: center;">Član 20 Administrativni poslovi sekretarijata</p> <p>1. Administrativne poslove za potrebe komisije obavlja sekretarijat u okviru Odeljenja za pripravnost.</p>
---	--	---

<p>2. Detyrat e sekretarisë janë:</p> <p>2.1. Ofrimi i ndihmës administrative, përkrahjes logjistike, si dhe ndihmës tjetër të nevojshme;</p> <p>2.2. njoftimi i kandidatëve me të drejtat dhe detyrat e tyre lidhur me provimin profesional</p> <p>2.3. verifikimi i dëshmisë për pagesën e caktuar për dhënien e provimit profesional;</p> <p>2.4. mbajtja e procesverbalit gjatë provimit profesional;</p> <p>2.5. Përgatit raportet e punës së Komisionit, dhe</p> <p>2.6. Mban dosje të procesverbaleve dhe listën e kandidatëve që e kanë kaluar provimin profesional.</p> <p style="text-align: center;">Neni 21 Komunikimi i rezultateve</p> <p>Komunikimi i rezultateve të provimit profesional është publik.</p>	<p>Department.</p> <p>2. Secretariat shall be responsible for:</p> <p>2.1. provision of administrative assistance, logistical support and other assistance required;</p> <p>2.2. notifying the candidates on their rights and duties regarding the professional exam</p> <p>2.3. confirmation of payment evidence for undergoing the professional exam;</p> <p>2.4. taking the minutes during a professional exam;</p> <p>2.5. preparing reports of the Commission's work, and</p> <p>2.6. maintaining the minutes files and list of candidates who have passed the professional exam.</p> <p style="text-align: center;">Article 21 Communication of results</p> <p>Announcement of professional exam results shall be public.</p>	<p>2. Zadaci Sekretarijata su sledeći:</p> <p>2.1. Pružanje administrativne pomoći, logističke podrške kao i ostale neophodne pomoći;</p> <p>2.2. obaveštavanje kandidata o njihovim pravima i zadacima u vezi sa stručnim ispitom</p> <p>2.3. verifikacija dokaza za određenu uplatu za polaganje stručnog ispita;</p> <p>2.4. vođenje zapisnika tokom stručnog ispita;</p> <p>2.5. priprema izveštaja o radu komisije, i</p> <p>2.6. vođenje dosijea zapisnika i spiska kandidata koji su položili stručni ispit.</p> <p style="text-align: center;">Član 21 Komuniciranje rezultata</p> <p>Komuniciranje rezultata stručnog ispita je javno.</p>
--	---	---

<p style="text-align: center;">Neni 22 E drejta e ankesës</p> <p>Kandidatët e pakënaqur mund të bëjnë ankesë në Komisionin e Ankesave, brenda afatit prej pesëmbëdhjetë (15) ditësh nga dita e shpalljes së rezultateve.</p>	<p style="text-align: center;">Article 22 Right of Complaint</p> <p>Unsatisfied candidates can file a complaint before the Appeals Commission within fifteen (15) days from the date of announcing the results.</p>	<p style="text-align: center;">Član 22 Pravo na žalbu</p> <p>Nezadovoljni kandidati mogu podneti žalbu Žalbenoj Komisiji, u roku od petnaest (15) dana od dana objavljivanja rezultata.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 23 Shtojcat e rregullores</p> <p>1. Pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje janë shtojcat si në vijim:</p> <p>1.1. Shtojca 1 – pjesa e përgjithshme dhe e veçantë teorike dhe praktike e programit të trajnimeve bazike për kryerjen e punëve të mbrojtjes dhe shpëtimit;</p> <p>1.2. Shtojca 2 – pjesa e përgjithshme dhe e veçantë teorike dhe praktike e programit të trajnimeve të avancuara për menaxhim me SMSHN;</p> <p>1.3. Shtojca 3 – certifikata që lëshohet nga personi juridik;</p> <p>1.4. Shtojca 4 – certifikata që lëshohet nga organi kompetent për dhënien e</p>	<p style="text-align: center;">Article 23 Annexes to the regulation</p> <p>1. The following annexes shall be part of this Regulation:</p> <p>1.1. Annex 1 – general and special theoretical and practical part of the basic training program for performing protection and rescue services;</p> <p>1.2. Annex 2 – general and special theoretical and practical part and of the advanced training program for SPRA management;</p> <p>1.3. Annex 3 – certificate issued by the legal entity;</p> <p>1.4. Annex 4 – certificate issued by the competent authority for passing the</p>	<p style="text-align: center;">Član 23 Prilozi Uredbe</p> <p>1. Sastavni deo ovog Uredbe su sledeći aneksi:</p> <p>1.1. Aneks 1 – opšti i posebni teorijski i praktični deo programa osnovnih obuka za izvršenje poslova na zaštiti i spasavanju;</p> <p>1.2. Aneks 2 – Opšti i posebni teorijski i praktični deo programa za unapređenu obuku za upravljanje SZSP-om;</p> <p>1.3. Aneks 3 – sertifikat se izdaje od strane pravnog lica;</p> <p>1.4. Aneks 4 – sertifikat se izdaje od nadležnog organa za polaganje</p>

<p>provimit profesional;</p> <p>1.5. Shtojca 5 – kërkesa për njohje të dokumentit për aftësim në fushën e mbrojtjes nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera, dhe</p> <p>1.6. Shtojca 6 – kërkesa për të ju nënshtruar provimit profesional për mbrojtje dhe shpëtim nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.</p> <p style="text-align: center;">Neni 24 Hyrja në fuqi</p> <p>Kjo Rregullore hyn në fuqi shtatë (7) ditë pas nënshkrimit nga ana e Kryeministrit.</p> <p style="text-align: right;">Isa Mustafa</p> <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> <p style="text-align: center;">Kryeministër i Republikës së Kosovës</p> <p style="text-align: right;">24 korrik 2017</p>	<p>professional exam; and</p> <p>1.5. Annex 5 – request for recognition of training document in the field of protection against natural and other disasters, and</p> <p>1.6. Annex 6 - request for passing the professional exam on protection and rescue from natural and other disasters.</p> <p style="text-align: center;">Article 24 Entry into force</p> <p>This Regulation shall enter into force seven (7) days after its signing by the Prime Minister.</p> <p style="text-align: right;">Isa Mustafa</p> <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> <p style="text-align: center;">Prime Minister of the Republic of Kosovo</p> <p style="text-align: right;">24 July 2017</p>	<p>stručnog ispita, i</p> <p>1.5. Aneks 5 – zahtev za priznavanje dokumenta za osposobljavanje u oblasti zaštite od prirodnih i drugih nepogoda, i</p> <p>1.6. Prilog 6 - Zahtjev za polaganje stručnog ispita za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća.</p> <p style="text-align: center;">Član 24 Stupanje na snagu</p> <p>Ova Uredba stupa na snagu sedam (7) dana nakon potpisivanja od strane Premijera.</p> <p style="text-align: right;">Isa Mustafa</p> <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> <p style="text-align: center;">Premijer Republike Kosovo</p> <p style="text-align: right;">24 juli 2017</p> <p>SS</p>
---	---	--

PJESA E PËRGJITHSHME DHE E VEÇANTË TEORIKE DHE PRAKTIKE E PROGRAMIT TË TRAJNIMEVE BAZIKE PËR KRYERJEN E PUNËVE TË MBROJTJES DHE SHPËTIMIT

A. Pjesa e përgjithshme teorike

1. Bazat e të drejtës kushtetuese:

1.1. Kushtetuta e Republikës së Kosovës.

- 1.1.1. Nocioni i kushtetutës miratimi dhe ndryshimi
- 1.1.2. Kushtetuta e Republikës së Kosovës - miratimi dhe ndryshimi;
- 1.1.3. Parimet themelore të kushtetutës – sovraniteti, , barazia para ligjit, forma e qeverisjes dhe ndarja e pushtetit, simbolet, territori, gjuha , shtetësia, religjioni, legjislatura
- 1.1.4. Kuvendi i Republikës së Kosovës – juridiksioni, përbërja dhe përzgjedhja, mandati, imuniteti, nisma legjislative dhe miratimi i ligjeve, seancat dhe marrja e vendimeve dhe shpërndarja;
- 1.1.5. Struktura e kuvendit – kompetencat, zgjedhja dhe mandati, përfundimi mandatit dhe ushtrimi i funksionit;
- 1.1.6. Qeveria e Republikës së Kosovës – parimet e përgjithshme, zgjedhja, përgjegjësia dhe imunitetit, kompetencat, mocioni i votëbesimit, përfundimi i mandatit;
- 1.1.7. Qeverisja lokale dhe organizimi teritorial;
- 1.1.8. Sistemi i drejtësisë
- 1.1.9. Parimet e kushtetutshmërisë dhe ligjshmërisë sipas Kushtetutës së Republikës së Kosovës;
- 1.1.10. Gjykata Kushtetuese e Kosovës.

2. Bazat e sistemit të administratës shtetërore, marrëdhënieve të punës dhe qeverisjes lokale:

2.1. Administrata shtetërore:

- 2.1.1. punët e administratës shtetërore;
- 2.1.2. organet e administratës shtetërore – koncepti, parimet e punës;
- 2.1.3. organizimi i brendshëm i organeve të administratës shtetërore;

- 2.1.4. menaxhimi dhe përgjegjësitë në organet e administratës publike;
- 2.1.5. administrata shtetërore dhe qytetarët;
- 2.1.6. marrëdhëniet e organeve të administratës publike dhe qeverisë;
- 2.1.7. marrëdhëniet midis ministrive;
- 2.1.8. marrëdhëniet midis ministrive dhe organit të administratës;
- 2.1.9. marrëdhëniet e ministrive me kuvendin;
- 2.1.10. marrëdhëniet e organeve të administratës publike me gjykatat;
- 2.1.11. marrëdhëniet e ministrive me organet e vetëqeverisjes lokale;
- 2.1.12. marrëdhëniet e organeve të administratës shtetërore karshi organizatave joqeveritare;
- 2.1.13. delegimi dhe besimi i punëve të administratës shtetërore.

2.2. Nëpunësit civilë dhe punonjësit:

- 2.2.1. lidhja e marrëdhënies së punës së nëpunësve civile dhe punonjësve;
- 2.2.2. përgjegjësitë e nëpunësve civilë dhe punonjësve – disiplinore dhe materiale;
- 2.2.3. aftësimi profesional i nëpunësve civilë dhe punonjësve;
- 2.2.4. përfundimi i marrëdhënies së punës;
- 2.2.5. zhbërja e organeve, përkatësisht punëve dhe riorganizimi;
- 2.2.6. mbrojtja e të drejtave të nëpunësve civilë dhe punonjësve;
- 2.2.7. menaxhimi me kuadro – organi për menaxhim me kuadro, evidenca qendrore e kuadrove;
- 2.2.8. inspektori administrativ.

2.3. Fushëveprimi i administratës:

- 2.3.1. koncepti, llojet dhe format;
- 2.3.2. koncepti dhe llojet e akteve të administratës;
- 2.3.3. aktet administrative;
- 2.3.4. koncepti dhe karakteristikat e akteve administrative;
- 2.3.5. llojet e akteve administrative;
- 2.3.6. aktet administrative të shfuqizuara dhe të shpallura si të pavlefshme;
- 2.3.7. heqja e akteve administrative të gabuara – anulimi, heqja, ndryshimi, shpallja të pavlefshme;
- 2.3.8. vlefshmëria, përfundimi dhe zbatimi i akteve administrative.

2.4. Mbikëqyrja administrative:

- 2.4.1. koncepti, karakteristikat dhe format e mbikëqyrjes administrative;
- 2.4.2. mbikëqyrja inspektuese – koncepti dhe zbatimi;
- 2.4.3. parimet e mbikëqyrjes;
- 2.4.4. detyrat dhe kompetencat e inspektorëve.

2.5. Marrëdhëniet e punës:

- 2.5.1. themelimi i marrëdhënies së punës
- 2.5.2. kontrata e punës;
- 2.5.3. përmbajtja e kontratës së punës;
- 2.5.4. pajtimi i kontratës së punës me shpallje publike dhe rastet pa shpallje publike;
- 2.5.5. verifikimi i aftësive paraprake të punës;
- 2.5.6. puna provuese;
- 2.5.7. arsimimi dhe aftësimi për punë.

2.6. Të drejtat e të punësuarve:

- 2.6.1. sistemimi i të punësuarve;
- 2.6.2. orari i punës;
- 2.6.3. puna jashtë orarit të rregullt të punës;
- 2.6.4. pushimet;
- 2.6.5. mungesa në punë – me pagesë dhe pa pagesë;
- 2.6.6. pezullimi i të drejtave të marrëdhënies së punës;
- 2.6.7. të ardhurat;
- 2.6.8. paga e garantuar;
- 2.6.9. kompensimet e pagës;
- 2.6.10. të ardhurat tjera;
- 2.6.11. mbrojtja e të punësuarve.

2.7. Përgjegjësitë e të punësuarve:

- 2.7.1. shkelja e marrëdhënies së punës;

- 2.7.2. organet disiplinore;
- 2.7.3. masat disiplinore;
- 2.7.4. largimi i përkohshëm i të punësuarit (suspendimi).

2.8. Përfundimi i marrëdhënies së punës:

- 2.8.1. përfundimi i marrëdhënies së punës me fuqinë e ligjit – rastet dhe kushtet;
- 2.8.2. përfundimi i marrëdhënies së punës me marrëveshje;
- 2.8.3. përfundimi i marrëdhënies së punës me anulim nga punëdhënësi;
- 2.8.4. përfundimi i marrëdhënies së punës me anulim nga i punësuari;
- 2.8.5. afati i anulimit;
- 2.8.6. ndërprerja e marrëdhënies së punës;
- 2.8.7. përfundimi i nevojës për punët e të punësuarve – teprica në punë.

2.9. Mbrojtja e të drejtave të të punësuarve:

- 2.9.1. mbrojtja e të drejtave tek punëdhënësi;
- 2.9.2. mbrojtja e të drejtave para gjykatës;
- 2.9.3. inspektimi i punës;
- 2.9.4. mbrojtja e të drejtave para arbitrazhit;
- 2.9.5. kontratat kolektive.

2.10. Të drejtat nga puna dhe në bazë të punës:

- 2.10.1. të drejtat nga sigurimi i detyrueshëm shëndetësor;
- 2.10.2. kategoria e siguruesit;
- 2.10.3. financimi i sigurimit të detyrueshëm shëndetësor;
- 2.10.4. sigurimi shëndetësor vullnetar.

2.11. Sigurimi pensional dhe invalidor:

- 2.11.1. koncepti dhe llojet;
- 2.11.2. sigurimi i detyrueshëm pensional dhe invalidor në bazë të financimit aktual - siguruesit;
- 2.11.3. personat të cilëve u jepet e drejta në rast të paafësisë dhe dëmtimit fizik;
- 2.11.4. të drejtat nga sigurimi pensional dhe invalidor;

- 2.11.5. stazhi pensional;
- 2.11.6. pensioni i pleqërisë;
- 2.11.7. pensioni invalidor;
- 2.11.8. kompensimi me para për dëmtime fizike;
- 2.11.9. realizimi i të drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor.

2.12. Vetëqeverisja lokale:

- 2.12.1. koncepti i vetëqeverisjes lokale;
- 2.12.2. komuna;
- 2.12.3. qyteti kryesor;
- 2.12.4. selia;
- 2.12.5. statusi juridik i komunës;
- 2.12.6. punët e vetëqeverisjes lokale – punët vetjake, punët e deleguara dhe të besuara;
- 2.12.7. pronat e komunës;
- 2.12.8. organet e komunës – kuvendi, kryetari;
- 2.12.9. statusi juridik i zyrtarëve dhe nëpunësve;
- 2.12.10. financimi i komunave;
- 2.12.11. pjesëmarrja e qytetarëve në vetëqeverisjen lokale;
- 2.12.12. marrëdhëniet dhe bashkëpunimi i vetëqeverisjes lokale dhe qytetarëve;
- 2.12.13. marrëdhëniet e organeve të vetëqeverisjes lokale dhe organeve shtetërore.

3. Bazat e sistemit të mbrojtjes dhe shpëtimit me temat dhe nën-temat si në vijim:

3.1. Nocioni i sistemit të mbrojtjes dhe shpëtimit:

- 3.1.1. zbatimi i mbrojtjes dhe shpëtimit;
- 3.1.2. konceptet themelore të mbrojtjes dhe shpëtimit;
- 3.1.3. aktivitetet parandaluese dhe operative, si dhe procedurat për mbrojtje dhe shpëtim;
- 3.1.4. aktivitetet dhe procedurat e detyrueshme në rast të kërcënimit të menjëhershëm të rrezikut, gjatë rrezikut dhe për eliminimin e rrezikut;
- 3.1.5. ndarja e njësive operative;
- 3.1.6. angazhimi i njësive operative;

- 3.1.7. trajnimi dhe aftësimi i njësive operative.
- 3.2. Njoftimi dhe paralajmërimi:
  - 3.2.1. qendra operative emergjente 112 (QOE 112);
  - 3.2.2. metoda dhe procedurat për njoftim dhe paralajmërim;
  - 3.2.3. numri unik emergjent pa pagesë 112.
- 3.3. Gjendja e jashtëzakonshme:
  - 3.3.1. shpallja e gjendjes së jashtëzakonshme;
  - 3.3.2. kush e shpall gjendjen e jashtëzakonshme;
  - 3.3.3. njoftimet zyrtare gjatë gjendjes së jashtëzakonshme;
  - 3.3.4. koordinimi dhe komandimi i njësive operative, zbatimi i mobilizimit gjatë gjendjes së jashtëzakonshme;
  - 3.3.5. pjesëmarrja në aktivitete gjatë gjendjes së jashtëzakonshme.
- 3.4. Planifikimi i mbrojtjes dhe shpëtimit:
  - 3.4.1. strategjia kombëtare;
  - 3.4.2. planet operative emergjente;
  - 3.4.3. plani i reagimit kombëtar
  - 3.4.4. planet operative emergjente komunale;
  - 3.4.5. planet e personave juridik;
  - 3.4.6. elaborati i vlerësimit të rrezikshmërisë.
- 3.5. Të drejtat dhe detyrimet e pjesëmarrësve në mbrojtje dhe shpëtim:
  - 3.5.1. të drejtat dhe detyrimet e organeve shtetërore – qeverisë, ministrisë së punëve të brendshme, organeve tjera shtetërore;
  - 3.5.2. të drejtat dhe detyrimet e komunës;
  - 3.5.3. të drejtat dhe detyrimet e personave tjerë juridik;
  - 3.5.4. të drejtat dhe detyrimet e qytetarëve;
  - 3.5.5. të drejtat dhe detyrimet e përgjithshme të qytetarëve.
- 3.6. Strukturat për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë:
  - 3.6.1. çka janë strukturat për mbrojtje shpëtim dhe ndihmë;

- 3.6.2. çka i përbënë strukturat për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë;
- 3.6.3. obligimi për pjesëmarrje në strukturat e mbrojtjes, shpëtimit dhe ndihmës;
- 3.6.4. kartela identifikuese e strukturave për mbrojtje shpëtim dhe ndihmë;
- 3.6.5. obligimet materiale të personave fizik;
- 3.6.6. obligimet materiale të personave juridik;
- 3.6.7. kompensimi për kryerjen e obligimit material;
- 3.6.8. njësitë e specializuara;
- 3.6.9. njësitë vullnetare;
- 3.6.10. financimi i mbrojtjes dhe shpëtimit.

B. Pjesa e veçantë teorike

1. Mbrojtja dhe shpëtimi nga zjarri:

1.1. Mbrojtja parandaluese nga zjarri:

- 1.1.1. mbrojtja parandaluese në ndërtimtari, makineri, elektroteknik, procese teknologjike dhe në hapësirë të hapur.

1.2. Mjetet për fikjen e zjarrit:

- 1.2.1. bazat e procesit të djegies;
- 1.2.2. bazat e procesit të fikjes;
- 1.2.3. ndikimi i kushteve klimatike në djegie dhe përhapje të zjarrit;
- 1.2.4. ndarja e mjeteve për fikje;
- 1.2.5. uji si mjet për fikje;
- 1.2.6. shkuma si mjet për fikje;
- 1.2.7. pluhuri si mjet për fikje;
- 1.2.8. dioksidi i karbonit si materie për fikje;
- 1.2.9. materiet kimike për fikje – inerte, aerosle dhe mjetet e dorës;
- 1.2.10. reduktuesit dhe ngadalësuesit.

1.3. Aparatet dhe pajisjet për fikjen e zjarrit:

- 1.3.1. aparatet për fikje fillestare të zjarrit;
- 1.3.2. mjetet dhe pajisjet për fikje me ujë;
- 1.3.3. aparatet për prodhimin e shkumës dhe fikja me shkumë;
- 1.3.4. mjetet dhe pajisjet për ngjitje dhe shpëtim;
- 1.3.5. rrjetet e hidrantëve dhe pompat e zjarrfikjes;
- 1.3.6. automjetet e zjarrfikjes;
- 1.3.7. mjetet dhe pajisjet teknike.

1.4. Teknikat e fikjes së zjarrit dhe shpëtimit:

- 1.4.1. nocioni dhe klasifikimi i zjarreve;
- 1.4.2. dinamika e zjarrit;
- 1.4.3. llojet e zjarreve në mjedis – ndarja në bazë të llojit të vegetacionit dhe shpejtësisë së përhapjes;
- 1.4.4. veprimet taktike elementare;
- 1.4.5. veprimet taktike të sulmit dhe procedurave të luftimit të zjarrit;
- 1.4.6. aplikimi taktik i mjeteve për fikjen e zjarrit;
- 1.4.7. taktika e fikjes së zjarrit në ambient të mbyllur – banesa, tavane, bodrume dhe ndërtesa shumëkatëshe;
- 1.4.8. taktika e fikjes së zjarrit në objekte publike dhe industriale;
- 1.4.9. taktika e fikjes së zjarrit në transport – rrugor, ajror, ujor;
- 1.4.10. taktika e fikjes së zjarrit të materieve eksplozive, materieve që fiken me vështirësi, lëngjeve të ndezshme dhe gazrave;
- 1.4.11. taktika e fikjes së zjarrit në kushtet e vështirësuar të punës, në ambient të hapur;
- 1.4.12. zhvillimi i veprimeve të fikjes së zjarrit;
- 1.4.13. shpëtimi dhe evakuimi në rast zjarri;
- 1.4.14. rreziqet dhe masat mbrojtëse gjatë intervenimit.

2. Mbrojtja dhe shpëtimi nga fatkeqësitë natyrore:

2.1. Shkaktarët, karakteristikat dhe llojet e rrënojave:

- 2.1.1. nocioni i fatkeqësisë;
- 2.1.2. nocioni i tërmetit – burimi, llojet dhe pasojat;
- 2.1.3. karakteristikat e rrënojave të shkaktuara nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera;

- 2.1.4. llojet e rrënojave;
- 2.1.5. nocioni dhe llojet e rrëshqitjeve të dheut;
- 2.1.6. mënyrat e ndodhjes së rrëshqitjeve të dheut;
- 2.1.7. shkaktarët e ndodhjes së rrëshqitjeve të dheut;
- 2.1.8. nocioni dhe llojet e ortekëve;
- 2.1.9. klima – nocioni dhe përmbajtja, temperatura, uji, lagështia, rryma e ajrit, drita, kondensimi, avullimi, mjegulla, gazrat helmues dhe ngulfatës, klima në miniera dhe kontrolli i saj.

2.2. Parandalimi teknik, urbanistik dhe ndërtimor:

- 2.2.1. baza e ndërtimit dhe fenomenet kryesore mekanike;
- 2.2.2. llojet e konstruktit të ndërtesave;
- 2.2.3. elementet kryesore të ndërtimit
- 2.2.4. llojet e materialit ndërtimor dhe karakteristikat e tij;
- 2.2.5. karakteristikat e qendrave të vjetra të qytetit dhe vendbanimeve moderne urbane nga aspekti i shpëtimit;
- 2.2.6. llojet e çarjeve;
- 2.2.7. rrezikshmëria e objekteve të banimit, infrastrukturës komunale dhe hekurudhave dhe pasojat nga depozitat e dheut apo borës.

2.3. Mjetet dhe pajisjet për mbrojtje dhe shpëtim nga rrënojat, lartësia, thellësia dhe shpatet:

- 2.3.1. pajisjet e mbrojtjes personale dhe kolektive;
- 2.3.2. mjetet për kërkim, lokalizim dhe ventilim;
- 2.3.3. mjetet për shpim, ngritje dhe tërheqje;
- 2.3.4. pajisjet për shpëtim nga rrënojat;
- 2.3.5. pajisjet për shpëtim nga ortekët;
- 2.3.6. litarët;
- 2.3.7. llojet e litarëve – litar statik, litar dinamik;
- 2.3.8. mënyrat e punimit të litarëve;
- 2.3.9. teknikat klasike të punës me litar;
- 2.3.10. njejt;
- 2.3.11. elementet bazë dhe ndarja e njejve;
- 2.3.12. punimi i njejve;

- 2.3.13. ankoruesit;
- 2.3.14. llojet e ankoruesve;
- 2.3.15. punimi i ankoruesve.

2.4. Organizimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga rrënojat, lartësia, thellësia dhe shpatet:

- 2.4.1. vlerësimi i terrenit dhe interpretimi i të dhënave të grumbulluara;
- 2.4.2. masat e sigurisë gjatë kalimit nëpër rrënoja;
- 2.4.3. shenjëzimi i rrënojave ose ndërtesave;
- 2.4.4. punimet në rrënoja – mbështetja dhe përforcimi i rrënojës, hapja e vrimave në mur;
- 2.4.5. operacionet e shpëtimit;
- 2.4.6. metodat për zbulim dhe lokalizim, si dhe metodat për shpëtim – lëshimoret, shkallët grepore, shkallët e vendosura paralel, mënyra e lidhjes në katër pika, çikrik;
- 2.4.7. pastrimi dhe shpërndarja e rrënojave;
- 2.4.8. puna në lartësi dhe thellësi – faktori i rënies, puna në lartësi dhe mënyrat e sigurimit;
- 2.4.9. ngjitja në lartësi - teknika Y;
- 2.4.10. sistemet dhe teknikat e shpëtimit nga thellësia dhe lartësia;
- 2.4.11. parandalimi i rrëshqitjeve të dheut;
- 2.4.12. masat emergjente të riparimit të rrëshqitjeve të dheut;
- 2.4.13. shpëtimi i njerëzve, kafshëve dhe të mirave materiale nën zbrazje depozitash.

2.5. Pajisjet për shpëtim nga uji dhe nën ujë:

- 2.5.1. barkat e zjarrfikjes;
- 2.5.2. mjetet ndihmëse.

2.6. Mbrojtja nga vërshimet dhe intervenimet gjatë vërshimeve:

- 2.6.1. karakteristikat e sipërfaqeve të ujit;
- 2.6.2. termet nautike;
- 2.6.3. sinjalizimi në ujë – me zë, me dritë, me lëvizje udhëzuese;
- 2.6.4. vërshimet dhe mbrojtja nga vërshimet; mirëmbajtja dhe riparimi i argjinaturave të dëmtuara;
- 2.6.5. pompimi i ujit nga ndërtesat e përmbytura.

2.7. Organizimi i shpëtimit dhe evakuimi i njerëzve, kafshëve dhe të mirave materiale nga uji:

- 2.7.1. metodat e kalimit nëpër ujë;
- 2.7.2. ankorimi i barkave;
- 2.7.3. punimi i konstruksioneve për kalim nëpër ujë – skelet, etj.
- 2.7.4. teknikat e shpëtimit nga uji – shpëtimi me ndihmën e barkave, vet-shpëtimi;
- 2.7.5. shpëtimi në ujërat rrjedhëse;
- 2.7.6. shpëtimi në vërshime, tek përmytjet e shumta;
- 2.7.7. shpëtimi nga barkat e fundosura dhe nga automjetet e fundosura;
- 2.7.8. teknikat e notimit shpëtues;
- 2.7.9. teknikat e lirimimit nga shtrëngimi i të fundosurit;
- 2.7.10. evakuimi i banorëve, kafshëve, të mirave materiale dhe kulturore nga zonat e rrezikuara dhe vërshuara;
- 2.7.11. rreziqet gjatë intervenimeve në ujë dhe masat e mbrojtjes; rreziqet dytësore – rrëshqitjet e dheut, sëmundjet infektuese; dhe mbrojtja personale gjatë punëve të rehabilitimit të terrenit.

3. Mbrojtja dhe shpëtimi nga fatkeqësitë tekniko-teknologjike:

3.1. Materie e rrezikshme:

- 3.1.1. karakteristikat themelore të materieve të rrezikshme dhe klasifikimi i tyre;
- 3.1.2. shenjëzimi i materieve të rrezikshme – shenjat ADR, tiketat e rrezikut, shenjat në automjetet transportuese, dokumentet për transportimin e materieve të rrezikshme;
- 3.1.3. masat themelore parandaluese, operative dhe sanuese në raste të aksidenteve me materie të rrezikshme;
- 3.1.4. arritja në vendin e intervenimit;
- 3.1.5. vendosja e automjeteve;
- 3.1.6. identifikimi i materies;
- 3.1.7. prioritetet në punë;
- 3.1.8. procedurat për mbyllje, toçitje, grumbullimin e materieve të rrezikshme dhe dekontaminim;
- 3.1.9. bashkëpunimi me shërbimet tjera;
- 3.1.10. njohja e rreziqeve dytësore;
- 3.1.11. pajisjet për mbrojtje nga lëngjet dhe gazrat agresive dhe helmuese;
- 3.1.12. pajisjet për mbyllje;
- 3.1.13. pajisjet për grumbullim dhe toçitje;

- 3.1.14. pajisjet për detektim dhe dozimetrim – detektorët, dozimetërit, ndarja, qëllimi, konstruksioni, mënyra e punës dhe trajtimi;
  - 3.1.15. ventilimi nëntokësor; dhe mjetet dhe pajisjet kundër zjarrit për fikjen e zjarreve në miniera.
- 3.2. Aksidentet kimike, biologjike, dhe bërthamore-rrezatuese:
- 3.2.1. nocioni dhe karakteristikat e aksidentit kimik, biologjik dhe bërthamor-rrezatues;
  - 3.2.2. masat themelore parandaluese, operative dhe sanuese në rastin e aksidentit kimik, biologjik dhe bërthamor-rrezatues;
  - 3.2.3. sigurimi i vendit të ngjarjes;
  - 3.2.4. shenjat themelore me të cilat mund të vërtetohet aksidenti KBB/R;
  - 3.2.5. nocioni dhe rëndësia e deratizimit, dezinfektimit, dezinfektimit dhe dekontaminimit;
  - 3.2.6. nocioni dhe rëndësia e sanimit;
  - 3.2.7. pajisjet dhe materiet për dekontaminimin e materieve KBB/Rë
  - 3.2.8. njohja e rreziqeve dytësore;
  - 3.2.9. pasojat e aksidentit kimik, biologjik, bërthamor-rrezatues;
  - 3.2.10. pajisjet personale dhe kolektive të mbrojtjes nga KBB/R.
- 3.3. Masat e sigurisë dhe mbrojtjes në aksident komunikacioni:
- 3.3.1. llojet e aksidenteve;
  - 3.3.2. zonat e rrudhjes;
  - 3.3.3. llojet e aksidenteve në fluturake;
  - 3.3.4. masat e mbrojtjes para fillimit të intervenimit;
  - 3.3.5. stabilizimi;
  - 3.3.6. masat e mbrojtjes gjatë intervenimit;
  - 3.3.7. sistemet e sigurisë tek automjetet dhe fluturaket;
  - 3.3.8. zjarret në automjete;
  - 3.3.9. shenjëzimi i vendit të aksidentit – formimi i zonës së punës dhe zonës së veprimit;
  - 3.3.10. mënyra e shenjëzimit të sinjalistikës dhe vendosja e automjeteve intervenuese në vendin e ngjarjes.
- 3.4. Teknikat e shpëtimit nga automjetet:
- 3.4.1. heqja e panelit komandues dhe volanit dhe teknika e tërheqjes;
  - 3.4.2. përkulja e faqeve anësore të automjetit, “krijimi” e dyerve të treta;

- 3.4.3. heqja e shtyllës B nga automjeti në kulm;
- 3.4.4. heqja/përkulja e kulmit;
- 3.4.5. veprimet me sipërfaqet e qelqit;
- 3.4.6. heqja e detyrueshme e dymëve;
- 3.4.7. teknikat themelore të fikjes së zjarrit në fluturake dhe mbulimi i pistës me shkumë PSS për ulje të detyruar;
- 3.4.8. teknikat themelore të shpëtimit nga fluturaket.

4. Ndihma e parë:

- 4.1. mjetet për ofrimin e ndihmës së parë;
- 4.2. qasja ndaj të lënduarve;
- 4.3. animimi kardiopulmonar;
- 4.4. gjakderdhja;
- 4.5. lëndimet;
- 4.6. thyerjet e eshtrave;
- 4.7. helmimi;
- 4.8. dehidrimi;
- 4.9. procedura për sindromin-Crush;
- 4.10. tërheqja e të lënduarve;
- 4.11. dhënia e ndihmës së parë personave të përbytur, lënduar dhe vërshuar;
- 4.12. dhënia e ndihmës së parë në aksidentet e komunikacionit;
- 4.13. mekanizmi i lëndimeve;
- 4.14. mekanizmi i lëndimeve tek të cilët ekziston rrezik i lartë nga lëndimet e fshehura;
- 4.15. llojet e traumave;
- 4.16. triazhi;
- 4.17. bazat e masave higjienike për ruajtjen e shëndetit dhe parandalimin e sëmundjeve ngjitëse;
- 4.18. evakuimi i të lënduarve dhe të sëmurëve;
- 4.19. pastrimi i terrenit të ekspozuar ndaj prishjes dhe rrënojave.

C. Pjesa e veçantë praktike

1. Për verifikimin e aftësive praktike të kandidatëve organizohen ushtrimet funksionale si në vijim:

- 1.1. për fikjen e zjarrit, shpëtimin të njerëzve dhe të mirave materiale të rrezikuara nga zjarri;
- 1.2. për shpëtimin dhe largimin e të rrezikuarve jashtë zonës së rrezikuar tek rrënimet dhe rrënojat, rrëshqitjet e dheut dhe ortekët;
- 1.3. për mbrojtje dhe shpëtim gjatë vërshimeve dhe fatkeqësive tjera atmosferike në lumenj dhe liqene;
- 1.4. për mbrojtje dhe shpëtim gjatë aksidenteve me materie të rrezikshme;
- 1.5. për shpëtim gjatë aksidenteve të komunikacionit dhe përplasjes së aeroplanëve civilë;
- 1.6. për shpëtim në shpella, pyje dhe gjatë fatkeqësive në miniera;
- 1.7. për udhëheqje dhe komandim në intervenimet komplekse.

PJESA E PËRGJITHSHME DHE E VEÇANTË TEORIKE DHE PRAKTIKE E PROGRAMIT TË TRAJNIMEVE TË AVANCUARA PËR KRYERJEN E PUNËVE TË MENAXHIMIT ME SMSHN

A. Pjesa e përgjithshme teorike

1. Sistemi kushtetues:

1.1. Kushtetuta e Republikës së Kosovës:

1.1.1. miratimi dhe ndryshimi;

1.1.2. parimet themelore të kushtetutës – sovraniteti, , barazia para ligjit, forma e qeverisjes dhe ndarja e pushtetit, simbolet, territori, gjuha , shtetësia, religjioni, legjislatura

1.2. Të drejtat dhe liritë themeloret:

1.2.1. parimet e përgjithshme;

1.2.2. të drejtat dhe liritë personale;

1.2.3. të drejtat dhe liritë politike;

1.2.4. të drejtat dhe liritë ekonomike, sociale dhe kulturore;

1.2.5. të drejtat e veçanta të minoriteteve.

1.3. Organet e pushtetit shtetëror dhe autoritetet:

1.3.1. Kuvendi i Republikës së Kosovës – juridiksioni, përbërja dhe përzgjedhja, mandati, imuniteti, nisma legislative dhe miratimi i ligjeve, seancat dhe marrja e vendimeve dhe shpërndarja;

1.3.2. Kryetari i Kuvendit – zgjedhja, kompetencat, përfundimi i mandatit dhe ushtrimi i funksionit;

1.3.3. Kryetari i Republikës së Kosovës – zgjedhja, mandati, kompetencat dhe përfundimi i mandatit;

1.3.4. Qeveria e Republikës së Kosovës – parimet e përgjithshme, zgjedhja, përgjegjësia dhe imunitetit, kompetencat, mocioni i votëbesimit, përfundimi i mandatit.

1.3.5. Administrata shtetërore;

1.3.6. Vetëqeverisja lokale;

1.3.7. Sistemi i drejtësisë.

1.4. Kushtetutshmëria dhe ligjshmëria:

1.4.1. nocioni dhe kuptimi;

1.4.2. parimi i kushtetutshmërisë dhe ligjshmërisë sipas Kushtetutës së Republikës së Kosovës;

1.4.3. Gjykata Kushtetuese e Kosovës – përbërja, përzgjedhja, kompetencat, inicimi i lëndëve, vendimi, urdhri i përkohshëm, skadimi i vlefshmërisë, përfundimi i funksionit dhe zgjidhja dhe suspendimi.

2. E drejta në punë dhe financat, me temat dhe nën-temat në vijim:

2.1. Pjesa e përgjithshme:

2.1.1. nocioni i së drejtës në punë;

2.1.2. burimet e së drejtës në punë – kushtetuta, ligjet, aktet nënligjore, marrëveshjet kolektive dhe burimet ndërkombëtare të së drejtës në punë;

2.2. Marrëdhënia e punës:

2.2.1. nocioni dhe elementet kryesore të marrëdhënies së punës;

2.2.2. themelimi i marrëdhënies së punës;

2.2.3. kontrata e punës – kushtet për lidhjen e kontratave të punës;

2.2.4. lloji dhe kohëzgjatja e kontratave të punës;

2.2.5. përmbajtja e kontratës së punës;

2.2.6. shpalljet publike dhe rastet e lidhjes së kontratave të punës pa shpallje publike;

2.2.7. testimi i aftësive paraprake të punës;

2.2.8. puna provuese;

2.2.9. trajnimet;

2.2.10. arsimit dhe formimi profesional;

2.2.11. librezat e punës.

2.3. Të drejtat e punonjësve:

2.3.1. sistemimi i punonjësve;

2.3.2. orari i punës – i plotë, jo i plotë dhe i shkurtuar;

2.3.3. puna shtesë;

- 2.3.4. puna më e gjatë se orari i plotë i punës – puna jashtë orarit;
  - 2.3.5. ndarja e orarit të punës;
  - 2.3.6. pushimet – pushimi gjatë punës, pushimi ditor, javor dhe vjetor;
  - 2.3.7. mungesa në punë – me pagesë pa pagesë;
  - 2.3.8. të ardhurat;
  - 2.3.9. mbrojtja e punonjësve.
- 2.4. Përgjegjësitë e të punësuarve:
- 2.4.1. shkelja e marrëdhënies së punës;
  - 2.4.2. organet disiplinore;
  - 2.4.3. përgjegjësia disiplinore;
  - 2.4.4. procedura disiplinore;
  - 2.4.5. masat disiplinore;
  - 2.4.6. largimi i përkohshëm i të punësuarit (suspendimi);
  - 2.4.7. obligimi material.
- 2.5. Përfundimi i marrëdhënies së punës:
- 2.5.1. përfundimi i marrëdhënies së punës me fuqinë e ligjit – rastet dhe kushtet;
  - 2.5.2. përfundimi i marrëdhënies së punës me marrëveshje;
  - 2.5.3. përfundimi i marrëdhënies së punës me anulim nga punëdhënësi;
  - 2.5.4. përfundimi i marrëdhënies së punës me anulim nga i punësuari;
  - 2.5.5. afati i anulimit;
  - 2.5.6. ndërprerja e marrëdhënies së punës;
  - 2.5.7. përfundimi i nevojës për punët e të punësuarve – teprica në punë.
- 2.6. Mbrojtja e të drejtave të të punësuarve:
- 2.6.1. mbrojtja e të drejtave tek punëdhënësi;
  - 2.6.2. mbrojtja e të drejtave para gjykatës;
  - 2.6.3. inspektimi i punës; dhe
  - 2.6.4. mbrojtja e të drejtave para arbitrazhit.

2.7. Kontratat kolektive:

- 2.7.1. kontrata e përgjithshme kolektive;
- 2.7.2. sindikata – kushtet për punë të sindikatës
- 2.7.3. këshilli i të punësuarve

2.8. Të drejtat nga puna dhe në bazë të punës:

- 2.8.1. të drejtat nga sigurimi i detyrueshëm shëndetësor;
- 2.8.2. kategoria e siguresit;
- 2.8.3. financimi i sigurimit të detyrueshëm shëndetësor;
- 2.8.4. sigurimi shëndetësor vullnetar;
- 2.8.5. sigurimi pensional dhe invalidor;
- 2.8.6. sigurimi i detyrueshëm pensional dhe invalidor në bazë të financimit të tanishëm;
- 2.8.7. sigurimi pensional i detyrueshëm në bazë të financimit personal;
- 2.8.8. sigurimi i detyrueshëm pensional dhe invalidor në bazë të financimit të tanishëm - siguresit;
- 2.8.9. personat të cilëve u jepet e drejta në rast të paaftësisë dhe dëmtimit fizik;
- 2.8.10. të drejtat nga sigurimi pensional dhe invalidor;
- 2.8.11. stazhi pensional;
- 2.8.12. pensioni i pleqërisë;
- 2.8.13. pensioni invalidor;
- 2.8.14. kompensimi me para për dëmtime fizike;
- 2.8.15. realizimi i të drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor;
- 2.8.16. financimi i sigurimit pensional dhe invalidor.

2.9. Buxheti:

- 2.9.1. nocionet bazë;
- 2.9.2. miratimi i buxhetit;
- 2.9.3. llojet e buxheteve;
- 2.9.4. përmbajtja e buxhetit;
- 2.9.5. balancimi i buxhetit;
- 2.9.6. faturat e buxhetit;
- 2.9.7. të ardhurat e buxhetit;

- 2.9.8. suficiti buxhetor dhe përdorimi i tij;
- 2.9.9. shumat e financimit të deficitit buxhetor;
- 2.9.10. shpenzimet për njësi buxhetore;
- 2.9.11. përmbajtja e ligjit të buxhetit dhe vendimeve për buxhetet komunale;
- 2.9.12. zbatimi i buxhetit – ndarja e mjeteve buxhetore për njësitë shpenzuese, rezervat aktuale dhe të përhershme të financimit, ri-drejtimi i mjeteve buxhetore;
- 2.9.13. huat dhe kreditë – borxhi shtetëror, marrja e huave dhe kredive afatshkurtra dhe dhënia e garancisë;
- 2.9.14. kontrolli i bindshëm i buxhetit;
- 2.9.15. buxheti final.

2.10. Të hyrat publike:

- 2.10.1. nocioni i të hyrave publike;
- 2.10.2. llojet e të hyrave publike;
- 2.10.3. të ardhurat publike për financimin e të drejtave dhe detyrimeve të shtetit;
- 2.10.4. tatimet – në të ardhurat personale, në fitimin e personave juridik, në pasuri, në shitblerjen e pasurisë, në vlerën e shtuar, akciza në mallra dhe shërbime;
- 2.10.5. taksat – administrative, gjyqësore, komunale dhe të regjistrimit;
- 2.10.6. kreditë;
- 2.10.7. kompensimi/tarifat – për shfrytëzimin e ujit, pyjeve, rrugëve dhe infrastrukturës së hekurudhave;
- 2.10.8. të hyrat tjera publike.

2.11. Të hyrat publike për financimin e vetëqeverisjes lokale:

- 2.11.1. burimet vetanake të komunës – tatimet, taksat dhe kompensimi , të hyrat me vetë kontribut dhe të hyrat tjera;
- 2.11.2. të hyrat e përbashkëta – nga tatimet dhe taksat të cilat i përcakton shteti;
- 2.11.3. fondi dhe grandet e legalizuara;
- 2.11.4. grandet e kushtëzuara të buxhetit të shtetit.

2.12. Të hyrat publike për financimin e sigurimit të detyrueshëm social:

- 2.12.1. kontributet nga pagat dhe të ardhurave tjera të sigurvecit;
- 2.12.2. të hyrat tjera publike;
- 2.12.3. obliguesit e kontribuimit – sigurvecit, punëdhënësit dhe obliguesit tjerë;

- 2.12.4. kontributi për sigurimin pensional, invalidor dhe shëndetësor nga të papunët;
- 2.12.5. shpenzimet publike;
- 2.12.6. nocioni i shpenzimeve publike;
- 2.12.7. llojet e shpenzimeve publike;
- 2.12.8. shpenzimet publike të financuara nga buxheti;
- 2.12.9. shpenzimet publike që financohen nga buxheti i komunës;
- 2.12.10. shpenzimet publike që financohen përmes organizatave të detyrueshme të sigurimeve sociale.

3. Bazat e sistemit të administratës shtetërore, marrëdhënieve të punës dhe vetëqeverisjes lokale:

3.1. Administrata shtetërore:

- 3.1.1. punët e administratës shtetërore;
- 3.1.2. organet e administratës shtetërore – koncepti, parimet e punës;
- 3.1.3. organizimi i brendshëm i organeve të administratës shtetërore;
- 3.1.4. aktet e ministrisë;
- 3.1.5. menaxhimi dhe përgjegjësitë në organet e administratës publike;
- 3.1.6. administrata shtetërore dhe qytetarët;
- 3.1.7. marrëdhëniet e organeve të administratës publike dhe qeverisë;
- 3.1.8. marrëdhëniet midis ministrive;
- 3.1.9. marrëdhëniet midis ministrive dhe organit të administratës;
- 3.1.10. marrëdhëniet e ministrive karshi kuvendit;
- 3.1.11. marrëdhëniet e organeve të administratës publike me gjykatat;
- 3.1.12. marrëdhëniet e ministrive karshi organeve të vetëqeverisjes lokale;
- 3.1.13. marrëdhëniet e organeve të administratës shtetërore karshi organizatave joqeveritare;
- 3.1.14. delegimi dhe besimi i punëve të administratës shtetërore.

3.2. Nëpunësit civilë dhe punonjësit:

- 3.2.1. lidhja e marrëdhënies së punës së nëpunësve civilë dhe punonjësve;
- 3.2.2. thirrjet e nëpunësve civilë dhe punonjësve;
- 3.2.3. të drejtat dhe obligimet e nëpunësve civilë dhe punonjësve;
- 3.2.4. përgjegjësitë e nëpunësve civilë dhe punonjësve – disiplinore dhe materiale;

- 3.2.5. sistemimi i nëpunësve civil dhe punonjësve;
- 3.2.6. aftësimi profesional i nëpunësve civilë dhe punonjësve;
- 3.2.7. përfundimi i marrëdhënies së punës;
- 3.2.8. zhbërja e organeve, përkatësisht punëve dhe riorganizimi;
- 3.2.9. mbrojtja e të drejtave të nëpunësve civilë dhe punonjësve;
- 3.2.10. menaxhimi me kuadro – organi për menaxhim me kuadro, evidenca qendrore e kuadrove;
- 3.2.11. inspektori administrativ.

3.3. Fushëveprimi i administratës:

- 3.3.1. nocioni, llojet dhe format;
- 3.3.2. nocioni dhe llojet e akteve të administratës;
- 3.3.3. aktet administrative;
- 3.3.4. nocioni dhe karakteristikat e akteve administrative;
- 3.3.5. llojet e akteve administrative;
- 3.3.6. aktet administrative të shfuqizuara dhe të shpallura si të pavlefshme;
- 3.3.7. heqja e akteve administrative të gabuara – anulimi, heqja, ndryshimi, shpallja të pavlefshme;
- 3.3.8. vlefshmëria, përfundimi dhe zbatimi i akteve administrative.

3.4. Mbikëqyrja administrative:

- 3.4.1. koncepti, karakteristikat dhe format e mbikëqyrjes administrative;
- 3.4.2. mbikëqyrja inspektuese – nocioni dhe zbatimi;
- 3.4.3. parimet e mbikëqyrjes;
- 3.4.4. detyrat dhe kompetencat e inspektorëve.

3.5. Vetëqeverisja lokale:

- 3.5.1. nocioni i vetëqeverisjes lokale;
- 3.5.2. komuna;
- 3.5.3. qyteti kryesor;
- 3.5.4. kryeqyteti;
- 3.5.5. statusi juridik i komunës;
- 3.5.6. punët e vetëqeverisje lokale – punët vetjake, punët e deleguara dhe të besuara;

- 3.5.7. pronat e komunës;
- 3.5.8. organet e komunës – kuvendi, kryetari;
- 3.5.9. statusi juridik i zyrtarëve dhe nëpunësve;
- 3.5.10. financimi i komunave;
- 3.5.11. pjesëmarrja e qytetarëve në vetëqeverisjen lokale;
- 3.5.12. marrëdhëniet dhe bashkëpunimi i vetëqeverisjes lokale dhe qytetarëve;
- 3.5.13. marrëdhëniet e organeve të vetëqeverisjes lokale dhe organeve shtetërore.

4. Sistemi i mbrojtjes dhe shpëtimit:

4.1. nocioni i sistemit të mbrojtjes dhe shpëtimit:

- 4.1.1. zbatimi i sistemit të mbrojtjes dhe shpëtimit;
- 4.1.2. nocionet themelore të mbrojtjes dhe shpëtimit;
- 4.1.3. aktivitetet parandaluese dhe operative, si dhe procedurat për mbrojtje dhe shpëtim;
- 4.1.4. aktivitetet e detyrueshme dhe procedurat në rast të kërcënimit të pashmangshëm të rrezikut, gjatë rrezikut dhe për eliminimin e rrezikut;
- 4.1.5. ndarja e njësive operative;
- 4.1.6. angazhimi i njësive operative;
- 4.1.7. trajnimi dhe aftësimi i njësive operative.

4.2. Njoftimi dhe paralajmërimi:

- 4.2.1. qendra operative emergjente 112 (QOE 112);
- 4.2.2. metoda dhe procedurat për njoftim dhe paralajmërim;
- 4.2.3. numri unik emergjent pa pagesë 112.

4.3. Gjendja e jashtëzakonshme:

- 4.3.1. shpallja e gjendjes së jashtëzakonshme;
- 4.3.2. kush e shpall gjendjen e jashtëzakonshme;
- 4.3.3. njoftimet zyrtare gjatë gjendjes së jashtëzakonshme;
- 4.3.4. koordinimi dhe komandimi i njësive operative, zbatimi i mobilizimit gjatë gjendjes së jashtëzakonshme;
- 4.3.5. zbatimi i mobilizimit gjatë kohës së gjendjes së jashtëzakonshme;

4.3.6. pjesëmarrja në aktivitete gjatë gjendjes së jashtëzakonshme.

4.4. Planifikimi i mbrojtjes dhe shpëtimit:

4.4.1. strategjia kombëtare;

4.4.2. planet operative emergjente;

4.4.3. plani i reagimit kombëtar

4.4.4. planet operative emergjente komunale;

4.4.5. planet e personave juridik;

4.4.6. elaborati i vlerësimit të rrezikshmërisë;

4.4.7. të drejtat dhe detyrimet e pjesëmarrësve në mbrojtje dhe shpëtim:

4.4.8. të drejtat dhe detyrimet e organeve shtetërore – Qeverisë, Ministrisë së Punëve të Brendshme, organeve tjera shtetërore;

4.4.9. të drejtat dhe detyrimet e komunës;

4.4.10. të drejtat dhe detyrimet e personave tjerë juridik;

4.4.11. të drejtat dhe detyrimet e qytetarëve;

4.4.12. të drejtat dhe detyrimet e përgjithshme të qytetarëve.

4.5. Strukturat për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë:

4.5.1. çka janë strukturat për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë;

4.5.2. çka i përbënë strukturat për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë;

4.5.3. obligimet për pjesëmarrje në strukturat për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë;

4.5.4. kartela identifikuese e strukturave për mbrojtje shpëtim dhe ndihmë;

4.5.5. obligimet materiale të personave fizik;

4.5.6. obligimet materiale të personave juridik;

4.5.7. kompensimi për kryerjen e obligimit material;

4.5.8. njësitë e specializuara;

4.5.9. njësitë vullnetare;

4.5.10. financimi i mbrojtjes dhe shpëtimit.

5. Bazat e sistemit të mbrojtjes në punë dhe mbrojtjes së mjedisit:

5.1. Mbrojtja në punë:

- 5.1.1. klasifikimi i burimeve të juridike të mbrojtjes në punë;
- 5.1.2. legjislacioni kombëtar për mbrojtjen në punë;
- 5.1.3. mbrojtja në punë në kuptimin e ngushtë dhe të gjerë;
- 5.1.4. parimet bazë të zbatimit të mbrojtjes në punë;
- 5.1.5. nocionet dhe fushat e mbrojtjes në punë;
- 5.1.6. realizimi i të drejtës në mbrojtje në punë;
- 5.1.7. përgjegjësia dhe obligimet e punëdhënësit;
- 5.1.8. vlerësimi i rrezikut;
- 5.1.9. organizimi i punëve të mbrojtjes në punë;
- 5.1.10. të drejtat dhe obligimet e të punësuarve;
- 5.1.11. mbikëqyrja e zbatimit të mbrojtjes në punë;
- 5.1.12. autorizimet dhe kompetencat e inspektorit.

5.2. Mjedis:

- 5.2.1. çka nënkuptohet me mjedis;
- 5.2.2. lista kombëtare e indikatorëve;
- 5.2.3. ndotja e mjedisit – ndotësi, materiet ndotëse, mbeturinat, materiet kimike;
- 5.2.4. kadastra e ndotësve;
- 5.2.5. kapaciteti i mjedisit;
- 5.2.6. monitorimi;
- 5.2.7. transmetimi;
- 5.2.8. efekti domino;
- 5.2.9. emitimi;
- 5.2.10. degradimi i mjedisit;
- 5.2.11. dëmet në mjedis;
- 5.2.12. rrezikshmëria;
- 5.2.13. aksidentet;
- 5.2.14. materiet e rrezikshme;
- 5.2.15. sistemi klimatik;
- 5.2.16. ndryshimi i klimës dhe rehabilitimi;
- 5.2.17. qëllimet e mjedisit;

- 5.2.18. parimet e mbrojtjes së mjedisit;
- 5.2.19. subjektet e mbrojtjes së mjedisit dhe roli i tyre;
- 5.2.20. dokumentet e zhvillimit të qëndrueshëm dhe mbrojtja e mjedisit;
- 5.2.21. strategjia kombëtare e zhvillimit të qëndrueshëm;
- 5.2.22. raporti për gjendjen e mjedisit;
- 5.2.23. ndjekja e gjendjes së mjedisit;
- 5.2.24. përgjegjësia për dëmin ndaj mjedisit;
- 5.2.25. shenja ekologjike.

B. Pjesa e veçantë teorike

1. Mbrojtja dhe shpëtimi nga zjarri:

1.1. Mbrojtja parandaluese nga zjarri:

- 1.1.1. Mbrojtja parandaluese në ndërtimtari, makineri, elektroteknik, procese teknologjike dhe në hapësirë të hapur.

1.2. Mjetet për fikjen e zjarrit:

- 1.2.1. bazat e procesit të djegies;
- 1.2.2. bazat e procesit të fikjes;
- 1.2.3. ndikimi i kushteve klimatike në djegie dhe përhapje të zjarrit;
- 1.2.4. ndarja e mjeteve për fikje;
- 1.2.5. uji si mjet për fikje;
- 1.2.6. shkuma si mjet për fikje;
- 1.2.7. pluhuri si mjet për fikje;
- 1.2.8. dyoksidi i karbonit si materie për fikje;
- 1.2.9. materiet kimike për fikje – inerte, aerosle dhe mjetet e dorës;
- 1.2.10. reduktuesit dhe ngadalësuesit

1.3. Aparatet dhe pajisjet për fikjen e zjarrit:

- 1.3.1. aparatet për fikje fillestare të zjarrit;
- 1.3.2. mjetet dhe pajisjet për fikje me ujë;

- 1.3.3. aparatet për prodhimin e shkumës dhe fikja me shkumë;
- 1.3.4. mjetet dhe pajisjet për ngjitje dhe shpëtim;
- 1.3.5. rrjetet e hidrantëve dhe pompat e zjarrfikjes;
- 1.3.6. automjetet e zjarrfikjes;
- 1.3.7. mjetet dhe pajisjet teknike.

1.4. Teknikat e fikjes së zjarrit dhe shpëtimit:

- 1.4.1. koncepti dhe klasifikimi i zjarreve;
- 1.4.2. dinamika e zjarrit;
- 1.4.3. llojet e zjarreve në mjedis – ndarja në bazë të llojit të vegetacionit dhe shpejtësisë së përhapjes;
- 1.4.4. veprimet taktike elementare;
- 1.4.5. veprimet taktike, sulmet dhe procedurat e luftimit të zjarreve;
- 1.4.6. aplikimi taktik i mjeteve për fikjen e zjarrit;
- 1.4.7. taktika e fikjes së zjarrit në ambient të mbyllur – banesa, tavane, bodrume dhe ndërtesa shumëkatëshe;
- 1.4.8. taktika e fikjes së zjarrit në objekte publike dhe industriale;
- 1.4.9. taktika e fikjes së zjarrit në transport – rrugor, ajror, ujor;
- 1.4.10. taktika e fikjes së zjarrit të materieve eksplozive, materieve që fiken me vështirësi, lëngjeve të ndezshme dhe gazrave;
- 1.4.11. taktika e fikjes së zjarrit në kushtet e vështirësuar të punës, në ambient të hapur;
- 1.4.12. zhvillimi i veprimeve të fikjes së zjarrit;
- 1.4.13. shpëtimi dhe evakuimi në rast zjarri;
- 1.4.14. rreziqet dhe masat mbrojtëse gjatë intervenimit.

2. Mbrojtja dhe shpëtimi nga fatkeqësitë natyrore:

2.1. Shkaktarët, karakteristikat dhe llojet e rrënojave:

- 2.1.1. nocioni i fatkeqësisë;
- 2.1.2. nocioni i tërmetit – burimi, llojet dhe pasojat;
- 2.1.3. karakteristikat e rrënojave të shkaktuara nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera;
- 2.1.4. llojet e rrënojave;
- 2.1.5. nocioni dhe llojet e rrëshqitjeve të dheut;
- 2.1.6. mënyrat e ndodhjes së rrëshqitjeve të dheut;

- 2.1.7. shkaktarët e ndodhjes së rrëshqitjeve të dheut;
- 2.1.8. nocioni dhe llojet e ortekëve;
- 2.1.9. klima – nocioni dhe përmbajtja, temperatura, uji, lagështia, rryma e ajrit, drita, kondensimi, avullimi, mjegulla, gazrat helmues dhe ngulfatës, klima në miniera dhe kontrolli i saj.

2.2. Parandalimi teknik urbanistik dhe ndërtimor:

- 2.2.1. baza e ndërtimit dhe fenomenet kryesore mekanike;
- 2.2.2. llojet e konstruktit të ndërtesave;
- 2.2.3. elementet kryesore të ndërtimit
- 2.2.4. llojet e materialit ndërtimor dhe karakteristikat e tij;
- 2.2.5. karakteristikat e qendrave të vjetra të qytetit dhe vendbanimeve moderne urbane nga aspekti i shpëtimit;
- 2.2.6. llojet e çarjeve;
- 2.2.7. rrezikshmëria e objekteve të banimit, infrastrukturës komunale, hekurudhave dhe pasojat nga depozitat e dheut apo borës.

2.3. Mjetet dhe pajisjet për mbrojtje dhe shpëtim nga rrënojat, lartësia, thellësia dhe shpatet:

- 2.3.1. pajisjet e mbrojtjes personale dhe kolektive;
- 2.3.2. mjetet për kërkim, lokalizim dhe ventilim;
- 2.3.3. mjetet për shpim, ngritje dhe tërheqje;
- 2.3.4. pajisjet për shpëtim nga rrënojat;
- 2.3.5. pajisjet për shpëtim (kërkim) nga ortekët;
- 2.3.6. litarët;
- 2.3.7. llojet e litarëve – litar statik, litar dinamik;
- 2.3.8. mënyrat e punimit të litarëve;
- 2.3.9. teknikat klasike të punës me litar;
- 2.3.10. nyejt;
- 2.3.11. elementet bazë dhe ndarja e nyejve;
- 2.3.12. punimi i nyejve;
- 2.3.13. ankoruesit;
- 2.3.14. llojet e ankoruesve;
- 2.3.15. punimi i ankoruesve.

- 2.4. Organizimi i mbrojtjes dhe shpëtimit nga rrënojat, lartësia, thellësia dhe shpatet:
  - 2.4.1. vlerësimi i terrenit dhe interpretimi i të dhënave të grumbulluara;
  - 2.4.2. masat e sigurisë gjatë kalimit nëpër rrënoja;
  - 2.4.3. shenjzimi i rrënojave ose ndërtesave;
  - 2.4.4. punimet në rrënoja – mbështetja dhe përforcimi i rrënojës, hapja e vrimave në mur;
  - 2.4.5. operacionet e shpëtimit;
  - 2.4.6. metodat për zbulim dhe lokalizim, si dhe metodat për shpëtim – lëshimore, shkallës grepore, shkallët e vendosura paralel, mënyra e lidhjes në katër pika, çikrik;
  - 2.4.7. pastrimi dhe shpërndarja e rrënojave;
  - 2.4.8. puna në lartësi dhe thellësi – faktori i rënies, puna në lartësi dhe mënyrat e sigurimit;
  - 2.4.9. ngjitja në lartësi - teknika Y;
  - 2.4.10. sistemet dhe teknikat e shpëtimit nga thellësia dhe lartësia;
  - 2.4.11. parandalimi i rrëshqitjeve të dheut;
  - 2.4.12. masat emergjente të riparimit të rrëshqitjeve të dheut;
  - 2.4.13. shpëtimi i njerëzve, kafshëve dhe të mirave materiale nën zbrazje depozitash.

- 2.5. Pajisjet për shpëtim nga uji dhe nën ujë:
  - 2.5.1. barkat e zjarrfikjes;
  - 2.5.2. mjetet ndihmëse.

- 2.6. Mbrojtja nga vërshimet dhe intervenimet gjatë vërshimeve:
  - 2.6.1. karakteristikat e sipërfaqeve të ujit;
  - 2.6.2. termet nautike;
  - 2.6.3. sinjalizimi në ujë – me zë, me dritë, me lëvizje udhëzuese;
  - 2.6.4. vërshimet dhe mbrojtja nga vërshimet; mirëmbajtja dhe riparimi i argjinaturave të dëmtuara; dhe
  - 2.6.5. pompimi i ujit nga ndërtesat e përmbytura.

- 2.7. Organizimi i shpëtimit dhe evakuimi i njerëzve, kafshëve dhe të mirave materiale nga uji:
  - 2.7.1. metodat e kalimit nëpër ujë;
  - 2.7.2. ankorimi i barkave;

- 2.7.3. punimi i konstruksioneve për kalim nëpër ujë – skelet, etj.
- 2.7.4. teknikat e shpëtimit nga uji – shpëtimi me ndihmën e barkave, vet-shpëtimi;
- 2.7.5. shpëtimi në ujërat rrjedhëse;
- 2.7.6. shpëtimi në vërshime, tek përmbytjet e shumta;
- 2.7.7. shpëtimi nga barkat e fundosura dhe nga automjetet e fundosura;
- 2.7.8. teknikat e notimit shpëtues;
- 2.7.9. teknikat e lirimit nga shtrëngimi i të fundosurit;
- 2.7.10. evakuimi i banorëve, kafshëve, të mirave materiale dhe kulturore nga zonat e rrezikuara dhe vërshuara;
- 2.7.11. rreziqet gjatë intervenimeve në ujë dhe masat e mbrojtjes;
- 2.7.12. rreziqet dytësore – rrëshqitjet e dheut, sëmundjet infektuese;
- 2.7.13. mbrojtja personale gjatë punëve të rehabilitimit të terrenit.

3. Mbrojtja dhe shpëtimi nga fatkeqësitë tekniko-teknologjike:

3.1. Materie e rrezikshme:

- 3.1.1. karakteristikat themelore të materieve të rrezikshme dhe klasifikimi i tyre;
- 3.1.2. shenjëzimi i materieve të rrezikshme – shenjat ADR, tiketat e rrezikut, shenjat në automjetet transportuese, dokumentet për transportimin e materieve të rrezikshme;
- 3.1.3. masat themelore parandaluese, operative dhe sanuese në raste të aksidenteve me materie të rrezikshme;
- 3.1.4. arritja në vendin e intervenimit;
- 3.1.5. vendosja e automjeteve;
- 3.1.6. identifikimi i materies;
- 3.1.7. prioritetet në punë;
- 3.1.8. procedurat për mbyllje, toçitje, grumbullim të materieve të rrezikshme dhe dekontaminim;
- 3.1.9. bashkëpunimi me shërbimet tjera;
- 3.1.10. njohja e rreziqeve dytësore;
- 3.1.11. pajisjet për mbrojtje nga lëngjet dhe gazrat agresiv dhe helmues;
- 3.1.12. pajisjet për mbyllje;
- 3.1.13. pajisjet për grumbullim dhe toçitje;
- 3.1.14. pajisjet për detektim dhe dozimetrim – detektorët, dozimetërit, ndarja, qëllimi, konstruksioni, mënyra e punës dhe trajtimi;

- 3.1.15. ventilimi nëntokësor; dhe mjetet dhe pajisjet kundër zjarrit për fikjen e zjarreve në miniera.
- 3.2. Aksidentet kimike, biologjike, dhe bërthamore-rrezatuese:
  - 3.2.1. nocioni dhe karakteristikat e aksidentit kimik, biologjik dhe bërthamor-rrezatues;
  - 3.2.2. masat themelore parandaluese, operative dhe sanuese në rastin e aksidentit kimik, biologjik dhe bërthamor-rrezatues;
  - 3.2.3. sigurimi i vendit të ngjarjes;
  - 3.2.4. shenjat themelore me të cilat mund të vërtetohet aksidenti KBB/R;
  - 3.2.5. nocioni dhe rëndësia e deratizimit, dezinfektimit, dezinfektimit dhe dekontaminimit;
  - 3.2.6. nocioni dhe rëndësia e sanimit;
  - 3.2.7. pajisjet dhe materiet për dekontaminimin e materieve KBB/R;
  - 3.2.8. njohja e rreziqeve dytësore;
  - 3.2.9. pasojat e aksidentit kimik, biologjik, bërthamor-rrezatues;
  - 3.2.10. pajisjet personale dhe kolektive të mbrojtjes nga KBB/R.
- 3.3. Masat e sigurisë dhe mbrojtjes në aksident komunikacioni:
  - 3.3.1. llojet e aksidenteve;
  - 3.3.2. zonat e rrudhjes;
  - 3.3.3. llojet e aksidenteve në fluturake;
  - 3.3.4. masat e mbrojtjes para fillimit të intervenimit;
  - 3.3.5. stabilizimi;
  - 3.3.6. masat e mbrojtjes gjatë intervenimit;
  - 3.3.7. sistemet e sigurisë tek automjetet dhe fluturaket;
  - 3.3.8. zjarret në automjete;
  - 3.3.9. shenjzimi i vendit të aksidentit – formimi i zonës së punës dhe zonës së veprimit;
  - 3.3.10. mënyra e shenjzimit të sinjalistikës dhe vendosja e automjeteve intervenuese (sulmuese) në vendin e ngjarjes.
- 3.4. Teknikat e shpëtimit nga automjetet:
  - 3.4.1. heqja e panelit komandues dhe volanit dhe teknika e tërheqjes;
  - 3.4.2. përkulja e faqeve anësore të automjetit “krijimi” i dyerve të treta;
  - 3.4.3. heqja e shtyllës B nga automjeti në kulm;
  - 3.4.4. heqja/përkulja e kulmit;

- 3.4.5. veprimet me sipërfaqet e qelqit;
- 3.4.6. heqja e detyrueshme e dyerve;
- 3.4.7. teknikat themelore të fikjes së zjarrit në fluturake dhe mbulimi i pistës me shkumë PSS për ulje të detyruar;
- 3.4.8. teknikat themelore të shpëtimit nga fluturaket.

4. Ndhima e parë:

- 4.1. mjetet për ofrimin e ndihmës së parë;
- 4.2. qasja ndaj të lënduarve;
- 4.3. animimi kardiopulmonar;
- 4.4. gjakderdhja;
- 4.5. lëndimet;
- 4.6. thyerjet e eshtrave;
- 4.7. helmimi;
- 4.8. dehidrimi;
- 4.9. procedura për sindromin-Crush;
- 4.10. tërheqja e të lënduarve;
- 4.11. dhënia e ndihmës së parë personave të përmbytur, lënduar dhe vërshuar;
- 4.12. dhënia e ndihmës së parë në aksidentet e komunikacionit;
- 4.13. mekanizmi i lëndimeve;
- 4.14. mekanizmi i lëndimeve tek të cilët ekziston rrezik i lartë nga lëndimet e fshehura;
- 4.15. llojet e traumave;
- 4.16. triazhi;
- 4.17. bazat e masave higjienike për ruajtjen e shëndetit dhe parandalimin e sëmundjeve ngjitëse;
- 4.18. evakuimi i të lënduarve dhe të sëmurëve;
- 4.19. Pastrimi i terrenit të ekspozuar ndaj prishjes dhe rrënojave.

C. Pjesa e veçantë praktike

1. Për verifikimin e aftësive praktike të kandidatëve organizohen ushtrimet taktike si në vijim:

- 1.1. për fikjen e zjarrit, shpëtimin të njerëzve dhe të mirave materiale të rrezikuara nga zjarri;
- 1.2. për shpëtimin dhe largimin e të rrezikuarve jashtë zonës së rrezikuar tek rrënimet dhe rrënojat, rrëshqitjet e dheut dhe ortekët;
- 1.3. për mbrojtje dhe shpëtim gjatë vërshimeve dhe fatkeqësive tjera atmosferike në lumenj dhe liqene;
- 1.4. për mbrojtje dhe shpëtim gjatë aksidenteve me materie të rrezikshme;
- 1.5. për shpëtim gjatë aksidenteve të komunikacionit dhe përplasjes së aeroplanëve civilë;
- 1.6. për shpëtim në shpella, pyje dhe gjatë fatkeqësive në miniera;
- 1.7. për udhëheqje dhe komandim në intervenimet komplekse.

Ministria e Punëve të Brendshme
Ministarstvo Unutrašnjih Poslova/Ministry of Internal Affairs
Agjencia e Menaxhimit Emergjent
Agencija Emergentnog Upravljanja/Emergency Management Agency

Certifikatë

Z. _____

Për dhënien e provimit profesional në fushën e mbrojtjes dhe shpëtimit nga
fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera

z. Fadil Kodra
Drejtor i Përgjithshëm i AME-së

_____

Datë:

_____

**KËRKESË PËR NJOHJE TË DOKUMENTIT TË AFTESIMIT PËR MBROJTJE DHE SHPËTIM NGA FATKEQËSITË NATYRORE
DHE FATEQËSITË TJERA**

**REQUEST FOR RECOGNITION OF RESCUE AND PROTECTION FROM NATURAL AND OTHER DISASTERS
QUALIFICATION DOCUMENT**

ZAHTEV ZA PRIZNAVANJE DOKUMENATA OBUKE ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD PRIRODNIH I DRUGIH NEPOGODA

Emri dhe mbiemri/Name and surname/Ime i prezime	
Adresa/Adres/Adresa	
Numri personal/Personal number/Liçni broj	
Më rast se është shtetas i huaj In case of foreign nationality U slučaju stranog državljanstva	Nënshtetësia/Citizenship/Državljanstvo Leje qëndrimi/Residence permit/Dozvola boravka Leja e punës/Work permit/Radna dozvola
Telefon/Telephone/Telefon	
E-maili/E-mail/E-mail	

Të bashkëngjitur duhet të jenë:/The following documents shall accompany the request:/Mora biti priloženi:

- 1.Kopja e dokumentit mbi kualifikimin (i perkthyer në njëren nga gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës)
1. Copy of qualification document (translated in one of official languages of the Republic of Kosovo)
1.Kopija dokumenta o kvalifikaciji (prevedeno na jedan od službenih jezika Republike Kosova)
2. Planprogrami i trajnimit (i perkthyer në njëren nga gjuhët zyrtare të Republikes se Kosovës)
2. Training program (translated in one of official languages of the Republic of Kosovo)
2. Nastavni plan i program obuke (preveden na jedan od službenih jezika Republike Kosovo)

Date/Date/Datum	
-----------------	--

Nënshkrimi/Signature/Potpis	
Emir dhe mbiemri/Name & surname/Ime i prezime	
	Parashtruesi i kërkesës/Requester/Podnosilac zahteva

**KËRKESE PËR DHËNIEN E PROVIMIT PROFESIONAL PËR MBROJTJE DHE SHPËTIM NGA FATKEQËSITË NATYRORE
DHE FATKEQËSITË TJERA**

Emri, emri i babait, mbiemri _____

Data e lindjes _____

Vendi dhe shteti i lindjes _____

Telefoni _____

Nr. personal _____

Me anë të kësaj kërkesë, kërkoj që t'i nënshtrohem provimit profesional në fushën e mbrojtjes nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.

Të bashkëngjitur gjeni:

1. kopjen e dokumentit të identifikimit;
2. certifikatën e lëshuar nga personi juridik dhe
3. dëshminë e pagesës për provimin profesional.

Nënshkrimi: _____

Data: _____

GENERAL AND SPECIAL THEORETICAL AND PRACTICAL PART OF THE BASIC TRAINING PROGRAM FOR PERFORMING PROTECTION AND RESCUE SERVICES

D. General theoretical part

1. Basis of constitutional law:

1.1. Constitution of the Republic of Kosovo.

- 1.1.1. Constitution's notion, adoption and amendment
- 1.1.2. Constitution of the Republic of Kosovo - adoption and amendment;
- 1.1.3. Basic constitutional principles - sovereignty, equality before the law, forms of government and separation of power, symbols, territory, languages, citizenship, religion, legislature
- 1.1.4. Assembly of the Republic of Kosovo - jurisdiction, composition and selection, mandate, immunity, legislative initiatives and adoption of laws, sessions and decision making and dissemination;
- 1.1.5. Structure of assembly - competencies, election and mandate, termination of mandate and exercise of function;
- 1.1.6. Government of the Republic of Kosovo - general principles, election, responsibilities and immunity, competencies, motion of confidence, termination of the mandate;
- 1.1.7. Local government and territorial organization;
- 1.1.8. Justice System
- 1.1.9. Principles of constitutionality and legality under the Constitution of the Republic of Kosovo; and
- 1.1.10. Constitutional Court of Kosovo.

2. Basis of the state administration system, employment relation and local self-government:

2.1. State Administration:

- 2.1.1. Duties of state administration;
- 2.1.2. State administration bodies – concept, work principles;
- 2.1.3. Internal organization of state administration bodies;

- 2.1.4. management and responsibilities of public administrative bodies;
- 2.1.5. state administration and citizens;
- 2.1.6. relations between state administration bodies and government;
- 2.1.7. relations between ministries;
- 2.1.8. relations between ministries and administration body;
- 2.1.9. relations of ministries and the assembly;
- 2.1.10. relations between public administration bodies and government;
- 2.1.11. relations of ministries with local self-government bodies;
- 2.1.12. relations of state administration bodies towards nongovernmental organizations; and
- 2.1.13. delegation and trusted duties of state administration.

2.2. Civil servants and employees:

- 2.2.1. Employment relationship of civil servants and employees;
- 2.2.2. Responsibilities of civil servants and employees - disciplinary and material;
- 2.2.3. Professional training of civil servants and employees;
- 2.2.4. Termination of employment relationship;
- 2.2.5. Dissolution of bodies, namely duties and reorganization;
- 2.2.6. Protection of rights of civil servants and employees;
- 2.2.7. Staff management - staff management body, the central records of staff; and
- 2.2.8. Administrative inspector.

2.3. Scope of administration:

- 2.3.1. Concept, types and forms;
- 2.3.2. Concept and types of administrative acts;
- 2.3.3. Administrative acts;
- 2.3.4. Concept and characteristics of administrative acts;
- 2.3.5. Types of administrative acts;
- 2.3.6. Administrative acts repealed and declared as invalid;
- 2.3.7. Removal of erroneous administrative acts - annulment, repeal, amendment, declared as invalid;
- 2.3.8. Validity, termination and enforcement of administrative acts.

2.4. Administrative supervision:

- 2.4.1. concept, characteristics and forms of administrative supervision;
- 2.4.2. inspective supervision - concept and implementation;
- 2.4.3. principles of supervision; and
- 2.4.4. duties and competencies of inspectors.

2.5. Employment relationships:

- 2.5.1. establishment of employment relationship
- 2.5.2. employment contract;
- 2.5.3. content of employment contract;
- 2.5.4. compliance of work contract with a public announcement and cases without public vacancy announcement;
- 2.5.5. confirmation of previous work skills;
- 2.5.6. probation period; and
- 2.5.7. employment education and training.

2.6. Employees' rights:

- 2.6.1. systematization of employees;
- 2.6.2. work schedule;
- 2.6.3. overtime;
- 2.6.4. leaves;
- 2.6.5. absence from work - paid, unpaid;
- 2.6.6. suspension of employment rights;
- 2.6.7. incomes;
- 2.6.8. guaranteed salary;
- 2.6.9. salary compensation;
- 2.6.10. other incomes; and
- 2.6.11. protection of employees.

2.7. Employees' responsibilities:

- 2.7.1. breach of employment relationship;
- 2.7.2. disciplinary bodies;

- 2.7.3. disciplinary measures; and
- 2.7.4. temporary suspension from work.

2.8. Termination of employment relationship:

- 2.8.1. termination of employment relationship by the power of law - cases and conditions;
- 2.8.2. termination of employment relationship by an agreement;
- 2.8.3. termination of employment relationship through annulment by the employer;
- 2.8.4. termination of employment relationship through annulment by the employee;
- 2.8.5. annulment deadline;
- 2.8.6. termination of employment relationship; and
- 2.8.7. employees work services are no longer required – redundancy.

2.9. Protection of employees' rights:

- 2.9.1. protection of rights by the employer;
- 2.9.2. protection of rights before the courts;
- 2.9.3. labour inspection;
- 2.9.4. protection of rights before the arbitration; and
- 2.9.5. collective contracts.

2.10. Rights from work and based on the work:

- 2.10.1. rights of compulsory health insurance;
- 2.10.2. insurer category;
- 2.10.3. financing of compulsory health insurance; and
- 2.10.4. voluntary health insurance.

2.11. Pension and Disability Insurance:

- 2.11.1. concept and types;
- 2.11.2. compulsory pension and disability insurance under the current funding - insurer;
- 2.11.3. persons who are entitled in the event of disability and physical impairment;
- 2.11.4. rights from pension and disability insurance system;

- 2.11.5. pension experience;
- 2.11.6. basic age pension;
- 2.11.7. disability pension;
- 2.11.8. cash compensation for physical impairment; and
- 2.11.9. realization of pension and disability insurance rights.

2.12. Local self-government:

- 2.12.1. local self-government concept;
- 2.12.2. municipality;
- 2.12.3. main city;
- 2.12.4. capital city;
- 2.12.5. municipality legal status;
- 2.12.6. competencies of local self-government - own competencies, delegated competencies and entrusted competencies;
- 2.12.7. municipal properties;
- 2.12.8. municipal bodies – assembly, chairperson;
- 2.12.9. legal status of officials and civil servants;
- 2.12.10. funding of municipalities;
- 2.12.11. citizen participation at local government;
- 2.12.12. relations and cooperation of local government and citizens; and
- 2.12.13. relations of local self-government bodies and state bodies.

3. Basis of protection and rescue system with the following topics and sub-topics:

3.1. Notion of protection and rescue system:

- 3.1.1. implementation of protection and rescue;
- 3.1.2. basic concepts of protection and rescue;
- 3.1.3. preventive and operational activities, as well as procedures for protection and rescue;
- 3.1.4. compulsory activities and procedures in case of immediate risk, during the risk, and in order to eliminate the risk;
- 3.1.5. division of operational units; engagement of operational units;
- 3.1.6. engagement of operational units; and

- 3.1.7. training of operational units.
- 3.2. Notification and warning:
  - 3.2.1. Emergency Operations Centre 112 (EOC 112);
  - 3.2.2. Methods and procedures for notification and warning; and
  - 3.2.3. Unique free-of-charge emergency number 112.
- 3.3. State of emergency:
  - 3.3.1. declaration of state of emergency;
  - 3.3.2. who declares state of emergency;
  - 3.3.3. official announcements during state of emergency;
  - 3.3.4. coordination and command of operational units, implementation of mobilization during the state of emergency; and
  - 3.3.5. participation in activities during state of emergency.
- 3.4. Planning of protection and rescue:
  - 3.4.1. national strategy;
  - 3.4.2. emergency operational plans;
  - 3.4.3. National Response Plan;
  - 3.4.4. Municipal emergency operational plans;
  - 3.4.5. legal entities plans;
  - 3.4.6. elaboration of risk assessment.
- 3.5. Rights and obligations of participants in protection and rescue:
  - 3.5.1. rights and obligations of state bodies- the government, Ministry of Internal Affairs, other state bodies;
  - 3.5.2. rights and obligations of the municipality;
  - 3.5.3. rights and obligations of other legal entities;
  - 3.5.4. rights and obligations of citizens; and
  - 3.5.5. general rights and obligations of citizens.
- 3.6. Structures for protection, rescue and aid:
  - 3.6.1. what are the structures for protection, rescue and aid;

- 3.6.2. what constitutes the structures for protection, rescue and aid;
- 3.6.3. obligation for participation in the structures for protection, rescue and aid;
- 3.6.4. ID cards of structures for protection, rescue and aid;
- 3.6.5. materials obligations of natural persons;
- 3.6.6. materials obligations of legal persons;
- 3.6.7. compensation for completing material obligations;
- 3.6.8. specialized units;
- 3.6.9. volunteer units; and
- 3.6.10. financing of protection and rescue.

E. Special theoretical part

1. Fire protection and rescue:

1.1. Preventive fire protection:

- 1.1.1. preventive protection in construction, machinery, electro, technological processes and open space.

1.2. Fire extinguishing tools:

- 1.2.1. combustion process basics;
- 1.2.2. fire extinguishing basics;
- 1.2.3. impact of climatic conditions on incineration and fire spread;
- 1.2.4. division of fire extinguishing devices;
- 1.2.5. water as a fire extinguishing device;
- 1.2.6. foam as a mean for fire extinguishing;
- 1.2.7. powder as a mean for fire extinguishing;
- 1.2.8. carbon dioxide as a mean for fire extinguishing;
- 1.2.9. chemical materials for fire extinguishing – inert, aerosols and hand devices; and
- 1.2.10. reductants and retardants.

1.3. Fire extinguishing apparatus and devices:

- 1.3.1. apparatus for extinguishing initial fires;
- 1.3.2. apparatus and devices for extinguishing fire with water;
- 1.3.3. Foam devices and extinguishing fire with foam;
- 1.3.4. equipment and devices for hoist and rescue;
- 1.3.5. hydrants networks and fire extinguishing pumps;
- 1.3.6. fire extinguishing vehicles; and
- 1.3.7. technical apparatus and devices.

1.4. Fire extinguishing and rescue techniques:

- 1.4.1. notion and classification of fire;
- 1.4.2. dynamics of fire;
- 1.4.3. types of fires in environment – division based on the type of vegetation and the speed of spread;
- 1.4.4. basic tactical actions;
- 1.4.5. tactical offensive actions and procedures for fire extinguishing;
- 1.4.6. tactical use of fire extinguishing tools;
- 1.4.7. tactics of fire extinguishing in closed space – apartments, ceilings, basements and multi-storey buildings;
- 1.4.8. tactics of fire extinguishing in public and industrial buildings;
- 1.4.9. tactics of fire extinguishing in transport – road, air and water;
- 1.4.10. tactics of fire extinguishing of explosive substances, substances that are difficult to extinguish, flammable liquids and gases;
- 1.4.11. tactics of fire extinguishing in difficult working conditions, in open space;
- 1.4.12. performing fire extinguishing operations;
- 1.4.13. rescue and evacuation in case of fire; and
- 1.4.14. risks and protective measures during intervention.

2. Protection and rescue from natural disasters:

2.1. Causes, characteristics and types of ruins;

- 2.1.1. notion of disaster;
- 2.1.2. notion of earthquake - source, types and consequences;

- 2.1.3. characteristics of ruins caused by natural and other disasters;
  - 2.1.4. types of ruins;
  - 2.1.5. notion and types of landslides;
  - 2.1.6. methods of occurrences of landslides;
  - 2.1.7. causes the occurrences of landslides;
  - 2.1.8. notion and types of avalanches; and
  - 2.1.9. climate - notion and content, temperature, water, humidity, airflow, light, condensation, evaporation, mist, poisonous and suffocating gases, climate in mining and its control.
- 2.2. Technical, urban and constructive prevention:
- 2.2.1. basis of construction and major mechanical phenomena;
  - 2.2.2. types of buildings structures;
  - 2.2.3. main elements of construction;
  - 2.2.4. types of construction material and its characteristics;
  - 2.2.5. characteristics of old city centres and modern urban settlements, in terms of protection;
  - 2.2.6. types of breaches; and
  - 2.2.7. level of residential buildings, municipal infrastructure and railways risks and the consequences of the earth or snow deposits.
- 2.3. Tools and equipment for protection and rescue from ruins, height, depth and slopes:
- 2.3.1. personal and collective protection equipment;
  - 2.3.2. tools for searching, localization and ventilation;
  - 2.3.3. tools for drilling, lifting and extraction;
  - 2.3.4. equipment for rescue from ruins;
  - 2.3.5. equipment for rescue from avalanches;
  - 2.3.6. ropes;
  - 2.3.7. types of ropes - static rope, dynamic rope;
  - 2.3.8. ways of preparing the ropes;
  - 2.3.9. classical techniques of operating with the rope;
  - 2.3.10. nodes;
  - 2.3.11. basic elements and division of nodes;

- 2.3.12. construction of nodes;
  - 2.3.13. anchors;
  - 2.3.14. types of anchors; and
  - 2.3.15. construction of anchors.
- 2.4. Organization of protection and rescue from the ruins, height, depth and slopes:
- 2.4.1. assessment of the field and interpretation of data collected;
  - 2.4.2. safety measures when passing through the ruins;
  - 2.4.3. marking the ruins or buildings;
  - 2.4.4. works in the ruins - supporting and strengthening the ruins, opening of holes in the wall;
  - 2.4.5. rescue operations;
  - 2.4.6. methods for detection and localization, as well as methods for rescue - slides, hook ladders, parallel stairs, ways of connecting in four points, the winch;
  - 2.4.7. removal and scattering of ruins;
  - 2.4.8. working at height and depth - the decline factor, work at height and the ways of ensuring safety;
  - 2.4.9. climbing at heights - Y technique;
  - 2.4.10. systems and techniques of rescue from depth and height;
  - 2.4.11. prevention of landslides;
  - 2.4.12. emergency measures to repair landslides; and
  - 2.4.13. rescue of people, animals and material goods under the deposits.
- 2.5. Equipment for rescue in water and under water:
- 2.5.1. fireboats; and
  - 2.5.2. assisting tools.
- 2.6. Protection from floods and interventions during floods:
- 2.6.1. characteristics of water zones;
  - 2.6.2. nautical terms;
  - 2.6.3. signalling in water - with sound, light, guiding movements;
  - 2.6.4. floods and flood protection; maintenance and repair of damaged embankments; and
  - 2.6.5. pumping water from flooded buildings.

- 2.7. Organization of rescue and evacuation of people, animals and material goods from water:
  - 2.7.1. methods of passing through water;
  - 2.7.2. boat anchoring;
  - 2.7.3. construction of structures for passing through water – scaffolds, etc.
  - 2.7.4. water rescue techniques - rescue with the help of boats, self-rescue;
  - 2.7.5. rescue in flowing waters;
  - 2.7.6. rescue in floods, during numerous floods;
  - 2.7.7. rescue from sunken boats and sunken vehicles;
  - 2.7.8. rescue swimming techniques;
  - 2.7.9. techniques of releasing the persons being submerged in the water from tightening;
  - 2.7.10. evacuation of people, animals, material and cultural goods from the endangered and flooded areas;
  - 2.7.11. risks during interventions in water and protective measures; secondary risks - landslides, infectious diseases; and personal protection during the rehabilitation of the field.

3. Protection and rescue from technical and technological disasters:

- 3.1. Hazardous substances:
  - 3.1.1. basic characteristics of hazardous substances and their classification;
  - 3.1.2. marking of hazardous substances - ADR signs, risk tickets, signs on transporting vehicles, documents for the transportation of hazardous substances;
  - 3.1.3. basic preventive, operational and remedial measures in cases of accidents with hazardous substances;
  - 3.1.4. arrival at the intervention site;
  - 3.1.5. placement of vehicles;
  - 3.1.6. identification of the substance;
  - 3.1.7. working priorities;
  - 3.1.8. procedures for closing, pumping, storing the hazardous materials and for decontamination;
  - 3.1.9. cooperation with other services;
  - 3.1.10. recognition of secondary risks;
  - 3.1.11. equipment for protection from aggressive and toxic fluids and gases;
  - 3.1.12. equipment for closure;

- 3.1.13. equipment for collection and pumping;
  - 3.1.14. equipment for detection and dosimeter - detectors, dosimeters, separation, purpose, structure, mode of use and maintenance;
  - 3.1.15. underground ventilation as well as tools and equipment for extinguishing fires in mines.
- 3.2. Chemical, biological and nuclear-radiation accidents:
- 3.2.1. notion and characteristics of a chemical, biological and nuclear-radiant accident;
  - 3.2.2. basic preventive, operational and remedial measures in case of chemical, biological and nuclear-radiant accident;
  - 3.2.3. securing the scene;
  - 3.2.4. basic signs based on which the CBNC accident can be confirmed;
  - 3.2.5. notion and importance of deratisation, disinfection and decontamination;
  - 3.2.6. the notion and importance of rehabilitation;
  - 3.2.7. equipment and materials for the decontamination of CBNC substances
  - 3.2.8. recognition of secondary risks;
  - 3.2.9. consequences of the chemical, biological, nuclear-radiant accident; and
  - 3.2.10. personal and collective equipment for protection from CBNC.
- 3.3. Safety and security measures in traffic accident:
- 3.3.1. types of accidents;
  - 3.3.2. areas;
  - 3.3.3. types of aircraft accidents;
  - 3.3.4. protection measures prior to intervention;
  - 3.3.5. stabilisation;
  - 3.3.6. protection measures during intervention;
  - 3.3.7. safety systems in vehicles and aircrafts;
  - 3.3.8. fires in vehicles;
  - 3.3.9. marking the site of the accident - establishment of work and operation area; and
  - 3.3.10. ways of marking the signs and placement of vehicles at the scene of intervention.
- 3.4. Vehicle rescue techniques:
- 3.4.1. removal of steering panel and the steering wheel, as well as the pulling technique;

- 3.4.2. bending of the lateral sides of the vehicle, "creation" of third doors;
- 3.4.3. removing the B pillar in the roof of the vehicle
- 3.4.4. removal/bending of the roof;
- 3.4.5. actions with the glass surfaces;
- 3.4.6. mandatory removal of doors;
- 3.4.7. basic techniques of extinguishing a fire in an aircraft and covering the runway with PSS foam for emergency landing;
and
- 3.4.8. basic techniques of rescue from aircrafts.

4. First aid:

- 4.1. tools for providing first aid;
- 4.2. access to those injured;
- 4.3. cardiopulmonary resuscitation;
- 4.4. bleeding;
- 4.5. injuries;
- 4.6. bone fractures;
- 4.7. poisoning;
- 4.8. dehydration;
- 4.9. Crush syndrome procedure;
- 4.10. evacuation of those injured;
- 4.11. provision of first aid to persons injured and submerged by floods;
- 4.12. provision of first aid in traffic accidents;
- 4.13. mechanism of injuries;
- 4.14. mechanism of injuries in which there is high risk of hidden injuries;
- 4.15. types of trauma;
- 4.16. triage;
- 4.17. the basics of hygiene measures for maintaining health and preventing diseases;
- 4.18. evacuation of those injured and sick; and
- 4.19. clearance of field exposed to demolition and ruins.

F. Special practical part

1. The following functional exercises are organized to verify the practical skills of candidates:
  - 1.1. for fire fighting and rescue of people and material goods endangered by fire;
  - 1.2. for rescue and evacuation of persons out of the endangered area of ruins, landslides and avalanches;
  - 1.3. for protection and rescue during floods and other weather disasters in rivers and lakes;
  - 1.4. for protection and rescue in accidents with hazardous materials;
  - 1.5. for rescue during traffic accidents and collision of civil aircrafts;
  - 1.6. for rescue in caves, forests and mining disasters; and
  - 1.7. for leadership and command in complex interventions.

**GENERAL AND SPECIAL THEORETICAL AND PRACTICAL PART OF THE ADVANCED TRAINING PROGRAM
FOR PERFORMANCE OF SPRA MANAGEMENT WORKS**

D. General theoretical part

1. Constitutional system:

1.1. The Constitution of the Republic of Kosovo:

1.1.1. adoption and amendment;

1.1.2. basic constitutional principles - sovereignty, equality before the law, forms of governance and separation of power, symbols, territory, language, citizenship, religion, legislature

1.2. Fundamental rights and freedoms:

1.2.1. general principles;

1.2.2. personal rights and freedoms;

1.2.3. political rights and freedoms;

1.2.4. economic, social and cultural rights and freedoms; and

1.2.5. special rights of minorities.

1.3. State bodies and authorities:

1.3.1. Assembly of the Republic of Kosovo - jurisdiction, composition and selection, mandate, immunity, legislative initiatives and the adoption of laws, sessions and decision-making, and dissolution;

1.3.2. President of the Assembly - election, powers, termination of the mandate and the exercise of function;

1.3.3. President of the Republic of Kosovo - election, mandate, powers and termination of the mandate;

1.3.4. The Government of the Republic of Kosovo - general principles, election, responsibility and immunity, powers, motion of confidence, the termination of the mandate.

1.3.5. State administration;

1.3.6. Local self-government;

1.3.7. Justice system.

1.4. Constitutionality and legality:

1.4.1. notion and meaning;

1.4.2. the principle of constitutionality and legality under the Constitution of the Republic of Kosovo;

1.4.3. The Constitutional Court - composition, selection, competences, initiation of cases, decision, preliminary injunction, expiry of validity, termination of the function and solution and suspension.

2. The right to work and finances, with the following topics and sub-topics:

2.1. General part:

2.1.1. the notion of the right to work;

2.1.2. sources of the right to work - the Constitution, laws, by-laws, collective agreements and international sources of the right to work;

2.2. Employment relationship:

2.2.1. notion and main elements of employment relationship;

2.2.2. establishment of employment relationship;

2.2.3. employment contract - terms for concluding employment contracts;

2.2.4. type and duration of employment contracts;

2.2.5. content of the employment contract;

2.2.6. public announcements and cases of concluding employment contracts without public announcement;

2.2.7. testing of preliminary working skills;

2.2.8. probation period;

2.2.9. training;

2.2.10. education and vocational training; and

2.2.11. employment booklet.

2.3. Employees' rights:

2.3.1. systematization of employees;

2.3.2. work schedule - full time, part time and shorter working hours;

2.3.3. overtime;

- 2.3.4. working longer than the full working hours - overtime hours;
  - 2.3.5. division of work schedule;
  - 2.3.6. breaks - breaks during work; daily, weekly and annual break;
  - 2.3.7. absence from work - paid, unpaid;
  - 2.3.8. incomes; and
  - 2.3.9. protection of employees.
- 2.4. Responsibilities of employees:
- 2.4.1. breach of employment relationship;
  - 2.4.2. disciplinary bodies;
  - 2.4.3. disciplinary responsibility;
  - 2.4.4. disciplinary proceedings;
  - 2.4.5. disciplinary measures;
  - 2.4.6. temporary dismissal of employee (suspension); and
  - 2.4.7. material obligation.
- 2.5. Termination of employment relationship:
- 2.5.1. termination of employment relationship under the law; - cases and conditions;
  - 2.5.2. termination of employment relationship by agreement;
  - 2.5.3. termination of employment relationship through annulment by the employer;
  - 2.5.4. termination of employment relationship through annulment by the employee;
  - 2.5.5. annulment deadline;
  - 2.5.6. termination of employment relationship; and
  - 2.5.7. employees work services are no longer required – redundancy.
- 2.6. Protection of employees' rights:
- 2.6.1. protection of rights at the employer;
  - 2.6.2. protection of rights before the court;
  - 2.6.3. labour inspection; and
  - 2.6.4. protection of rights before the arbitration.

2.7. Collective contracts:

- 2.7.1. general collective contract;
- 2.7.2. unions - union working conditions and
- 2.7.3. employee council

2.8. Rights from work and based on the work:

- 2.8.1. rights from compulsory health insurance;
- 2.8.2. insurer category;
- 2.8.3. funding of compulsory health insurance;
- 2.8.4. voluntary health insurance;
- 2.8.5. pension and disability insurance:
- 2.8.6. compulsory pension and disability insurance based on current funding;
- 2.8.7. compulsory pension insurance based on personal funding;
- 2.8.8. compulsory pension and disability insurance based on the current funding - insurer;
- 2.8.9. persons who are entitled in the event of disability and physical impairment;
- 2.8.10. rights from pension and disability insurance;
- 2.8.11. pension experience;
- 2.8.12. basic age pension;
- 2.8.13. disability pension;
- 2.8.14. cash compensation for physical injuries;
- 2.8.15. realization of the rights from the pension and disability insurance; and
- 2.8.16. funding of pension and disability insurance.

2.9. Budget:

- 2.9.1. basic notions;
- 2.9.2. budget adoption;
- 2.9.3. budget types;
- 2.9.4. budget content;
- 2.9.5. budget balancing;
- 2.9.6. budget bills;
- 2.9.7. budget incomes;

- 2.9.8. budget surplus and its use;
- 2.9.9. amounts of funding the budget deficit;
- 2.9.10. expenditures for budgetary units;
- 2.9.11. content of the Law on budget and of the decisions on municipal budgets;
- 2.9.12. implementation of the budget - allocation of budget resources for spending units, current and permanent funding reserves, re-direction of budgetary funds;
- 2.9.13. loans and credits - state debt, short term loans and credits and issuance of warranty;
- 2.9.14. internal budget control; and
- 2.9.15. final budget.

2.10. Public revenues:

- 2.10.1. notion of public revenues;
- 2.10.2. types of public revenues;
- 2.10.3. public revenues to finance the rights and obligations of the state;
- 2.10.4. taxes - personal income tax, profit tax of legal entities, property tax, sale of assets tax, value added tax, in excise on goods and services;
- 2.10.5. fees - administrative, judicial, municipal and registration;
- 2.10.6. credits;
- 2.10.7. compensation/tariffs - for the use of water, forest, road and rail infrastructure; and
- 2.10.8. other public revenues.

2.11. Public revenues for funding local self-government:

- 2.11.1. municipal own sources - taxes, fees and compensation, own contribution revenues and other revenues;
- 2.11.2. shared revenues - from taxes and fees determined by the state;
- 2.11.3. authenticated fund and grants, and
- 2.11.4. grants conditioned by the state budget.

2.12. Public revenues to finance compulsory social insurance:

- 2.12.1. contributions from salaries and other incomes of the insurer;
- 2.12.2. other public revenues;
- 2.12.3. contribution - insurers, employers and other obligators;

- 2.12.4. contribution for pension, disability and health insurance of unemployed;
- 2.12.5. public expenditures;
- 2.12.6. notion of public expenditures;
- 2.12.7. types of public expenditures;
- 2.12.8. public expenditures financed from the budget;
- 2.12.9. public expenditures financed from the municipal budget; and
- 2.12.10. public expenditures financed through mandatory organizations of social insurance.

3. Basics of the state administrative system, employment relations and local self-government:

3.1. State administration:

- 3.1.1. duties of state administration;
- 3.1.2. state administration bodies - concept, work principles;
- 3.1.3. internal organization of state administration bodies;
- 3.1.4. ministry's acts;
- 3.1.5. management and responsibility in public administration bodies;
- 3.1.6. state administration and citizens;
- 3.1.7. relations between public administration bodies and the Government;
- 3.1.8. relations between ministries;
- 3.1.9. relations between ministries and the public administration;
- 3.1.10. relations of ministries with the Assembly;
- 3.1.11. relations between public administration bodies and courts;
- 3.1.12. relations of ministries with local self-government bodies;
- 3.1.13. relations of state administration bodies with non-governmental organizations; and
- 3.1.14. delegated and trusted duties of the state administration.

3.2. Civil servants and employees:

- 3.2.1. employment relationship of civil servants and employees;
- 3.2.2. calls to civil servants and employees;
- 3.2.3. rights and obligations of civil servants and employees;
- 3.2.4. responsibilities of civil servants and employees - disciplinary and material;

- 3.2.5. systematization of civil servants and employees;
- 3.2.6. civil servants and employees vocational training;
- 3.2.7. termination of employment relationship;
- 3.2.8. dissolution of bodies, namely jobs and the reorganization;
- 3.2.9. protection of civil servants and employees rights;
- 3.2.10. staff management - body for management with staff, staff's central records; and
- 3.2.11. administrative inspector.

3.3. Scope of the administration:

- 3.3.1. notion, types and forms;
- 3.3.2. definition and types of administration's acts;
- 3.3.3. administrative acts;
- 3.3.4. notion and characteristics of administrative acts;
- 3.3.5. types of administrative acts;
- 3.3.6. administrative acts repealed and declared as invalid;
- 3.3.7. removal of wrongful administrative acts - annulment, removal, amendment, declaring them as invalid;
- 3.3.8. validity, completion and enforcement of administrative acts.

3.4. Administrative supervision:

- 3.4.1. concept, characteristics and forms of administrative supervision;
- 3.4.2. inspection supervision - notion and implementation;
- 3.4.3. supervision principles; and
- 3.4.4. duties and competences of inspectors.

3.5. Local self-government:

- 3.5.1. notion of local self-government;
- 3.5.2. municipality;
- 3.5.3. main city;
- 3.5.4. capital city;
- 3.5.5. municipality legal status;
- 3.5.6. competencies of local self-government - own competencies, delegated competencies and entrusted competencies;

- 3.5.7. municipal properties;
- 3.5.8. municipal bodies – Assembly, chairperson;
- 3.5.9. legal status of officials and civil servants;
- 3.5.10. financing of municipalities;
- 3.5.11. citizen participation in local government;
- 3.5.12. relations and cooperation between local government and citizens; and
- 3.5.13. relations between local self-government bodies and state bodies.

4. Protection and rescue system:

4.1. notion of protection and rescue system:

- 4.1.1. implementation of protection and rescue system;
- 4.1.2. basic notions of protection and rescue;
- 4.1.3. preventive and operational activities, as well as procedures for protection and rescue;
- 4.1.4. compulsory activities and procedures in case of immediate risk, during the risk, and in order to eliminate the risk;
- 4.1.5. division of operational units;
- 4.1.6. engagement of operational units; and
- 4.1.7. training of operational units.

4.2. Notification and warning:

- 4.2.1. Emergency Operations Centre 112 (EOP 112);
- 4.2.2. Method and procedures for notification and warning; and
- 4.2.3. Unique free-of-charge emergency number 112.

4.3. State of emergency:

- 4.3.1. Declaration of state of emergency;
- 4.3.2. who declares state of emergency
- 4.3.3. Official announcements during state of emergency;
- 4.3.4. Coordination and command of operational units, implementation of mobilization during the state of emergency;
- 4.3.5. implementation of mobilization during the state of emergency; and
- 4.3.6. participation in activities during state of emergency.

4.4. Planning of protection and rescue:

- 4.4.1. National Strategy;
- 4.4.2. Emergency operative plans;
- 4.4.3. National Response Plan
- 4.4.4. Municipal emergency operating plans;
- 4.4.5. Plans of legal entities;
- 4.4.6. elaboration of risk assessment;
- 4.4.7. rights and obligations of participants in protection and rescue:
- 4.4.8. rights and obligations of state bodies - the Government, Ministry of Internal Affairs, other state bodies;
- 4.4.9. municipality's rights and obligations;
- 4.4.10. other legal entities rights and obligations;
- 4.4.11. citizens' rights and obligations; and
- 4.4.12. general rights and obligations of citizens.

4.5. Structures for protection, rescue and aid:

- 4.5.1. what are the structures for protection, rescue and aid;
- 4.5.2. composition of structures for protection, rescue and aid;
- 4.5.3. obligation to participate in structures for protection, rescue and aid;
- 4.5.4. ID cards of structures for protection, rescue and aid;
- 4.5.5. material obligations of natural persons;
- 4.5.6. material obligations of legal persons;
- 4.5.7. compensation for conducting material obligations;
- 4.5.8. specialized units;
- 4.5.9. volunteer units; and
- 4.5.10. financing of protection and rescue.

5. Basics of the system of protection at work and environmental protection:

5.1. Protection at work:

- 5.1.1. classification of legal remedies of protection at work;
- 5.1.2. national legislation on protection at work;
- 5.1.3. protection at work in the narrow and broad sense;
- 5.1.4. basic principles of implementing protection at work;
- 5.1.5. notions and areas of protection at work;
- 5.1.6. realization of the right to have protection at work;
- 5.1.7. responsibility and obligations of employers;
- 5.1.8. risk assessment;
- 5.1.9. arrangement of works for protection at work;
- 5.1.10. employees rights and obligations;
- 5.1.11. supervision of application of protection at work; and
- 5.1.12. authorizations and powers of the inspector.

5.2. Environment:

- 5.2.1. what is meant by environment;
- 5.2.2. national list of indicators;
- 5.2.3. environment pollution - polluters, polluting substances, waste, chemical substances;
- 5.2.4. cadastre of pollutants;
- 5.2.5. environment capacity;
- 5.2.6. monitoring;
- 5.2.7. transmission;
- 5.2.8. domino effect;
- 5.2.9. emission;
- 5.2.10. environment degradation;
- 5.2.11. damages to the environment;
- 5.2.12. the risk;
- 5.2.13. accidents;
- 5.2.14. hazardous substances;
- 5.2.15. climate system;
- 5.2.16. climate change and rehabilitation;

- 5.2.17. environmental goals;
- 5.2.18. environment protection principles;
- 5.2.19. environment protection entities and their role;
- 5.2.20. documents of sustainable development and environment protection;
- 5.2.21. national sustainable development strategy;
- 5.2.22. report on the state of environment;
- 5.2.23. monitoring environmental conditions;
- 5.2.24. responsibility for damage to environment; and
- 5.2.25. ecological sign.

E. Special theoretical part

1. Fire protection and rescue:

1.1. Preventive fire protection:

- 1.1.1. preventive protection in construction, machinery, electro, technological processes and in open space.

1.2. Fire extinguishing tools:

- 1.2.1. basics of combustion process;
- 1.2.2. basics of fire fighting;
- 1.2.3. impact of climatic conditions on combustion and fire spread;
- 1.2.4. separation of fire extinguishing devices;
- 1.2.5. water as a mean for fire extinguishing;
- 1.2.6. foam as a mean for fire extinguishing;
- 1.2.7. powder as a mean for fire extinguishing;
- 1.2.8. carbon dioxide as a substance for fire extinguishing;
- 1.2.9. chemical substances for fire extinguishing – inert, aerosols and hand tools; and
- 1.2.10. reductants and retardants

1.3. Apparatus and devices for fire extinguishing:

- 1.3.1. apparatus for initial fire extinguishing;

- 1.3.2. equipment and devices for extinguishing fire with water;
- 1.3.3. apparatus for production of foam and extinguishing fire with foam;
- 1.3.4. devices and equipment for climbing and rescue;
- 1.3.5. networks of hydrants and fire extinguishing pumps;
- 1.3.6. fire fighting vehicles; and
- 1.3.7. technical devices and equipment.

1.4. Fire extinguishing and rescue techniques:

- 1.4.1. concept and classification of fire;
- 1.4.2. fire dynamics
- 1.4.3. types of fires in environment – division based on the type of vegetation and the speed of spread
- 1.4.4. basic tactical actions;
- 1.4.5. tactical offensive actions and procedures for extinguishing fires;
- 1.4.6. tactical use of fire extinguishing devices;
- 1.4.7. tactics of extinguishing fire in closed space – apartments, ceilings, basements and multi-storey buildings;
- 1.4.8. tactics of fire extinguishing in public and industrial buildings;
- 1.4.9. tactics of fire extinguishing in transport – road, air and water;
- 1.4.10. tactics of fire extinguishing of explosive substances, substances that are difficult to extinguish, flammable liquids and gases;
- 1.4.11. tactics of fire extinguishing in difficult working conditions, in open space;
- 1.4.12. performing fire fighting operations;
- 1.4.13. rescue and evacuation in case of fire; and
- 1.4.14. risks and protective measures during intervention.

2. Protection and rescue from natural disasters:

2.1. Causes, characteristics and types of ruins:

- 2.1.1. notion of disaster;
- 2.1.2. notion of earthquake - source, types and consequences;
- 2.1.3. characteristics of ruins caused by natural and other disasters;
- 2.1.4. types of ruins;

- 2.1.5. notion and types of landslides;
  - 2.1.6. methods of landslides occurrences;
  - 2.1.7. causes of landslides occurrences;
  - 2.1.8. notion and types of avalanches; and
  - 2.1.9. climate - notion and content, temperature, water, humidity, airflow, light, condensation, evaporation, mist, poisonous and suffocating gases, climate in mining and its control.
- 2.2. Technical, urban and construction prevention:
- 2.2.1. basis of construction and major mechanical phenomena;
  - 2.2.2. types of buildings structures;
  - 2.2.3. main construction elements
  - 2.2.4. types of construction material and its characteristics;
  - 2.2.5. characteristics of old city centres and modern urban settlements in terms of rescue;
  - 2.2.6. types of breaches; and
  - 2.2.7. risk of residential buildings, municipal infrastructure and railways and the consequences of the earth or snow deposits.
- 2.3. Tools and equipment for protection and rescue from ruins, height, depth and slopes:
- 2.3.1. personal and collective protection equipment;
  - 2.3.2. tools for searching, localization and ventilation;
  - 2.3.3. tools for drilling, lifting and extraction;
  - 2.3.4. equipment for rescue from ruins;
  - 2.3.5. equipment for rescue (search) from avalanches;
  - 2.3.6. ropes;
  - 2.3.7. types of ropes - static rope, dynamic rope;
  - 2.3.8. ways of producing the ropes;
  - 2.3.9. classical techniques of operating with the rope;
  - 2.3.10. nodes;
  - 2.3.11. basic elements and division of nodes;
  - 2.3.12. construction of nodes;
  - 2.3.13. anchors;
  - 2.3.14. types of anchors; and

2.3.15. construction of anchors.

2.4. Organization of protection and rescue from the ruins, height, depth and slopes:

2.4.1. assessment of the field and interpretation of data collected;

2.4.2. safety measures when passing through the ruins;

2.4.3. marking the ruins or buildings;

2.4.4. works in the ruins - supporting and strengthening the ruin, opening of holes in the wall;

2.4.5. rescue operations;

2.4.6. methods for detection and localization, as well as methods for rescue - slides, hook ladders, parallel stairs, ways of connecting in four points, the winch;

2.4.7. removal and distribution of the ruins;

2.4.8. working at height and depth - the decline factor, work at height and the ways of ensuring safety;

2.4.9. climbing at heights - Y technique;

2.4.10. systems and techniques of rescue from depth and height;

2.4.11. prevention of landslides;

2.4.12. emergency measures to repair landslides; and

2.4.13. rescue of people, animals and material goods under the deposits

2.5. Equipment for rescue in water and under water:

2.5.1. fireboats; and

2.5.2. assisting tools.

2.6. Protection from floods and interventions during floods:

2.6.1. characteristics of water zones;

2.6.2. nautical terms;

2.6.3. signalling in water - with sound, light, guiding movements;

2.6.4. floods and flood protection; maintenance and repair of damaged embankments; and

2.6.5. pumping water from flooded buildings.

2.7. Organization of rescue and evacuation of people, animals and material goods from water:

2.7.1. methods of passing through water;

- 2.7.2. boat anchoring;
- 2.7.3. construction of structures for passing through water – scaffolding, etc.
- 2.7.4. water rescue techniques - rescue with the help of boats, self-rescue;
- 2.7.5. rescue in flowing waters;
- 2.7.6. rescue in floods, during numerous floods;
- 2.7.7. rescue from sunken boats and sunken vehicles;
- 2.7.8. rescue swimming techniques;
- 2.7.9. techniques of releasing from the grip of persons submerging in water;
- 2.7.10. evacuation of people, animals, material and cultural goods from endangered and flooded areas;
- 2.7.11. risks during interventions in water and protective measures;
- 2.7.12. secondary risks - landslides, infectious diseases; and
- 2.7.13. personal protection during the rehabilitation of the field.

3. Protection and rescue from technical and technological disasters:

3.1. Hazardous substances:

- 3.1.1. basic characteristics of hazardous substances and their classification;
- 3.1.2. marking of hazardous substances - ADR signs, risk tickets, signs on transporting vehicles, documents for transportation of hazardous substances;
- 3.1.3. basic preventive, operational and remedial measures in cases of accidents with hazardous substances;
- 3.1.4. arrival at the intervention site;
- 3.1.5. placement of vehicles;
- 3.1.6. identification of substance;
- 3.1.7. working priorities;
- 3.1.8. procedures for closing, pumping, storing hazardous materials and decontamination;
- 3.1.9. cooperation with other services;
- 3.1.10. recognition of secondary risks;
- 3.1.11. equipment for protection from aggressive and toxic fluids and gases;
- 3.1.12. equipment for closure;
- 3.1.13. equipment for collection and pumping;

- 3.1.14. equipment for detection and dosimeter - detectors, dosimeters, separation, purpose, structure, mode of use and maintenance;
  - 3.1.15. underground ventilation as well as tools and equipment for extinguishing fires in mines.
- 3.2. Chemical, biological and nuclear-radiation accidents:
- 3.2.1. the notion and characteristics of a chemical, biological and nuclear-radiant accident;
  - 3.2.2. basic preventive, operational and remedial measures in case of chemical, biological and nuclear-radiant accident;
  - 3.2.3. securing the scene;
  - 3.2.4. basic signs based on which the CBNC accident can be confirmed;
  - 3.2.5. the notion and importance of deratisation, disinfection and decontamination;
  - 3.2.6. the notion and importance of rehabilitation;
  - 3.2.7. equipment and materials for decontamination of CBNC substances;
  - 3.2.8. recognition of secondary risks;
  - 3.2.9. consequences of the chemical, biological, nuclear-radiant accident; and
  - 3.2.10. personal and collective equipment for protection from CBNC.
- 3.3. Safety and security measures in traffic accident:
- 3.3.1. types of accidents;
  - 3.3.2. areas;
  - 3.3.3. types of aircraft accidents;
  - 3.3.4. protection measures prior to intervention;
  - 3.3.5. stabilisation;
  - 3.3.6. protection measures during the intervention;
  - 3.3.7. safety systems in vehicles and aircrafts;
  - 3.3.8. fires in vehicles;
  - 3.3.9. marking the site of the accident - establishment of the working and operation area; and
  - 3.3.10. ways of marking and placement of intervention (attacking) vehicles at the scene.
- 3.4. Vehicle rescue techniques:
- 3.4.1. removal of the steering panel and the steering wheel, as well as the pulling technique;
  - 3.4.2. bending of lateral sides of the vehicle, "creation" of third doors;

- 3.4.3. removal of B pillars from the roof of vehicles;
- 3.4.4. removal/bending of the roof;
- 3.4.5. actions with glass surfaces;
- 3.4.6. mandatory removal of doors;
- 3.4.7. basic techniques of extinguishing a fire in an aircraft and covering the runway with PSS foam for emergency landing;
and
- 3.4.8. basic techniques of rescue from aircrafts.

4. First aid:

- 4.1. equipment for provision of first aid;
- 4.2. access to those injured;
- 4.3. cardiopulmonary resuscitation;
- 4.4. bleeding;
- 4.5. injuries;
- 4.6. bone fractures;
- 4.7. poisoning;
- 4.8. dehydration;
- 4.9. Crush syndrome procedure;
- 4.10. evacuation of those injured;
- 4.11. provision of first aid to persons injured, drowned and submerged by floods;
- 4.12. provision of the first aid in traffic accidents;
- 4.13. mechanism of injuries;
- 4.14. mechanism of injuries in which there is high risk of hidden injuries;
- 4.15. types of trauma;
- 4.16. triage;
- 4.17. the basics of hygiene measures for maintaining health and preventing diseases;
- 4.18. evacuation of the injured and sick; and
- 4.19. clearance of the field exposed to the demolition and ruins.

F. Special practical part

1. The following functional exercises are organized to verify the practical skills of candidates:
  - 1.1. for fire fighting and rescue of people and material goods endangered by fire;
  - 1.2. for rescue and evacuation of persons out of the endangered area of ruins, landslides and avalanches;
  - 1.3. for protection and rescue during floods and other weather disasters in rivers and lakes;
  - 1.4. for protection and rescue in accidents with hazardous materials;
  - 1.5. for rescue during traffic accidents and collision of civil aircrafts;
  - 1.6. for rescue in caves, forests and mining disasters; and
  - 1.7. for leadership and command in complex interventions.

Ministria e Punëve të Brendshme
Ministarstvo Unutrašnjih Poslova/Ministry of Internal Affairs
Agjencia e Menaxhimit Emergjent
Agencija Emergentnog Upravljanja/Emergency Management Agency

Certifikatë

Z. _____

Për dhënien e provimit profesional në fushën e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera

z. Fadil Kodra
Drejtor i Përgjithshëm i AME-së

_____

Datë:

_____

Shtojca nr. 5 / Annex no. 5 / Prilog br. 5

KËRKESË PËR NJOHJE TË DOKUMENTIT TË AFTESIMIT PËR MBROJTJE DHE SHPËTIM NGA FATKEQËSITË NATYRORE DHE FATEQËSITË TJERA

REQUEST FOR RECOGNITION OF RESCUE AND PROTECTION FROM NATURAL AND OTHER DISASTERS QUALIFICATION DOCUMENT

ZAHTEV ZA PRIZNAVANJE DOKUMENATA OBUKE ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD PRIRODNIH I DRUGIH NEPOGODA

Emri dhe mbiemri/Name and surname/Ime i prezime	
Adresa/Adres/Adresa	
Numri personal/Personal number/Liçni broj	
Më rast se është shtetas i huaj	Nënshtetësia/Citizenship/Državljanstvo
In case of foreign nationality	Leje qëndrimi/Residence permit/Dozvola boravka
U slučaji stranog državljanstva	Leja e punës/Work permit/Radna dozvola
Telefon/Telephone/Telefon	
E-maili/E-mail/E-mail	

Të bashkëngjitur duhet të jenë:/The following documents shall accompany the request:/Mora biti priloženi:

- 1.Kopja e dokumentit mbi kualifikimin (i perkthyer në njëren nga gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës)
1. Copy of qualification document (translated in one of official languages of the Republic of Kosovo)
1.Kopija dokumenta o kvalifikaciji (prevedeno na jedan od službenih jezika Republike Kosova)
2. Planprogrami i trajnimit (i perkthyer në njëren nga gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës)
2. Training program (translated in one of official languages of the Republic of Kosovo)
2. Nastavni plan i program obuke (preveden na jedan od službenih jezika Republike Kosovo)

Date/Date/Datum	
-----------------	--

Nënshkrimi/Signature/Potpis	
Emir dhe mbiemri/Name & surname/Ime i prezime	
	Parashtruesi i kërkesës/Requester/Podnosilac zahteva

REQUEST FOR PROFESSIONAL EXAM ON PROTECTION AND RESCUE AGAINST NATURAL AND OTHER DISASTERS

Name, fathers name, surname _____

Date of birth _____

Place and country of birth _____

Telephon _____

Pwersonal No. _____

Through this application, I ask to defer the professional examination in the field of protection against natural and other disasters

Attached zou will find:

1. a copy of the identity document;
2. certificate issued by a legal entity and
3. evidence of payment for professional exam.

Signature: _____

Date: _____

**OPŠTI I POSEBNI TEORIJSKI I PRAKTIČNI DEO PROGRAMA OSNOVNIH OBUKA ZA OBAVLJANJE RADOVA
ZAŠTITE I SPASAVANJA**

A. Opšti teorijski deo

1. Osnove ustavnog prava:

1.1. Ustav Republike Kosovo.

- 1.1.1. Pojam ustava, usvajanje i izmena
- 1.1.2. Ustav Republike Kosovo - usvajanje i izmena;
- 1.1.3. Osnovni ustavni principi – suverenitet, jednakost pred zakonom, oblik vladavine i podela vlasti, simboli, teritorija, jezik, državljanstvo, religija, zakonodavstvo
- 1.1.4. Skupština Republike Kosovo – jurisdikcija, sastav i izbor, mandat, imunitet, zakonodavne inicijative i usvajanje zakona, sednice i donošenje odluka i raspuštanje;
- 1.1.5. Struktura skupštine – ovlašćenja, izbor i mandat, kraj mandata i vršenje funkcije;
- 1.1.6. Vlada Republike Kosovo – osnovne odredbe, izbor, odgovornost i imunitet, nadležnosti, pojam izglasanja poverenja, kraj mandata;
- 1.1.7. Lokalna samouprava i teritorijalna organizacija;
- 1.1.8. Pravosudni sistem
- 1.1.9. Načela ustavnosti i zakonitosti prema Ustavu Republike Kosova; i
- 1.1.10. Ustavni Sud Kosova.

2. Osnove sistema državne administracije, radnih odnosa i lokalne samouprave:

2.1. Državna administracija:

- 2.1.1. poslovi državne administracije;
- 2.1.2. organi državne administracije – koncept, principi rada;
- 2.1.3. unutrašnja organizacija organa državne administracije;

- 2.1.4. upravljanje i odgovornosti u organima javne administracije;
- 2.1.5. državna administracija i građani;
- 2.1.6. odnosi organa državne administracije i vlade;
- 2.1.7. odnosi između ministarstava;
- 2.1.8. odnosi između ministarstava i organa administracije;
- 2.1.9. odnosi ministarstava prema skupštini;
- 2.1.10. odnosi organa javne uprave sa sudovima;
- 2.1.11. odnosi ministarstava prema organima lokalne samouprave;
- 2.1.12. odnosi organa administracije prema nevladinim organizacijama; i
- 2.1.13. delegiranje i poveravanje poslova državne administracije.

2.2. Državni službenici i zaposleni:

- 2.2.1. uspostavljanje radnog odnosa državnih službenika i zaposlenih;
- 2.2.2. odgovornosti državnih službenika i zaposlenih – disciplinske i materijalne;
- 2.2.3. stručno usavršavanje državnih službenika i zaposlenih;
- 2.2.4. prestanak radnog vremena;
- 2.2.5. raspuštanje organa, odnosno poslova i reorganizacija;
- 2.2.6. zaštita prava državnih službenika i zaposlenih;
- 2.2.7. upravljanje osobljem – organ za upravljanje osobljem, centralna evidencija kadrova; i
- 2.2.8. Administrativni inspektor.

2.3. Delokrug administracije:

- 2.3.1. koncept, vrste i oblici;
- 2.3.2. koncept i vrste administrativnih akata;
- 2.3.3. administrativni akti;
- 2.3.4. pojam i karakteristike administrativnih akata;
- 2.3.5. vrste administrativnih akata;
- 2.3.6. administrativni akti koji su ukinuti i proglašeni nevažećim;
- 2.3.7. uklanjanje pogrešnih administrativnih akata – otkazivanje, uklanjanje, menjanje, proglašenje nevažećim;
- 2.3.8. validnost, prestanak i sprovođenje administrativnih akata.

2.4. Administrativni nadzor:

- 2.4.1. koncept, karakteristike i oblici administrativnog nadzora;
- 2.4.2. inspekcijski nadzor – koncept i sprovođenje;
- 2.4.3. načela nadzora; i
- 2.4.4. dužnosti i ovlašćenja inspektora.

2.5. Radni odnosi:

- 2.5.1. Uspostavljanje radnog odnosa;
- 2.5.2. ugovor o radu;
- 2.5.3. sadržaj ugovora o radu;
- 2.5.4. usklađivanje ugovora o radu sa javnim oglasom i slučajevi bez javnog glasa;
- 2.5.5. verifikacija prethodnih radnih sposobnosti;
- 2.5.6. probni rad; i
- 2.5.7. obrazovanje i osposobljavanje za rad.

2.6. Prava zaposlenih:

- 2.6.1. sistematizacija zaposlenih;
- 2.6.2. radno vreme;
- 2.6.3. duži rad od redovnog radnog vremena;
- 2.6.4. odmori;
- 2.6.5. odsustvo sa posla – plaćeno ili neplaćeno;
- 2.6.6. suspenzija prava radnog odnosa;
- 2.6.7. primanja;
- 2.6.8. zagarantovana plata;
- 2.6.9. naknade plate;
- 2.6.10. ostala primanja; i
- 2.6.11. zaštita zaposlenih.

2.7. Odgovornosti zaposlenih:

- 2.7.1. povreda radnog odnosa;
- 2.7.2. disciplinski organi;

- 2.7.3. disciplinske mere; i
- 2.7.4. privremeno udaljšavanje zaposlenog (suspenzija).

2.8. Prestanak radnog odnosa:

- 2.8.1. prestanak radnog odnosa snagom zakona – slučajevi i uslovi;
- 2.8.2. sporazumni prestanak radnog odnosa;
- 2.8.3. prestanak radnog odnosa otkazom poslodavca;
- 2.8.4. prestanak radnog odnosa otkazom zaposlenog;
- 2.8.5. rok otkazivanja;
- 2.8.6. prestanak radnog odnosa; i
- 2.8.7. prestanak potrebe za poslovima zaposlenih-višak na poslu.

2.9. Zaštita prava zaposlenih:

- 2.9.1. zaštita prava kod poslodavca;
- 2.9.2. zaštita prava pred sudom;
- 2.9.3. inspekcija rada;
- 2.9.4. zaštita prava pred arbitražom; i
- 2.9.5. kolektivni ugovori.

2.10. Prava iz rada i na osnovu rada:

- 2.10.1. prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- 2.10.2. kategorija osiguranika;
- 2.10.3. finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja; i
- 2.10.4. dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

2.11. Penzijsko i invalidsko osiguranje:

- 2.11.1. koncept i vrste;
- 2.11.2. obavezno penzijsko osiguranje na osnovu trenutnog finansiranja - osiguranika;
- 2.11.3. osobe koje imaju pravo u slučaju invalidnosti i telesnog oštećenja;
- 2.11.4. prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja;
- 2.11.5. penzijski staž;

- 2.11.6. starosna penzija;
- 2.11.7. invalidska penzija;
- 2.11.8. novčana naknada za telesne povrede; i
- 2.11.9. ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

2.12. Lokalna samouprava:

- 2.12.1. koncept lokalne samouprave;
- 2.12.2. opština;
- 2.12.3. glavni grad;
- 2.12.4. prestonica;
- 2.12.5. pravni status opštine;
- 2.12.6. poslovi lokalne samouprave – lični poslovi, delegirani i povereni poslovi;
- 2.12.7. opštinske imovine;
- 2.12.8. opštinski organi – skupština, predsednik;
- 2.12.9. pravni status službenika i zaposlenih;
- 2.12.10. finansiranje opština;
- 2.12.11. učešće građana u lokalnoj samoupravi;
- 2.12.12. odnosi i saradnja lokalne samouprave i građana; i
- 2.12.13. odnosi organa lokalne samouprave i državnih organa.

3. Osnove sistema zaštite i spasavanja sa sledećim temama i pod- temama:

3.1. Pojam sistema zaštite i spasavanja:

- 3.1.1. sprovođenje zaštite i spasavanja;
- 3.1.2. osnovni koncepti zaštite i spasavanja;
- 3.1.3. preventivne i operativne aktivnosti, kao i procedure za zaštitu i spasavanje;
- 3.1.4. obavezne aktivnosti i procedure u slučaju neposredne opasnosti, tokom opasnosti i za eliminisanje opasnosti;
- 3.1.5. podela operativnih jedinica; angažovanje operativnih jedinica;
- 3.1.6. angažovanje operativnih jedinica; i
- 3.1.7. obuka i osposobljavanje operativnih jedinica.

3.2. Obaveštenje i upozorenje:

- 3.2.1. hitni operativni centar 112 (CEO 112);
- 3.2.2. metode i postupci za obaveštavanje i upozorenje; i
- 3.2.3. jedinstveni hitni besplatan broj 112.

3.3. Vanredno stanje:

- 3.3.1. proglašenje vanrednog stanja;
- 3.3.2. ko proglašava vanredno stanje;
- 3.3.3. službena obaveštenja tokom vanrednog stanja;
- 3.3.4. koordinacija i komandovanje operativnim jedinicama, sprovođenje mobilizacije tokom vanrednog stanja; i
- 3.3.5. učešće u aktivnostima tokom vanrednog stanja.

3.4. Planiranje zaštite i spasavanja:

- 3.4.1. nacionalna strategija;
- 3.4.2. hitni operativni planovi;
- 3.4.3. plan nacionalnog reagovanja
- 3.4.4. opštinski hitni operativni planovi;
- 3.4.5. planovi pravnih lica;
- 3.4.6. elaborat o proceni opasnosti.

3.5. Prava i obaveze učesnika u zaštiti i spasavanju:

- 3.5.1. prava i obaveze državnih organa – vlade, ministarstva unutrašnjih poslova, drugih državnih organa;
- 3.5.2. prava i obaveze opštine;
- 3.5.3. prava i obaveze drugih pravnih lica;
- 3.5.4. prava i obaveze građana; i
- 3.5.5. prava i osnovne obaveze građana.

3.6. Strukture za zaštitu, spasavanje i pomoć:

- 3.6.1. šta su strukture zaštite, spasavanja i pomoći;
- 3.6.2. šta sačinjava strukture za zaštitu, spasavanje i pomoć;

- 3.6.3. obaveza za učešće u strukturama za zaštitu, spasavanje i pomoć;
- 3.6.4. identifikaciona kartica struktura za zaštitu, spasavanje i pomoć;
- 3.6.5. materijalne obaveze fizičkih lica;
- 3.6.6. materijalne obaveze pravnih lica;
- 3.6.7. naknada za obavljanje materijalne obaveze;
- 3.6.8. specijalizovane jedinice;
- 3.6.9. dobrovoljne jedinice; i
- 3.6.10. finansiranje zaštite i spasavanja.

B. Poseban teorijski deo

1. Zaštita i spasavanje od požara:

1.1. Preventivna zaštita od požara:

- 1.1.1. preventivna zaštita u građevinarstvu, mašineriji, elektrotehnici, tehnološkim procesima i na otvorenom prostoru.

1.2. Sredstva za gašenje požara:

- 1.2.1. osnove procesa sagorevanja;
- 1.2.2. osnove procesa gašenja;
- 1.2.3. uticaj klimatskih uslova na vatru i širenje požara;
- 1.2.4. raspodela sredstava za gašenje;
- 1.2.5. voda kao sredstvo za gašenje;
- 1.2.6. pena kao sredstvo za gašenje;
- 1.2.7. prašina kao sredstvo za gašenje;
- 1.2.8. ugljen dioksid kao materija za gašenje;
- 1.2.9. hemijske materije za gašenje – inertna, aerosolna i ručna sredstva; i
- 1.2.10. reduktori i usporivači.

1.3. Aparati i uređaji za gašenje požara:

- 1.3.1. aparati za početno gašenje požara;
- 1.3.2. sredstva i uređaji za gašenje vodom;
- 1.3.3. aparati za proizvodnju pene i gašenje penom;
- 1.3.4. sredstva i oprema za penjanje i spasavanje;
- 1.3.5. mreže hidranta i vatrogasne pumpe;
- 1.3.6. vatrogasna vozila; i
- 1.3.7. sredstva i tehnički uređaji.

1.4. Tehnike gašenja požara i spasavanja:

- 1.4.1. koncept i klasifikacija požara;
- 1.4.2. dinamika požara;
- 1.4.3. vrste požara u životnoj sredini – podela na osnovu vrste vegetacije i brzine širenja;
- 1.4.4. osnovne taktičke aktivnosti;
- 1.4.5. taktičke aktivnosti napada i procedure protiv požara;
- 1.4.6. taktički primena sredstava za gašenje požara;
- 1.4.7. taktika gašenja požara u zatvorenim prostorijama – stanovi, tavani, podrumi i višespratne zgrade;
- 1.4.8. taktika gašenja požara u javnim i industrijskim objektima;
- 1.4.9. taktika gašenja požara u transportu – putnom, vazdušnom, vodenom;
- 1.4.10. taktika gašenja požara eksplozivnih materija, materije koje se teško gase, zapaljivih tečnosti i gasova;
- 1.4.11. taktika gašenja požara u otežanim uslovima rada, na otvorenom ambijentu;
- 1.4.12. razvoj aktivnosti gašenja požara;
- 1.4.13. spasavanje i evakuacija u slučaju požara; i
- 1.4.14. rizici i mere zaštite tokom intervencije.

2. Zaštita i spasavanje od prirodnih nepogoda:

2.1. Uzročnici, karakteristike i vrste ruševina:

- 2.1.1. pojam nepogode;
- 2.1.2. pojam zemljotresa – izvor, vrste i posledice;
- 2.1.3. karakteristike ruševina izazvanih prirodnim nepogodama i druge nepogode;

- 2.1.4. vrste ruševina;
  - 2.1.5. pojam i vrste klizanja zemlje;
  - 2.1.6. načini nastanka klizanja zemlje;
  - 2.1.7. uzroci pojava klizanja zemlje;
  - 2.1.8. pojam i vrste lavina; i
  - 2.1.9. klima – pojam i sadržaj, temperatura, voda, vlažnost, strujanje vazduha, svetlo, kondenzacija, isparavanje, magla, otrovni i zagušljivi gasovi, klima u rudnicima i njena kontrola.
- 2.2. Tehnička, urbanistička i građevinska prevencija:
- 2.2.1. osnove građevine i glavne mehanički fenomeni;
  - 2.2.2. vrste konstrukcija zgrada;
  - 2.2.3. glavni građevinski elementi
  - 2.2.4. vrste građevinskog materijala i njene karakteristike;
  - 2.2.5. karakteristike starih gradskih centara i modernih urbanih naselja iz ugla spasavanja;
  - 2.2.6. vrste pukotina; i
  - 2.2.7. opasnost stambenih objekata, komunalne infrastrukture i železnica i posledice od zemljišnih ili snežnih depozita.
- 2.3. Sredstva i oprema za zaštitu i spasavanje iz ruševina, visina, dubina i padina:
- 2.3.1. oprema lične i kolektivne zaštite;
  - 2.3.2. sredstva za pretragu, lokalizaciju i ventilaciju;
  - 2.3.3. sredstva za bušenje, dizanje i vuču;
  - 2.3.4. oprema za spasavanje iz ruševina;
  - 2.3.5. oprema za spašavanje iz lavina;
  - 2.3.6. užad;
  - 2.3.7. vrste užadi – statično uže, dinamično uže;
  - 2.3.8. vrste izrađenih užadi;
  - 2.3.9. klasične tehnike rada sa užadima;
  - 2.3.10. čvorovi;
  - 2.3.11. osnovni elementi i podela čvorova;
  - 2.3.12. izrada čvorova;
  - 2.3.13. sidra;

2.3.14. vrste sidra; i

2.3.15. izrada sidra.

2.4. Organizacija zaštite i spašavanja iz ruševina, visina, dubina i padina:

2.4.1. procena terena i interpretacija prikupljenih podataka;

2.4.2. bezbednosne mere tokom prolaska kroz ruševine;

2.4.3. obeležavanje ruševina ili zgrada;

2.4.4. radovi na ruševinama – podrška i ojačanje ruševina, otvaranje rupa na zidu;

2.4.5. operacije spasavanja;

2.4.6. metode za otkrivanje i lokalizaciju, kao i metode spasavanja – merdevine na izvlačenje, merdevine sa kukama, paralelno postavljene merdevine, način vezivanja u četiri tačke, dizalica;

2.4.7. čišćenje i podela ruševina;

2.4.8. rad na visinama i dubinama – faktor pada, rad na visinama i načini osiguranja;

2.4.9. penjanje na visinama - tehnika Y;

2.4.10. sistemi i tehnike spasavanja od dubina i visina;

2.4.11. sprečavanje klizanja zemljišta;

2.4.12. hitne mere popravke klizanja zemljišta; i

2.4.13. spasavanje ljudi, životinja i materijalnih dobara pražnjenjem depozita.

2.5. Oprema za spasavanje iz vode i pod vodom:

2.5.1. vatrogasni čamci; i

2.5.2. pomoćna sredstva.

2.6. Zaštita od poplave i intervencije tokom poplava:

2.6.1. karakteristike površina voda;

2.6.2. nautička terminologija;

2.6.3. signalizacija u vodi – sa zvukom, svetlom, usmeravajućim pokretima;

2.6.4. poplave i zaštita od poplave; održavanje i popravka oštećenih nasipa; i

2.6.5. ispumpavanje vode iz poplavljenih objekata.

2.7. Organizovanje spasavanja i evakuacije ljudi, životinja i materijalnih dobara iz vode:

- 2.7.1. metode prolaska kroz vodu;
- 2.7.2. usidravanje čamaca;
- 2.7.3. izrađivanje konstrukcija za prolaz kroz vodu – skele, itd.
- 2.7.4. tehnike spasavanja od vode – spasavanje uz pomoć čamaca, samo-spasavanje;
- 2.7.5. spasavanje u tekućim vodama;
- 2.7.6. spasavanja u poplavama, kod brojnih poplava;
- 2.7.7. spasavanje od potopljenih čamaca i iz potonulih vozila;
- 2.7.8. tehnika spasilačkog plivanja;
- 2.7.9. tehnike oslobađanja od stezanja poplavljenog;
- 2.7.10. evakuacija stanovnika, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i poplavljenih zona i zona u opasnosti;
- 2.7.11. opasnosti tokom intervencije u vodi i zaštitne mere; sekundarne opasnosti – klizišta, zarazne bolesti; i lična zaštita tokom radova na sanaciji terena.

3. Zaštita i spasavanje od tehničko-tehnoloških katastrofa:

3.1. Opasne materije:

- 3.1.1. osnovne karakteristike opasnih materija i njihova klasifikacija;
- 3.1.2. obeležavanje opasnih materija – ADR oznake, oznake opasnosti, oznake na prevoznim vozilima, dokumentacija za prevoz opasnih materija;
- 3.1.3. osnovne preventivne, operativne i sanitarne mere u slučaju sudara sa opasnim materijama;
- 3.1.4. dolazak na mesto intervencije;
- 3.1.5. postavljanje vozila;
- 3.1.6. identifikacija materije;
- 3.1.7. prioriteta rada;
- 3.1.8. procedure za zatvaranje, pumpanje, skladištenje opasnih materija i dekontaminacija;
- 3.1.9. saradnja sa drugim službama;
- 3.1.10. poznavanje sekundarnih opasnosti;
- 3.1.11. oprema za zaštitu od agresivnih i otrovnih tečnosti i plinova;
- 3.1.12. oprema za zaključavanje;
- 3.1.13. oprema za prikupljanje i pumpanje;
- 3.1.14. oprema za detekciju i dozimetriju – detektori, dozimetri, podela, konstrukcija, način rada i tretiranje;

3.1.15. podzemna ventilacija, i uređaji protiv požara za gašenje požara u rudnicima.

3.2. Hemijske, biološke i nuklearne nesreće-zračenje:

- 3.2.1. pojam i karakteristike hemijske, biološke i nuklearne nesreće-zračenje;
- 3.2.2. osnovne preventivne, operativne i mere sanacije u slučaju hemijske, biološke i nuklearne nesreće-zračenje;
- 3.2.3. obezbeđivanje mesta događaja;
- 3.2.4. osnovni znaci kojima se može dokazati nesreća HBN/Z;
- 3.2.5. pojam i značaj deratizacije, dezinfekcije i dekontaminacije;
- 3.2.6. pojam i značaj saniranja;
- 3.2.7. uređaji i materije za dekontaminaciju materija HBN/Z
- 3.2.8. poznavanje sekundarnih opasnosti;
- 3.2.9. posledice hemijske, biološke i nuklearne nesreće-zračenje; i
- 3.2.10. lični i kolektivni uređaji zaštite od HBN/Z .

3.3. Mere bezbednosti i zaštite u saobraćajnoj nesreći:

- 3.3.1. vrste nesreća;
- 3.3.2. zone sakupljanja;
- 3.3.3. vrste nesreće aviona;
- 3.3.4. mere zaštite pre intervencije;
- 3.3.5. stabilizacija;
- 3.3.6. zaštitne mere tokom intervencije;
- 3.3.7. sigurnosni sistemi kod vozila i aviona;
- 3.3.8. požari u vozilima;
- 3.3.9. obeležavanje mesta nesreće –formiranje radne zone i operacione zone; i
- 3.3.10. način obeležavanja signalizacije i postavljanje intervencionih vozila na mesto događaja.

3.4. Tehnike spasavanja iz vozila:

- 3.4.1. uklanjanje komandnog panela i volana i tehnika vuče;
- 3.4.2. savijanje bočnih strana vozila, “stvaranje” trećih vrata;
- 3.4.3. uklanjanje stuba B iz krova vozila;
- 3.4.4. uklanjanje/savijanje krova;

- 3.4.5. radnje sa staklenim površinama;
- 3.4.6. obavezno uklanjanje vrata;
- 3.4.7. osnovne tehnike gašenja požara u avionima i pokrivanje piste penom PSS za prinudno sletanje; i
- 3.4.8. osnovne tehnike spasavanja u avionu.

4. Prva pomoć:

- 4.1. sredstva za pružanje prve pomoći;
- 4.2. pristup povređenima;
- 4.3. kardiopulmonalna reanimacija;
- 4.4. krvarenje;
- 4.5. povrede;
- 4.6. prelom kostiju;
- 4.7. trovanje;
- 4.8. dehidracija;
- 4.9. procedura sindroma-Crush;
- 4.10. povlačenje povređenih;
- 4.11. pružanje prve pomoći poplavljenim, povređenim i potopljenim osobama;
- 4.12. pružanje prve pomoći u saobraćajnim nesrećama;
- 4.13. mehanizam povreda;
- 4.14. mehanizam povreda kod kojih postoji visoka opasnost od skrivenih povreda;
- 4.15. vrste traume;
- 4.16. trijaža;
- 4.17. osnove higijenskih mera za održavanje zdravlja i prevenciju zaraznih bolesti;
- 4.18. evakuacija povređenih i bolesnih; i
- 4.19. čišćenje prostora izloženom rušenju i ruševina.

C. Posebni praktični deo

- 1. Da bi proverili praktične sposobnosti kandidata organizuju se sledeće funkcionalne vežbe:

- 1.1. za gašenje požara, spasavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom;
- 1.2. za spasavanje i izvlačenje osoba pod rizikom izvan rizične zone ruševina i razaranja, klizanje zemljišta i lavine;
- 1.3. za zaštitu i spasavanje tokom poplave i drugih vremenskih nepogoda u rekama i jezerima;
- 1.4. za zaštitu i spasavanje tokom nesreća sa opasnim materijama;
- 1.5. za spasavanje tokom saobraćajnih nesreća i sudara civilnih aviona;
- 1.6. za spasavanje u pećinama, šumama i tokom nesreća u rudnicima; i
- 1.7. za rukovođenje i komandovanje u složenim intervencijama.

OPŠTI I POSEBNI TEORIJSKI I PRAKTIČNI DEO PROGRAMA NAPREDNIH OBUKA ZA OBAVLJANJE RADOVA UPRAVLJANJA SA SZSP-OM

A. Osnovni teorijski deo

1. Ustavni sistem:

1.1. Ustav Republike Kosovo:

- 1.1.1. usvajanje i izmena;
- 1.1.2. osnovni ustavni principi – suverenitet, jednakost pred zakonom, oblik vladavine i podela vlasti, simboli, teritorija, jezik, državljanstvo, religija, zakonodavstvo

1.2. Osnovna prava i slobode:

- 1.2.1. opšti principi;
- 1.2.2. lična prava i slobode;
- 1.2.3. politika prava i slobode;
- 1.2.4. ekonomska, socijalna i kulturna prava i slobode; i
- 1.2.5. posebna prava manjina.

1.3. Organi državne vlasti i autoriteti:

- 1.3.1. Skupština Republike Kosovo – jurisdikcija, sastav i izbor, mandat, imunitet, zakonodavne inicijative i usvajanje zakona, sednice i donošenje odluka i raspuštanje;
- 1.3.2. Predsednik Skupštine – izbor, nadležnosti, prestanak mandata i vršenje funkcije;
- 1.3.3. Predsednik Republike Kosovo – izbor, mandat, nadležnosti i prestanak mandata;
- 1.3.4. Vlada Republike Kosova – osnovni principi, izbor, odgovornost i imunitet, nadležnosti, pojam izglasavanja poverenja, prekid mandata.
- 1.3.5. Državna administracija;
- 1.3.6. Lokalna samouprava;
- 1.3.7. Pravosudni sistem.

1.4. Ustavnost i zakonitost:

1.4.1. pojam i značenje;

1.4.2. princip ustavnosti i zakonitosti prema Ustavu Republike Kosovo;

1.4.3. Ustavni Sud Kosova – sastav, izbor, nadležnosti, pokretanje slučajeva, odluke, privremena naredba, prestanak važenja, prestanak funkcije i rešenje i suspenzija.

2. Pravo na rad i finansije, sa sledećim temama i pod-temama:

2.1. Opšti deo:

2.1.1. pojam prava na rad;

2.1.2. izvori prava na rad – ustav, zakoni, podzakonski akti, kolektivni ugovori i međunarodni izvori prava na rad;

2.2. Radni odnos:

2.2.1. pojam i osnovni elementi radnog odnosa;

2.2.2. zasnivanje radnog odnosa;

2.2.3. ugovor o radu – uslovi za sklapanje ugovora o radu;

2.2.4. vrsta i trajanje ugovora o radu;

2.2.5. sadržaj ugovora o radu;

2.2.6. javni oglasi i slučajevi ugovora o radu bez javnih glasa;

2.2.7. testiranje prethodnih radnih sposobnosti;

2.2.8. probni rad;

2.2.9. obuke;

2.2.10. obrazovanje i stručno osposobljavanje; i

2.2.11. radna knjižica.

2.3. Prava zaposlenih:

2.3.1. sistematizacija zaposlenih;

2.3.2. radno vreme –puno, nepotpuno i skraćeno;

2.3.3. dodatni rad;

2.3.4. duži rad od redovnog radnog vremena – rad posle radnog vremena;

- 2.3.5. podela radnog vremena;
- 2.3.6. odmori – odmor tokom rada, dnevni, nedeljni i godišnji odmor;
- 2.3.7. odsustvo sa posla –plaćeno ili neplaćeno;
- 2.3.8. prihodi; i
- 2.3.9. zaštita zaposlenih.

2.4. Odgovornosti zaposlenih:

- 2.4.1. povreda radnog odnosa;
- 2.4.2. disciplinski organi;
- 2.4.3. disciplinska odgovornost;
- 2.4.4. disciplinski postupak;
- 2.4.5. disciplinske mere;
- 2.4.6. privremeno udaljavanje zaposlenog (suspenzija); i
- 2.4.7. materijalna obaveza.

2.5. Prestanak radnog odnosa:

- 2.5.1. prestanak radnog odnosa snagom zakona – slučajevi i uslovi;
- 2.5.2. sporazumni prestanak radnog odnosa;
- 2.5.3. prestanak radnog odnosa sa otkazom poslodavca;
- 2.5.4. prestanak radnog odnosa sa otkazom zaposlenog;
- 2.5.5. rok otkazivanja;
- 2.5.6. prestanak radnog odnosa; i
- 2.5.7. prestanak potrebe za poslove zaposlenih-višak na poslu.

2.6. Zaštita prava zaposlenih:

- 2.6.1. zaštita prava kod poslodavca;
- 2.6.2. zaštita prava pred sudom;
- 2.6.3. inspekcija rada; i
- 2.6.4. zaštita prava pred arbitražom.

2.7. Kolektivni ugovori:

- 2.7.1. opšti kolektivni ugovor;
- 2.7.2. sindikat – uslovi rada sindikata i
- 2.7.3. savet zaposlenih

2.8. Prava iz rada i na osnovu rada:

- 2.8.1. prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- 2.8.2. kategorija osiguranika;
- 2.8.3. finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- 2.8.4. dobrovoljno zdravstveno osiguranje;
- 2.8.5. penzijsko i invalidsko osiguranje;
- 2.8.6. obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje na osnovu tekućeg finansiranja;
- 2.8.7. obavezno penzijsko osiguranje na osnovi ličnog finansiranja;
- 2.8.8. obavezno penzijsko osiguranje na osnovu tekućeg finansiranja – osiguranika;
- 2.8.9. osobe kojima se daje pravo u slučaju invalidnosti i telesnog oštećenja;
- 2.8.10. prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja;
- 2.8.11. penzijski staž;
- 2.8.12. starosna penzija;
- 2.8.13. invalidska penzija;
- 2.8.14. novčana naknada za fizičke povrede;
- 2.8.15. ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja; i
- 2.8.16. finansiranje penzijskog i invalidskog osiguranja.

2.9. Budžet:

- 2.9.1. osnovni pojam;
- 2.9.2. usvajanje budžeta;
- 2.9.3. vrste budžeta;
- 2.9.4. sadržaj budžeta;
- 2.9.5. balansiranje budžeta;
- 2.9.6. budžetski računi;
- 2.9.7. budžetski prihodi;
- 2.9.8. budžetski suficit i njegovo korišćenje;

- 2.9.9. iznosi finansiranja budžetskog deficita;
- 2.9.10. troškovi po budžetskoj jedinici;
- 2.9.11. sadržaj zakona o budžetu i odluka za opštinske budžete;
- 2.9.12. sprovođenje budžeta – raspodela budžetskih sredstava za potrošačke jedinice, aktuelne i stalne rezerve finansiranja, preusmeravanja budžetskih sredstava;
- 2.9.13. zajmovi i krediti – državni dug, uzimanje zajmova i kratkoročnih kredita i davanje garancija;
- 2.9.14. ubedljiva kontrola budžeta; i
- 2.9.15. konačni budžet.

2.10. Javni prihodi:

- 2.10.1. pojam javnih prihoda;
- 2.10.2. vrste javnih prihoda;
- 2.10.3. javni prihodi za finansiranje državnih prava i obaveza;
- 2.10.4. porezi – na lične dohotke, na dohotke pravnih lica, na imovinu, na kupoprodaju imovina, na dodatu vrednost, akcize ne robu i usluge;
- 2.10.5. porezi – administrativni, sudski, opštinski i za registrovanje;
- 2.10.6. krediti;
- 2.10.7. nadoknade/tarife – za korišćenje vode, šuma, puteve i železničke infrastrukture; i
- 2.10.8. ostali javni prihodi.

2.11. Javni prihodi za finansiranje lokalne samouprave:

- 2.11.1. vlastiti opštinski prihodi – porezi, takse i nadoknade, prihodi sa samodoprinomom i ostali prihodi;
- 2.11.2. zajednički prihodi – od poreza i taksa koje određuje država;
- 2.11.3. fond i legalizovani grantovi; i
- 2.11.4. uslovljeni grantovi državnog budžeta.

2.12. Javni prihodi za finansiranje obaveznog socijalnog osiguranja:

- 2.12.1. doprinosi od plata i ostalih prihoda osiguranika;
- 2.12.2. ostali javni prihodi;
- 2.12.3. obveznici doprinosa – osiguranici, poslodavci i ostali obveznici;
- 2.12.4. doprinosi za penziono, invalidsko i zdravstveno osiguranje od nezaposlenih;

- 2.12.5. javni troškovi;
- 2.12.6. pojam javnih rashoda;
- 2.12.7. vrste javnih rashoda;
- 2.12.8. javni rashodi finansirani iz budžeta;
- 2.12.9. javni rashodi koji se finansiraju iz opštinskog budžeta; i
- 2.12.10. javni rashodi koji se finansiraju preko obaveznih organizacija za socijalno osiguranje.

3. Osnove sistema državne administracije, radnih odnosa i lokalne samouprave:

3.1. Državna administracija:

- 3.1.1. poslovi državne administracije;
- 3.1.2. organi državne administracije – koncept, radna načela;
- 3.1.3. unutrašnje organizovanje organa državne administracije;
- 3.1.4. državni akti;
- 3.1.5. upravljanje i odgovornosti u organima javne administracije;
- 3.1.6. državna administracija i građani;
- 3.1.7. odnos organa javne administracije i vlade;
- 3.1.8. odnos između ministarstava;
- 3.1.9. odnos između ministarstava i organa administracije;
- 3.1.10. odnos ministarstava prema skupštini;
- 3.1.11. odnos organa javne administracije sa sudovima;
- 3.1.12. odnos ministarstava prema organima lokalne samouprave;
- 3.1.13. odnos organa državne administracije prema nevladinim organizacijama; i
- 3.1.14. delegiranje i poveravanje poslova državne administracije.

3.2. Civilni službenici i radnici:

- 3.2.1. uspostavljanje radnog odnosa civilnih službenika i radnika;
- 3.2.2. pozivi civilnih službenika i radnika;
- 3.2.3. prava i obaveze civilnih službenika i radnika;
- 3.2.4. odgovornost civilnih službenika i radnika – disciplinska i materijalna;
- 3.2.5. sistematizacija civilnih službenika i radnika;

- 3.2.6. stručno osposobljavanje civilnih službenika i radnika;
- 3.2.7. okončanje radnog odnosa;
- 3.2.8. poništavanje organa, odnosno poslova i reorganizacija;
- 3.2.9. zaštita prava civilnih službenika i radnika;
- 3.2.10. upravljanje osobljem – organ za upravljanje osobljem, centralni registar osoblja; i
- 3.2.11. administrativni inspektor.

3.3. Delokrug administracije:

- 3.3.1. pojam, vrste i oblik;
- 3.3.2. pojam i vrste administrativnih akata;
- 3.3.3. administrativni akti;
- 3.3.4. pojam i karakteristike administrativnih akata;
- 3.3.5. vrste administrativnih akata;
- 3.3.6. ukinuti administrativne akte i proglašiti nevažećim;
- 3.3.7. uklanjanje pogrešnih administrativnih akata – poništavanje, uklanjanje, promena, proglašavanje nežaćeim;
- 3.3.8. validnost, okončanje i sprovodljivost administrativnih akata.

3.4. Administrativni nadzor:

- 3.4.1. koncept, karakteristike i oblik administrativnog nadzora;
- 3.4.2. inspekcijski nadzor – pojam i sprovodljivost;
- 3.4.3. nadzorna načela; i
- 3.4.4. zadaci i nadležnosti inspektora.

3.5. Lokalna samouprava:

- 3.5.1. pojam lokalne samouprave;
- 3.5.2. opština;
- 3.5.3. glavni grad;
- 3.5.4. prestonica;
- 3.5.5. pravni status opštine;
- 3.5.6. poslovi lokalne samouprave – vlastiti poslovi, delegirani i povereni poslovi;
- 3.5.7. opštinska imovina;

- 3.5.8. opštinski organi – skupština, predsednik;
- 3.5.9. pravni status zvaničnika i službenika;
- 3.5.10. finansiranje opština;
- 3.5.11. učešće građana u lokalnoj samoupravi;
- 3.5.12. odnosi i saradnja lokalne samouprave i građana; i
- 3.5.13. odnosi organa lokalne samouprave i državnih organa.

4. Sistem zaštite i spasavanja:

4.1. pojam zaštitnog sistema i spasavanja:

- 4.1.1. sprovođenje zaštitnog sistema i spasavanja;
- 4.1.2. osnovni pojmovi zaštite i spasavanja;
- 4.1.3. aktivnosti za sprečavanje i operativne aktivnosti, kao i procedure za zaštitu i spasavanje;
- 4.1.4. obavezne aktivnosti i procedure u slučaju neizbežnih pretnji opasnosti, tokom opasnosti i eliminacije opasnosti;
- 4.1.5. podela operativnih jedinica;
- 4.1.6. angažovanje operativnih jedinica; i
- 4.1.7. obuka i osposobljavanje operativnih jedinica.

4.2. Obaveštenje i upozorenje:

- 4.2.1. hitni operativni centar 112 (QOE 112);
- 4.2.2. metoda i procedure za obaveštenje i upozorenje; i
- 4.2.3. jedinstveni hitni besplatni broj 112.

4.3. Vanredno stanje:

- 4.3.1. proglašenje vanrednog stanja;
- 4.3.2. ko je proglasio vanredno stanje;
- 4.3.3. službena obaveštenja tokom vanrednog stanja;
- 4.3.4. koordinacija i komandovanje operativnim jedinicama, sprovođenje mobilizacije tokom vanrednog stanja;
- 4.3.5. sprovođenje mobilizacije tokom perioda vanrednog stanja; i
- 4.3.6. učešće u aktivnostima tokom vanrednog stanja.

4.4. Planiranje zaštite i spasavanja:

- 4.4.1. nacionalna strategija;
- 4.4.2. hitni operativni planovi;
- 4.4.3. plan nacionalnog reagovanja;
- 4.4.4. opštinski hitni operativni planovi;
- 4.4.5. planovi pravnih lica;
- 4.4.6. elaborat o proceni opasnosti;
- 4.4.7. prava i obaveze učesnika u zaštiti i spasavanju;
- 4.4.8. prava i obaveze državnih organa – vlade, ministarstva unutrašnjih poslova, ostalih državnih organa;
- 4.4.9. prava i obaveze opštine;
- 4.4.10. prava i obaveze ostalih pravnih lica;
- 4.4.11. prava i obaveze građana; i
- 4.4.12. opšta prava i obaveze građana.

4.5. Strukture za zaštitu, spasavanje i pomoć:

- 4.5.1. šta su strukture zaštite, spasavanja i pomoći;
- 4.5.2. šta sadrže strukture za zaštitu, spasavanje i pomoć;
- 4.5.3. obaveza za učestvovanjem u strukturama za zaštitu, spasavanje i pomoć;
- 4.5.4. identifikaciona kartica struktura za zaštitu, spasavanje i pomoć;
- 4.5.5. materijalne obaveze fizičkih lica;
- 4.5.6. materijalne obaveze pravnih lica;
- 4.5.7. nadoknada za izvršenje materijalne obaveze;
- 4.5.8. specijalizovane jedinice;
- 4.5.9. dobrovoljne jedinice; i
- 4.5.10. finansiranje zaštite i spasavanja.

5. Osnove sistema zaštite na poslu i zaštite sredine:

5.1. Zaštita na radu:

- 5.1.1. klasifikacija pravnih izvora zaštiti na radu;
- 5.1.2. nacionalno zakonodavstvo za zaštitu na radu;

- 5.1.3. zaštiti na radu u užem i širem shvatanju;
- 5.1.4. osnovna načela sprovođenja zaštiti na radu;
- 5.1.5. pojmovi i oblasti zaštite na radu;
- 5.1.6. realizacija prava zaštite na radu;
- 5.1.7. odgovornost i obaveze poslodavca;
- 5.1.8. procena opasnosti;
- 5.1.9. organizovanje zaštite na radu;
- 5.1.10. prava i obaveze zaposlenih;
- 5.1.11. nadzor sprovođenja zaštite na radu; i
- 5.1.12. ovlašćenja i nadležnosti inspektora.

5.2. Životna sredina:

- 5.2.1. šta se podrazumeva životnom sredinom;
- 5.2.2. nacionalni spisak pokazatelja;
- 5.2.3. zagađenje životne sredine – zagađivač, zagađivačke materije, ostaci, hemijske materije;
- 5.2.4. katastar zagađivača;
- 5.2.5. kapaciteti životne sredine;
- 5.2.6. praćenje;
- 5.2.7. emitovanje;
- 5.2.8. domino efekat;
- 5.2.9. emisija;
- 5.2.10. degradacija životne sredine;
- 5.2.11. šteta u životnoj sredini;
- 5.2.12. opasnost;
- 5.2.13. nesreće;
- 5.2.14. opasne materije;
- 5.2.15. klimatski sistem;
- 5.2.16. promena klime i rehabilitacija;
- 5.2.17. ciljevi sredine;
- 5.2.18. načela zaštite životne sredine;
- 5.2.19. subjekti zaštite životne sredine i njihova uloga;

- 5.2.20. dokumenti održivog razvoja i zaštite životne sredine;
- 5.2.21. nacionalna sredina održivog razvoja;
- 5.2.22. izveštaj o stanju u životnoj sredini;
- 5.2.23. praćenje stanja životne sredine;
- 5.2.24. odgovornost prema šteti u životnoj sredini; i
- 5.2.25. ekološki znakovi.

B. Posebni teorijski deo

1. Zaštita i spasavanje od požara:

1.1. Preventivna zaštita od požara:

- 1.1.1. Preventivna zaštita u građevinarstvu, mašineriji, elektrotehnici, tehnološkim procesima i otvorenom prostoru.

1.2. Sredstva za gašenje požara:

- 1.2.1. osnove procesa sagorevanja;
- 1.2.2. osnove procesa gašenja;
- 1.2.3. uticaj klimatskih uslova na vatru i širenje vatre;
- 1.2.4. raspodela sredstava za gašenje;
- 1.2.5. voda kao sredstvo za gašenje;
- 1.2.6. pena kao sredstvo za gašenje;
- 1.2.7. prašak kao sredstvo za gašenje;
- 1.2.8. ugljen dioksid kao materija za gašenje;
- 1.2.9. hemijske materije za gašenje – inertne, aerosolne i ručna sredstva; i
- 1.2.10. reduktori i usporivači

1.3. Aparati i oprema za gašenje požara:

- 1.3.1. aparati za osnovno gašenje požara;
- 1.3.2. sredstva i oprema za gašenje vodom;
- 1.3.3. aparati za proizvodnju pene i gašenje penom;
- 1.3.4. sredstva i oprema za penjanje i spasavanje;

- 1.3.5. mreža hidranta i vatrogasne pumpe;
- 1.3.6. vatrogasna vozila; i
- 1.3.7. sredstva i tehnički uređaji.

1.4. Tehnike gašenja požara i spasavanja:

- 1.4.1. koncept i klasifikacija požara;
- 1.4.2. dinamika požara;
- 1.4.3. vrste požara u životnoj sredini – podela na osnovu vrste vegetacije i brzine širenja;
- 1.4.4. osnovne tehničke aktivnosti;
- 1.4.5. taktičke aktivnosti, napadi i procedure borbe protiv požara;
- 1.4.6. taktičko sprovođenje sredstava za gašenje požara;
- 1.4.7. taktika gašenja požara u zatvorenoj sredini – stanovi, tavana, podrumi i višespratne zgrade;
- 1.4.8. taktika gašenja požara u javnim i industrijskim objektima;
- 1.4.9. taktika gašenja požara tokom prevoza – putnog, vazdušnog, rečnog;
- 1.4.10. taktika gašenja požara eksplozivnih materija, materija koje se teško gase, zapaljivim tečnostima i gasovima;
- 1.4.11. taktika gašenja požara u otežanim uslovima rada, u otvorenom ambijentu;
- 1.4.12. razvoj aktivnosti gašenja požara;
- 1.4.13. spasavanje i evakuacija u slučaju požara; i
- 1.4.14. opasnosti i zaštitne mere tokom intervenisanja.

2. Zaštita i spasavanje od prirodnih nepogoda:

2.1. Uzročnici, karakteristike i vrste ruševina:

- 2.1.1. pojam nepogode;
- 2.1.2. pojam zemljotresa – izvor, vrste i posledice;
- 2.1.3. karakteristike ruševina izazvanih prirodnim nepogodama i drugim nepogodama;
- 2.1.4. vrste ruševina;
- 2.1.5. pojam i vrste klizanja zemlje;
- 2.1.6. načini događanja klizanja zemlje;
- 2.1.7. uzročnici klizanja zemlje;
- 2.1.8. pojam i vrsta lavina; i

2.1.9. klima – pojam i sadržaj, temperatura vode, vlažnost, vazдушna struja, svetlo, kondenzacija, isparavanje, magla, otrovni plinovi i koji guše, klima u rudnicima i njihova kontrola.

2.2. Tehničko urbanistička i građevinska prevencija:

2.2.1. osnove građevine i glavni mehanički fenomeni;

2.2.2. vrste konstrukcija zgrada;

2.2.3. glavni građevinski elementi

2.2.4. vrste građevinskog elementa i njihove karakteristike;

2.2.5. karakteristike gradskih starih centara i modernih urbanih naselja iz ugla spasavanja;

2.2.6. vrste pukotina; i

2.2.7. rizičnost stambenih objekata, opštinske infrastrukture, železnica i posledice od zemljišnih ili snežnih depozita.

2.3. Sredstva i oprema za zaštitu i spasavanje od ruševina, visina, dubina i padina:

2.3.1. oprema za ličnu i kolektivnu zaštitu;

2.3.2. oprema za traženje, lokalizaciju i ventilaciju;

2.3.3. oprema za bušenje, dizanje i vuču;

2.3.4. oprema za spasavanje od ruševina;

2.3.5. oprema za spasavanje (traženje) od lavina;

2.3.6. užad;

2.3.7. vrste užadi – statično uže, dinamično uže;

2.3.8. vrste izrađenih užadi;

2.3.9. klasične tehnike rada sa užadima;

2.3.10. čvorovi;

2.3.11. osnovni elementi i podela čvorova;

2.3.12. izrada čvorova;

2.3.13. sidra;

2.3.14. vrste sidra; i

2.3.15. izrada sidra.

2.4. Organizovanje zaštite ili spasavanja od ruševina, visina, dubina i padina:

2.4.1. procena terena i interpretacija prikupljenih podataka;

- 2.4.2. bezbednosne mere tokom prolaska kroz ruševine;
  - 2.4.3. obeležavanje ruševina ili zgrada;
  - 2.4.4. radovi na ruševinama – podrška i ojačanje ruševina, otvaranje rupa na zidu;
  - 2.4.5. operacije spasavanja;
  - 2.4.6. metode za otkrivanje i lokalizaciju kao i metode za spasavanje – merdevine na izvlačenje, merdevine sa kukama, paralelno postavljene merdevine, način vezivanja u četiri tačke, dizalica;
  - 2.4.7. čišćenje i podela ruševina;
  - 2.4.8. rad na visinama i dubinama – faktor pada, rad na visinama i načini osiguranja;
  - 2.4.9. penjanje na visinama - Y tehnika;
  - 2.4.10. sistemi tehnike spasavanja od dubina i visina;
  - 2.4.11. sprečavanje klizanja zemlje;
  - 2.4.12. hitne mere popravke klizišta zemlje, i
  - 2.4.13. spasavanje ljudi, životinja i materijalnih dobara pražnjenjem depozita.
- 2.5. Oprema za spasavanje iz vode i pod vodom:
- 2.5.1. vatrogasni čamci; i
  - 2.5.2. pomoćna sredstva.
- 2.6. Zaštita od poplave i intervencije tokom poplava:
- 2.6.1. karakteristike površina vode;
  - 2.6.2. nautička terminologija;
  - 2.6.3. signalizacija u vodi – glasom, svetlom, vodećim pokretima;
  - 2.6.4. poplave i zaštite od poplave, održavanje i popravka oštećenih nasipa, i
  - 2.6.5. ispumpavanje vode iz poplavljenih zgrada.
- 2.7. Organizovanje spasavanja i evakuacija ljudi, životinja i materijalnih dobara iz vode:
- 2.7.1. metode prolaska po vodi;
  - 2.7.2. usidravanje čamaca;
  - 2.7.3. izrađivanje konstrukcija za prolaz kroz vodu – skelet itd.
  - 2.7.4. tehnike spasavanja od vode – spasavanje uz pomoć čamaca, samo-spasavanje;
  - 2.7.5. spasavanje u tekućim vodama;

- 2.7.6. spasavanje u poplavama, kod mnogih poplava;
- 2.7.7. spasavanje od potonulih čamaca i potonulih vozila;
- 2.7.8. tehnike spasilačkog plivanja;
- 2.7.9. tehnike oslobađanja od stezanja od poplavljenog;
- 2.7.10. evakuacija stanovnika, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i poplavljenih zona i zona u opasnosti;
- 2.7.11. opasnosti tokom intervencija u vodi i zaštitne mere;
- 2.7.12. sekundarne opasnosti – klizišta zemlje, infektivne bolesti; i
- 2.7.13. lična zaštita tokom radova na sanaciji terena.

3. Zaštita i spašavanje od tehničko-tehnološke nesreća

3.1. Opasne materija:

- 3.1.1. Osnovne karakteristike opasnih materija i njihova klasifikacija;
- 3.1.2. označavanje opasnih materija - ADR znakova, rizičnih nalepnica, znakovi na transportna vozila , dokumenti za prijevoz opasnih materija;
- 3.1.3. osnovne preventivne, operativne i mere sanacije u slučaju nesreća s opasnim materijama;
- 3.1.4. dolazak na mestu intervencije;
- 3.1.5. postavljanje vozila;
- 3.1.6. identifikacija materije;
- 3.1.7. prioriteta na radu;
- 3.1.8. zatvaranje procedure, pumpanje, prikupljanje opasnih materija i dekontaminacija;
- 3.1.9. saradnja sa drugim službama;
- 3.1.10. priznavanje sekundarnih rizika;
- 3.1.11. oprema za zaštitu od tečnosti i agresivnih i otrovnih gasova;
- 3.1.12. oprema za zatvaranje;
- 3.1.13. oprema za prikupljanje i pumpanje ;
- 3.1.14. oprema za detekciju i dozimetriju– detektori, dozimetri, podela, cilj, konstrukcija, način rada i postupanja;
- 3.1.15. podzemna ventilacija; i alati i oprema protiv požara za gašenje požara u rudnicima .

3.2. Hemijske, biološke i nuklearne nesreće-zračenje:

- 3.2.1. pojam i karakteristike hemijske, biološke i nuklearne nesreće-zračenje;

- 3.2.2. osnovne preventivne, operativne i mere sanacije u slučaju hemijske, biološke i nuklearne nesreće-zračenje;
  - 3.2.3. obezbeđivanje mesta događaja;
  - 3.2.4. osnovni znaci kojima se može dokazati nesreća HBN/Z;
  - 3.2.5. pojam i značaj deratizacije, dezinfekcije i dekontaminacije;
  - 3.2.6. pojam i značaj saniranja;
  - 3.2.7. uređaji i materije za dekontaminaciju materija HBN/Z
  - 3.2.8. poznavanje sekundarnih opasnosti;
  - 3.2.9. posledice hemijske, biološke i nuklearne nesreće-zračenje; i
  - 3.2.10. lični i kolektivni uređaji zaštite od HBN/Z.
- 3.3. Sigurnosne mere i zaštite u saobraćajnoj nesreći:
- 3.3.1. vrste nesreća;
  - 3.3.2. skupljanje oblasti;
  - 3.3.3. vrste nesreća u avionu;
  - 3.3.4. zaštitne mere pre početka intervencije;
  - 3.3.5. stabilizacija;
  - 3.3.6. zaštitne mere u toku intervencije;
  - 3.3.7. sigurnosni sistemi u vozilima i avionima;
  - 3.3.8. požari u vozilima;
  - 3.3.9. obeležavanje mesta nesreće –formiranje područja rada i zona delovanja; i
  - 3.3.10. način označavanja znakova i uspostavljanje intervencije vozila(ofanzivnih) umesto događaja.
- 3.4. tehnike spašavanja iz vozila:
- 3.4.1. uklanjanje komandnog panela i volana i tehnika povlačenje;
  - 3.4.2. savijanje bočne strane vozila "stvaranje" trećih vrata;
  - 3.4.3. uklanjanje stuba B od krova vozila;
  - 3.4.4. uklanjanje/savijanje krova ;
  - 3.4.5. radnje sa staklenim površinama;
  - 3.4.6. obavezno uklanjanje vrata;
  - 3.4.7. osnovne tehnike za gašenje požara na avionu i pokrivanje pista sa penom PSS sa prinudni sletanje ; i
  - 3.4.8. osnovne tehnike spasavanje od aviona.

4. Prva pomoć:
  - 4.1. sredstva za pružanje prve pomoći;
  - 4.2. pristup prema povređenima;
  - 4.3. kardiopulmonalna reanimacija;
  - 4.4. krvoproliće;
  - 4.5. povreda ;
  - 4.6. preloma kostiju;
  - 4.7. trovanje;
  - 4.8. dehidracija;
  - 4.9. procedure za sindrom- Crush;
  - 4.10. povlačenje povređenih;
  - 4.11. pružanje prve pomoći poplavljenim ljudima, povređen i poplave;
  - 4.12. pružanje prve pomoći u saobraćajnim nesrećama;
  - 4.13. mehanizam povrede;
  - 4.14. mehanizam povrede u kojoj je visok rizik od skrivenih povreda;
  - 4.15. vrste trauma;
  - 4.16. trijaža;
  - 4.17. osnove higijenskih mera za očuvanje zdravlja i sprečavanje infektivnih bolesti;
  - 4.18. evakuacija ranjenih i bolesnih; i
  - 4.19. Čišćenje prostora izloženog prema rušenjima i ruševinama.

C. Posebni praktični deo

1. Za proveru praktičnih sposobnosti kandidata organizovati sledeće taktičke vežbe:
  - 1.1. za gašenje požara, spasavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom;
  - 1.2. za spasavanje i uklanjanje ugroženih van zone rizika kod rušenja i ruševina, klizišta i lavine;
  - 1.3. za zaštitu i spašavanje tokom poplava i drugih vremenskih nepogoda u rekama i jezerima;
  - 1.4. za zaštite i spašavanje u nesrećama sa opasnim materijama ;
  - 1.5. za spašavanje tokom saobraćajnih nesreća i sudara civilnog aviona;
  - 1.6. za spasavanje u pećinama, šumama i tokom rudarskih nesreća ; i
  - 1.7. za rukovođenje i komandovanje u složenim intervencijama.

(grb i naziv licenciranog pravnog lica)

S E R T I F I K A T

_____, _____, _____
Ime i prezime datum i mesto rođenja Lični broj
osposobljen za korišćenje oružja _____
kratka/dugačka olučena/dugačka neolučena cev/pneumatska

Predavači – instruktori

1. _____
2. _____
3. _____

_____
Datum i mesto izdavanja

[Pečat]

Ministria e Punëve të Brendshme
Ministarstvo Unutrašnjih Poslova/Ministry of Internal Affairs
Agjencia e Menaxhimit Emergjent
Agencija Emergentnog Upravljanja/Emergency Management Agency

Certifikatë

Z. _____

Për dhënien e provimit profesional në fushën e mbrojtjes dhe shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera

z. Fadil Kodra
Drejtor i Përgjithshëm i AME-së

_____

Datë:

_____

Shtojca nr. 5 / Annex no. 5 / Prilog br. 5

KËRKESË PËR NJOHJE TË DOKUMENTIT TË AFTESIMIT PËR MBROJTJE DHE SHPËTIM NGA FATKEQËSITË NATYRORE DHE FATEQËSITË TJERA

REQUEST FOR RECOGNITION OF RESCUE AND PROTECTION FROM NATURAL AND OTHER DISASTERS QUALIFICATION DOCUMENT

ZAHTEV ZA PRIZNAVANJE DOKUMENATA OBUKE ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD PRIRODNIH I DRUGIH NEPOGODA

Emri dhe mbiemri/Name and surname/Ime i prezime	
Adresa/Adres/Adresa	
Numri personal/Personal number/Liçni broj	
Më rast se është shtetas i huaj	Nënshtetësia/Citizenship/Državljanstvo
In case of foreign nationality	Leje qëndrimi/Residence permit/Dozvola boravka
U slučaji stranog državljanstva	Leja e punës/Work permit/Radna dozvola
Telefon/Telephone/Telefon	
E-maili/E-mail/E-mail	

Të bashkëngjitur duhet të jenë:/The following documents shall accompany the request:/Mora biti priloženi:

- 1.Kopja e dokumentit mbi kualifikimin (i perkthyer në njëren nga gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës)
1. Copy of qualification document (translated in one of official languages of the Republic of Kosovo)
1.Kopija dokumenta o kvalifikaciji (prevedeno na jedan od službenih jezika Republike Kosova)
2. Planprogrami i trajnimit (i perkthyer në njëren nga gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës)
2. Training program (translated in one of official languages of the Republic of Kosovo)
2. Nastavni plan i program obuke (preveden na jedan od službenih jezika Republike Kosovo)

Date/Date/Datum	
-----------------	--

Nënshkrimi/Signature/Potpis	
Emir dhe mbiemri/Name & surname/Ime i prezime	
	Parashtruesi i kërkesës/Requester/Podnosilac zahteva

ZAHTJEV ZA POLAGANJE STRUČNOG ISPITA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD PRIRODNIH I DRUGIH NEPOGODA

Ime, ime oca, prezime _____

Datum rođenja _____

Mesto i država rođenja _____

Telefon _____

Lični broj _____

Kroz ovu aplikaciju, zahjtjevam da mi se omoguci pristupanje polaganju stručnog ispita iz oblasti zaštite od elementarnih i drugih nepogoda.

U prilogu možete naći:

1. kopiju identifikacionog dokumenta;
2. certifikatu izdatu od strane pravnog lica i
3. dokaz o uplati stručnog ispita.

Potpis: _____

Datum: _____